

TOIMINTAKERTOMUS

ja

TILINPÄÄTÖS

1.1.–31.12.2019

Suomen riistakeskus
Sompiontie 1
00730 HELSINKI
Y-tunnus 0201724-4

1. JOHDON KATSAUS.....	3
1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET.....	3
1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA	4
1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2018.....	6
1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet.....	6
1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet	7
1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet	7
2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS.....	9
2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA.....	9
2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA	11
2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA	12
2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKIT OVAT HALLINNASSA	13
3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS.....	14
3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA.....	15
Strategiatyö ja johtaminen.....	15
Viestintä.....	17
Julkiset hallintotehtävät.....	19
Lupahallinto	20
Lakisäätöiset vakuutukset.....	20
Metsästäjärekisteri	21
Riistavahinkorekisteri	22
Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut	22
Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät.....	23
Muut julkiset hallintotehtävät	25
Kestävä riistatalous	28
Riistakantojen hoitosuunnitelmat	28
Riistatieto.....	29
Riistatiedon määrittely	30
Riistakantojen verotussuunnittelu.....	30
Kestävä metsästys.....	32
Riistavahinkojen estäminen.....	32
Riistatalouden edistäminen	33
Hyvinvointia riistataloudesta	37
Hyvinvointitutkimus.....	37
Hyvinvointiviestintä	37
Riistatalousverkostojen tukeminen	38
Palvelut.....	38
Asiakaspalvelu ja neuvonta.....	38
Uuden metsästäjän palvelut.....	38
Metsästäjäpalvelut	39
Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi	40
Sisäiset palvelut.....	42
Tukipalvelut/sisäiset palvelut	42
Talouhallinto ja henkilöstöpalvelut.....	44
3.2. PALVELUKYKY JA LAATU	45
3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS.....	45
3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS	46
3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY.....	47
Henkilöstöstrategiset linjaukset	47
Vuoden 2018 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi	47
Henkilöstötietoja	49
4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET	50
5. TILINPÄÄTÖS	51
5.1. TULOSLASKELMA	51
5.2. TASE.....	52

5.3.	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	53
5.4.	PÄÄTÖS TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ.....	62
5.5.	ALLEKIRJOITUKSET	63
	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	63
	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	63
5.6.	KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT.....	64
6.	LIITTEET	65

1. JOHDON KATSAUS

Suomen riistakeskuksen toiminta perustuu riistahallintolakiin (158/2011) ja sen nojalla tehtyyn Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön väliseen tulossopimukseen. Tämä toimintakertomus koskee Suomen riistakeskuksen toimintaa ajalta 1.1.2019–31.12.2019. Toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu soveltuvin osin Valtiokonttorin valtion virastoille ja laitoksille antamaa ohjetta toimintakertomuksen laatimisesta (Valtiokonttori 2016).

Toimintakertomus on ainoa Suomen riistakeskuksen toiminnasta annettava kertomus ja se toimii samalla tulosohjaavalle maa- ja metsätalousministeriölle annettavana tuloraporttina sekä Suomen riistakeskuksen toimielimille annettavana vuosikertomuksena.

Jäljempänä huomiomerkinällä varustetut tekstit ovat suoria lainauksia maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen välisestä tulossopimuksesta vuosille 2016–2019 tai ovat vuoden 2019 avaintulos.

1 = Tavoitteesta on luovuttu
 2 = Tavoite ei ole toteutumassa
 3 = Tavoite on toteutumassa osittain
 4 = Tavoite ollaan saavuttamassa
 5 = Tavoite ollaan ylittämässä

Suomen riistakeskuksen tilinpäätöksessä noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997) ja tilivelvollisten alikirjoittamat tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastuskertomus esitetään erillisenä kokonaisuutena. Suomen riistakeskuksen tuloslaskelma, kirjanpitolain mukaiset toimintakertomustiedot on esitetty pääkohdassa 5.6.

Suomen riistakeskuksen 15 toiminta-alueita laativat alueensa ja aluetoimiston toiminnasta toimintaraportin, joka on käsitelty alueellisessa riistaneuvostossa sekä riistanhoitoyhdistysten aluekokouksessa 2019. Raportit tallennetaan Suomen riistakeskuksen asianhallintajärjestelmään ja ovat saatavissa Suomen riistakeskuksen kirjaamosta, kirjaamo@riista.fi.

1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Suomen riistakeskuksen TTS-suunnitelmaan sisältyy analyysi toimintaympäristön muutoksista. Vuoden 2019 osalta on syytä kirjata seuraavat huomiot:

- Hankerahoituksen osuus on kasvanut huomattavasti, mistä johtuen tulostavoitteet ovat kasvaneet merkittävästi. Määräaikaista henkilöstöä on aiempaa enemmän ja riistakeskuksen infrastruktuuri ja hallinto on huomattavan tiukoilla.
- Kansalaisten kritiikki harjoitettua suurpetopolitiikkaa (etenkin susi) kohtaan on jatkunut etenkin alueilla, joille susi on levinnyt hiljattain. Ilmiö vaikeuttaa riistahallinnon toimintaa myös muilla osin.
- Kilpailu tutkimusrahoituksesta on kiristynyt, mikä vaikeuttaa riistataloudessa tarvittavan tutkimustiedon, kuten esimerkiksi riistakantojen tilan ja kehityksen seurantaan. Sähköisten asiakaspalvelumuotojen ja tietojärjestelmien kehittäminen vaatii huomattavan määrän resursseja erityisesti tilanteessa, jossa säädökset muuttuvat. Tätä kehitystä pystytään osin paikkaamaan toteutuneella riistanhoitomaksun korotuksella.
- Vuonna 2019 maksettujen metsästyskorttien lukumäärä oli Innofactor Software Oy:n ilmoittaman tiedon perusteella 307 759, joten maksettujen metsästyskorttien määrä nousi 4 771 metsästyskortilla vuoteen 2018 verrattuna. Tämä viittaa siihen, että lunastettujen metsästyskorttien määrän muutos seuraa jo pitkään näkyvissä ollutta aaltoliikettä. Huomionarvoista on myös se, että nousu osuu nyt samaan aikaan pidentyneiden metsäkanalintujen metsästysaikojen ja runsaiden hirvieläinkantojen kanssa, jotka aiemminkin ovat korreloineet positiivisesti metsästäjämäärien kanssa. Huomattavaa oli se, että lunastettujen korttien määrän lisäyksestä merkittävin osa tapah-

tui niin sanotulla peuravyöhykkeellä lounaisessa Suomessa. Riistanhoitomaksun maksaneiden naisten määrä lisääntyi 1 558 metsästäjällä (kasvua 6,36 %). Naisten kokonaismäärä oli 26 048, joka on 8,46 % kaikista metsästyskortin suorittaneista.

- o Metsästäjäututkinnon suorittaneiden määrä kasvoi 900 henkilöllä vuoteen 2018 verrattuna. Riistanhoitoyhdistysten järjestämissä tutkinnoissa hyväksyttiin yhteensä 7 375 henkilöä ja naisten osuus oli 28 prosenttia, missä on yhden prosentin lisäys edelliseen vuoteen. Lapin riistanhoitoyhdistyksissä naisten osuus tutkinnon suorittaneista uusista metsästäjistä oli 44 ja Kainuussa 39 prosenttia.
- o 2019 on viimeinen 4-vuotisen tulossopimuksen voimassaolovuosi. 2019 aikana on valmisteltu uusi yksivuotinen tulossopimus maa- ja metsätalousministeriön ohjeiden mukaisesti.
- o Hirvieläinkantojen hallinta on herättänyt aiempaa enemmän keskustelua etenkin tiheimmillä valkohäntäpeura-alueilla. Kannanleikkaaminen tihentymäalueilla on loppuvuoden saalisilmoitusten perusteella lähtenyt hyvin liikkeelle, mutta kaudella 2019-2020 saavutettava tulos on voimakkaasti riippuvainen loppukauden lumitilanteesta. Näyttää siltä, että jatkossa on kehitettävä lumettomalle kaudelle ajometsästyskäytäntöjä.
- o Lyijyn kieltäminen ammuksissa on valmisteilla kahdessa eri esityksessä EU:ssa. Lisäksi on keskusteltu keinoruokinnan käytöstä metsästyksen ja riistanhoidon yhteydessä. Mahdolliset rajoitukset näissä asioissa saattavat vaikuttaa metsästäjämäärän kehitykseen negatiivisesti ja olisi toivottavaa, että ne ovat toteutuessaan suhteessa todellisiin riskeihin ja esimerkiksi terveysviranomaisten suosituksiin.

1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2017. Uudeksi keskeiseksi päämääräksi asetettiin kansalaisten luontosuhteen säilyttäminen ja riistakonsernin strategian jalkauttaminen riistanhoitoyhdistyksiin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan jatkuvaa työpanosta.

Toimintavuosi oli Suomen riistakeskuksen yhdeksäs toimintavuosi. Muutoksia tuovat säädösten kehittäminen ja nyky-yhteiskunnan vapaaehtoisuudelle asettamat esimerkiksi ihmisten ajankäyttöön liittyvät haasteet. Tästä syystä organisaatiota muutettiin entistä enemmän asiantuntijaorganisaation suuntaan talon sisäisillä roolimuuoksilla ja työnkuvien kehittämisellä. Hankerahoitus on kääntynyt 2018-2019 taitteessa voimakkaaseen kasvuun ja tähän liittyen on prosessiorganisaatiota muutettu heikon projektiorganisaation suuntaan, missä merkittävimmät kehityshankkeet toteutetaan prosesseja läpileikkävina projekteina (composite matrix). Keskeisimpiä onnistumisesta viestiviä asiakohtia ovat:

- o Riistatiedon digitalisointia on viety pitkin harppauksin eteenpäin Oma riista -palvelun kehittämisen myötä. Kasvatavat ja osin ristiriitaiset ulkoakin tulevat vaatimukset suhteessa resursseihin asetettavat haasteita palvelun kehittämiselle ja toimintavarmuuden ylläpitämiselle jatkossa. Tästä syystä 2021 varataankin pääosin järjestelmän refaktorointiin ja tarvittaviin päivitystoimiin.
- o Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoiset yhdistymiset ovat edenneet jopa odotettua suotuisammin. Suomen riistakeskuksen Virtaa vapaaehtoiseen yhdistymiseen -hanke (VVY) loppui virallisesti vuoden 2019 lopussa. Hankkeen tavoitteina oli mm. saada riistanhoitoyhdistykset pohtimaan omia toimintaedellytyksiään tulevaisuudessa ja tarjota halukkaille mahdollisuus tuettuun yhdistymisprosessiin. Vaikka varsinainen hanke päättyi, Suomen riistakeskus tukee jatkossakin riistanhoitoyhdistyksiä neuvotteluissa ja auttaa yhdistymiseen liittyvien haasteiden ratkaisuisa.

VVY -hankkeen aikana 20 riistanhoitoyhdistystä teki päätöksen yhdistymisestä ja seitsemän uutta riistanhoitoyhdistystä aloitti toimintansa. Näistä uusi Etelä-Soisal on rhy aloitti vuoden 2019 alussa ja kuusi muuta vuoden 2020 alusta.

Yhdistymisprosessi on saatujen kokemusten perusteella vajaan vuoden mittainen prosessi. Tähän kuuluu mm. sarja neuvotteluita, riistanhoitoyhdistysten toimintojen perusteellinen selvittäminen, viestintä jäsenistölle, yhdistymissopimuksen laatiminen ja riistanhoitoyhdistysten kokoukset. Yhdistyneitä riistanhoitoyhdistyksiä tuetaan toiminnan käynnistämässä maa- ja metsätalousministeriöstä haettavalla erityisavustuksella. Kannustavana esimerkkinä muille Länsi-Uudenmaan riis-

tanhoitoyhdistyksen alueella käynnistettiin hanke, jolla selvitetään mm. osapäiväisen toiminnan ohjauksen mahdollisuutta.

- Keskustelu riistataloudesta hyvinvointipalveluiden tuottajana ja riistatalouden arvon määrittämisestä jatkuu edelleen toimijoiden keskuudessa. Hyvinvointia riistasta -hanke käynnistettiin edistämään valkohäntäpeuraresurssin tehokkaampaa hyödyntämistä. Ely-keskusten 100 prosenttisesti rahoittamalla hankkeella etsitään parhaita käytänteitä peuratilanteen hyödyntämiseen ja hallintaan pilottiseurojen ja seurueiden avulla.
- Kestävän riistatalouden prosessit ja hankkeet ovat menestyneet hyvin ja niille on saatu myös runsaasti ulkopuolista rahoitusta. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksessa alkoi kaksi laajaa hanketta: Hirvitalousalue toiminnan kehittäminen, joka sai kolmen vuoden rahoituksen ja LIFE BOREALWOLF, jota rahoitetaan EU:n Life -ohjelmasta. Tämän lisäksi valmisteltiin kosteikkoelinympäristöjen hoitoon tähtäävä SOTKA -hanke, jota rahoitetaan hallitusohjelman kautta 2020. Digiriistametsä METSO -hanke saatettiin loppuun toimintavuoden helmikuussa ja Lapissa tehtävä supikoira-kannan rajoittaminen Skandinaviaan leviämisen estämiseksi jatkui edelleen yhteispohjoismaisen rahoituksen turvin. Maanomistajien ja riistaväen yhteistyö arkieläin hoidossa koetaan tehokkaaksi tavaksi hoitaa maa- ja metsätalousalueiden monimuotoisuutta. Myös tietoisuus metsästäjien roolista luonnonsuojelualueiden hoidossa on edelleen lisääntynyt. Supikoiran osalta vieraslajiasetuksen täytäntöönpanoon liittyvät lainsäädännönmuutokset antavat entistä paremmat mahdollisuudet lajin aiheuttamien monimuotoisuusvahinkojen torjunnassa. Riistakeskus on työskennellyt pitkään lajin aiheuttamien haittojen tunnistamiseksi ja vieraslajin torjunnan tehostamiseksi. Toimintavuoden aikana valmisteltiin hallitusohjelman SOTKA -hankkeen tueksi myös kaksi vieraspetohanketta.
- Toimintavuoden aikana riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö sai osakseen laajenevaa kansainvälistä kiinnostusta. Etenkin Suomen aktiivisuus kansainvälisen taigametsämetsänhankinnan hoitosuunnitelman koordinoijana ja susikannan hoitosuunnitelma ovat herättäneet kansainvälistä kiinnostusta Suomen tapaan edistää osallistavaa riistapolitiikkaa. Toimintavuoden aikana valmisteltiin ja saatiin rahoituspäätös haahkakannan kansainvälisen hoitosuunnitelman valmistelemiseksi. Riistakeskuksella on hoitosuunnitelman laadinnassa keskeinen rooli ja se valmistellaan yhteistyössä Ahvenanmaan, Ruotsin ja Tanskan riistahallintojen kanssa.
- Julkiset hallintotehtävät on hoidettu hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Hakemusasioiden käsittelyajat ovat olleet kohtuullisia ja muutoksenhakuina tehdyt valitukset ja niistä saadut valitusratkaisut ovat osoittaneet riistakeskuksen päätöslinjan toimivaksi. Lupahallintobyrokratian vähentämiselle on kuitenkin edelleen suuri tarve.
- EU- tuomioistuimen 10.10.2019 antama ennakkoratkaisu tulee vaikuttamaan susikannan hoitoon ja mahdollisesti myös muiden suurpetojen kannanhoitoon.
- Metsästyksen hyväksyttävyyden on kasvanut tasaisesti jo 1980-luvulta lähtien. Taloustutkimuksen Suomen riistakeskuksen toimeksiannosta toukokuussa 2018 tekemä mielipidetutkimus osoittaa metsästyksen hyväksyttävyyden taas nousseen viiden vuoden takaisista lukemista. Nyt myönteisesti metsästyksen suhtautuvien määrä on noussut jo 66 prosenttiin ja vastaavasti kielteisesti suhtautuvien määrä pudonnut kymmeneen prosenttiin.
- Riistakeskuksen maine kartoitettiin jo toisen kerran osana julkishallinnon mainetutkimusta. Hallinnon läpinäkyvyys ja avoimuus sekä vastuullisuus olivat riistakeskuksen vahvimpia osa-alueita.
- Yleisölle ja metsästäjille suunnatut palvelut saivat asiakastutkimuksissa erinomaisia arvosanoja.
- Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessin toiminta on vakiintunut ja se sekä RHY-valtionapu- ja valvontatiimi ovat toimineet erittäin hyvin haastavassa riistanhoitoyhdistysten muutostilanteessa, johon on erityisesti vaikuttanut valtionapuperusteiden muuttuminen.

Asiakastytyväisyyttä vähentää kuitenkin se, että riistahallintouudistuksen seurauksena riistanhoitoyhdistysten hallinnollinen työmäärä on lisääntynyt, mikä usein koetaan tarpeettomana byrokratian kasvuna. Lainsäädännön kehittämistyöhön näiden vaikeuksien voittamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi on edelleen tarvetta. Monilla alueilla voimakas tyytymättömyys harjoitettuun suurpetopolitiikkaan etenkin suden osalla on aiheuttanut kielteisiä ilmiöitä, joissa riistanhoitoyhdistykset ovat paikallisina toimijoina joutuneet hankalaan asemaan, ja jotka ovat heijastu-

neet myös riistanhoitoyhdistysten toimintaan ja johtaneet jopa etujärjestömaisiin kannanottoihin.

- Viestintää on edelleen kehitetty voimakkaasti asiakaslähtöiseksi. Tulokset näkyvät myös asiakastutkimusten tuloksissa ja muutokset ovat olleet oikean suuntaisia ja näkyviä. Metsästäjä-lehden kehittäminen uuden painosopimuksen myötä on edennyt vauhdikkaasti. Sekä painetun lehden että siitä tehdyn uuden verkkolehtiversion uudet versiot ovat valmiina toteutukseen 2020.
- Tukipalveluissa näkyvät toimintojen keskittämisen ja sähköisten palveluiden edut. Sähköiset kokousjärjestelmät ovat kääntäneet perustoiminnan osalta matkakulut laskuun. Tosin hanketoiminnan reipas lisäys vuonna 2019 aiheutti nousevan trendin matka- ja osin IT-Infra-kuluihin. Työpä nostä on kuitenkin voitu siirtää edelleen tukitoiminnoista ydintoimintoihin.
- Riistakonsernin yhteinen tietojärjestelmäkehitys on toteutunut, kun eri laitosten palveluja on integroitu Oma riista -palveluun. Riistakonsernin it-strategia korostaa konsernin toimijoiden yhteistä tietöekosysteemiä- ja arkkitehtuuria, mutta antaa toteutusvastuun laitosten hoidettavaksi. Näin voidaan valita parhaat toteutusmenetelmät ja toteuttajat. Julkishallinnon kustannusleikkaukset ja koordinaation puute kuitenkin hidastavat toteuttamista.

Osallistava riistapolitiikan valmistelu on yksi riistahallinnon keskeisiä tavoitteita. Hoitosuunnitelmien valmistelu on tärkein työkalu tässä työssä. Hoitosuunnitelmia on julkaistu riistakeskuksen valmistelutyön pohjalta ja niiden jalkauttaminen on ollut tehokasta. Metsäkanalintujen, hirvikannan ja vuoden 2015 susikannan hoitosuunnitelma voidaan katsoa jo kokonaan jalkautetuiksi. Niiden osalta on jo voitu toteuttaa sellaisiakin uusia kehityshankkeita, joita ei näissä hoitosuunnitelmissa ole listattu.

Vahvistettuja hoitosuunnitelmia, jotka Suomen riistakeskus ottaa toiminnassaan huomioon, on laadittu seuraaville riistaeläinlajeille tai lajiryhmille: hirvi, susi, karhu (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ilves (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ahma, metsäpeura, peltopyy, metsäkanalinnut, taigametsähänhi ja hylkeet (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta).

Uusi susikannan hoitosuunnitelma julkaistiin toimintavuoden aikana. Sen jalkauttamiseen saadaan merkittävää apua EU:n LIFE-hankevaroista, sillä LIFE BOREALWOLF -hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen kesällä 2019. Luonnonvarakeskuksen koordinoimassa hankkeessa ovat mukana riistakeskuksen lisäksi Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Riistakeskuksen vastuuosiot hankkeessa liittyvät vahinkojen ennaltaehkäisymenetelmien kehittämiseen sekä reviiriyhteistyöryhmien ja petoyhdyshenkilöiden työn tukemiseen. Näitä töitä edistämään palkattiin riistakeskukseen kolme suunnittelijaa.

1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2019

Riistakeskuksen ja maa ja metsätalousministeriön tulossopimuksen tarkennuksena sovitaan vuosittaiset avaintulokset, jotka on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa. Seuraavassa esitetään yhteenveto ja arviot avaintulosten toteutumisesta.

1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet

Tavoite	Arvio toteutumisesta
Osallistuminen suden hoitosuunnitelman ajantasaistukseen ja toimeenpanosta vastaaminen	4
Mahdollisen uuden laajan TEAS/Ilmiöpohjaisen/kärki vesilinnut ja kosteikko -hankkeen valmistelun tukeminen	5

Osallistuminen hanhien, haahkan ja allin kansainvälisten hoitosuunnitelmien toteutukseen ja toimeenpanon koordinaatio Suomessa	4
RHY kehitystoimien jatkaminen	4
Vapaaehtoisten yhdistymisten tukeminen ja koulutus erityisesti riistakonsernin strategisten tavoitteiden osalta sekä yhdistymisiin liittyvä viestintä	
RHY koordinaatio	
Hirvieläinkantojen verotuksen suunnittelun kehittäminen ja tehostaminen	4
Kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen ja strategiatyöhön osallistuminen	4

1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet

Metsästyslain muutosprosessiin osallistuminen ja muutoksista viestiminen	4
--	---

Riistanhoidon ja metsänhoidon yhteistoiminnan kehittäminen ja tiivistäminen	4
---	---

Yhteistyö Suomen metsäkeskuksen ja metsäyhtiöiden kanssa jatkui yhteisen METSO -rahoitteisen Digi-riistametsä- hankkeen muodossa helmikuulle 2019 ja siinä valmisteltu Riistametsänhoidon opas julkaistiin kevään 2019 aikana. Laserkeilausaineistojen tuottamat metsäkanalintujen elinympäristötiedot julkaistiin koko Suomen osalta vuoden 2019 aikana Metsään.fi -palvelussa. Riistametsänhoito oli myös pääteemana puheenjohtajan sidosryhmätapahtumassa.

Jatkaa yhdessä valvontaviranomaisten kanssa toimenpiteitä ja viestintää suurpetojen laittoman tappamisen vähentämiseksi	3
---	---

Metsästäjä -lehdessä ja muissa viestintäkanavissa asia on jatkuvasti esillä ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa jatkuu.

1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet

Sähköinen asiointi (Oma riista) etenee ja ylläpito turvataan.	5
---	---

Riistakonsernin tietohallintostrategiassa visiona on vahva sähköinen palvelukonsepti ja järjestelmien yhteiskäyttöisyys sekä ekosysteemiajattelun mukainen yhteensopivuus. Tätä on kuitenkin sovittu toteutettavaksi siten, että operatiivinen vastuu järjestelmien toteuttamisesta on laitoksilla.

Riistakeskus on vuoden 2019 ajan toiminut tietohallintostrategian mukaisesti sekä resurssiensa mukaisesti osallistanut muita laitoksia riistakonsernin digi-ekosysteemin ja sen teknisten ratkaisujen saavuttamisessa. Tarkoituksena on ollut yhtenäisen vision toteutuksen varmistaminen ja järjestelmien yhteinen kehittäminen.

Oma riistan yleiskäyttöinen tunnistautumissysteemi on käytössä Riistavahinkorekisterissä, Tassu-järjestelmässä, Riistakolmiot.fi -palvelussa, Riistainfo.fi -palvelussa sekä Metsähallituksen lupamyyntijärjestelmässä ja aluelupahakupalvelussa. Näin on päästy olennaisten samaa asiakasryhmää palvelevien järjestelmien osalta aiempaa laajemmin yksien tunnusten käyttöön.

Luonnonvarakeskuksen ja riistakeskuksen yhteisen työnjaon mukaisesti riistakeskus on ottanut vastuun hirvieläintietojen keruujärjestelmän luomisesta osana Oma riista -palvelua. Ajantasaiset raportoinnit toimivat kauden aikana ja metsästystä voitiin ohjata edelleen aiempaa paremmin. Hakija saa Metsähallituksen aluelupapäätöksen ja ampujaluettelot määrämuotoisina ja identifioituina käyttöönsä pyyntilupahakemusta varten.

Saalis- ja havaintopalaute saatiin vuonna 2019 jo 98 %:sti sähköisesti.

Riistakeskuksen toiminnan tehostamistyö ja henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen jatkuu TTS-linjausten mukaan	 3 Jatkuvaa
---	---

Hanketoiminnan voimakas kasvu on lisännyt uuden henkilöstön perehdytystarvetta. Kasvu näkyy myös toiminnassa ja infrastruktuuria ja hallintoa on jouduttu venyttämään monella taholla ja tavalla lyhyessä ajassa määräaikaisesti, mikä on ollut haastavaa. Rekrytoinneissa selkeä pääpaino on substanssihenkilöissä, joita palkataan pääosin ydinprosessien hankkeisiin sekä uusiin läpileikkaaviin projekteihin.

Valtakunnallisia tehtäviä on keskitetty paikasta riippumattomille tiimeille, joissa kehitetään ja jaetaan asiantuntemusta sekä voidaan toteuttaa sijaisjärjestelyt. Lisäksi tietojärjestelmien Tiekartalla on sisäistä toimintaa edesauttavia ominaisuuksia, jotka toteutetaan vuosina 2020–2021.

Digitalisoinnin ja yleisen tietojärjestelmäkehityksen avulla haetaan aktiivisesti rutiinitoimintojen vähentämistä ja päällekkäisen työn karsimista myös riistanhoitoyhdistysten osalta. Oma riista -palveluun kehitettiin uusia sekä yksittäistä metsästäjää, metsästysseuroja ja -seurueita että riistanhoitoyhdistyksiä palvelevia ominaisuuksia. Lisäksi siirtyminen kokonaan sähköiseen arkistointiin vähentää manuaalista arkistointityötä merkittävästi.

Uusien metsästäjien toimintaan mukaan saaminen ja metsästysmahdollisuuksien kehittäminen	 3
--	--

Ikäluokkien pienenemisestä johtuen metsästäjämäärän säilyttäminen edellyttää entistä suuremman osuuden kiinnostumista metsästyksestä harrastuksena jokaisessa ikäluokassa. Nuorten mukaan saaminen toimintaan sekä ampuraradoille pääsyn varmistaminen edellyttää kasvavaa työpanosta ja nuoria sekä metsästäviä naisia kannustavaa asennetta kaikilta sektorin toimijoilta.

Riistanhoitoyhdistyksien uusien valtionapuperusteiden käyttöönotto	 4
--	--

Ks. jäljempänä kohta Valtionapuviranomaisena toimiminen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käytön valvonta.

Metsästäjä/Jägaren-lehden benchmarkkaus ja kehittäminen sen pohjalta	 5
--	--

Osana Metsästäjä ja Jägaren -lehtien kehittämistä ja digitaalisuuden sekä alueellisuuden suunnittelua, toimintoja verrattiin Svensk Jakt -lehteen. Kokemusten perusteella lehti uudistus toteutuu 2020 alkaen.

2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Riistakeskus on julkisen riistakonsernin keskeinen toimija ja edesauttaa MMM:n julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

4

Suomen riistakeskus on osa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ja virtuaalista julkista riistakonsernia. Koska yksittäisen laitoksen toiminnan vaikutusta yhteiskunnalliseen laajempaan kehitykseen on mahdoton eritellä, julkisen riistakonsernin toimijat ovat laatineet yhteisen mittariston strategiansa vaikuttavuuden mittaamiseksi.

Suomen riistakeskus on tuottanut osaltaan riistapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseksi tarvittavat tunnusluvut, liite 1 taulukko 1.

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2017 riistakonsernistrategian päivityksen mukaisesti.

Seuraavassa kuvataan Suomen riistakeskuksen toimenpiteitä yhteisen strategian toteuttamiseksi ja tulostavoitteiden toteutuminen on jaoteltuna yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaan.

Vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen mittariluvut on esitetty liitteen 1 taulukossa 2.

2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Suomen riistakeskuksen tulee

Vastata riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta

4

Suomen riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö jatkui kahdella tasolla:

- o Varsinaisten hoitosuunnitelmien valmistelu
- o Strategiset hankkeet, jotka liittyvät hoitosuunnitelmatyöhön tai niillä on muuten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta merkitystä

Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt osallistuivat aktiivisesti Suomen susikannan hoitosuunnitelman päivitykseen osallistumalla ohjaus- ja valmisteluryhmän työhön. Samaan aikaan valmisteltiin tärkeimpien sidosryhmien kanssa LIFE BOREALWOLF -hanketta, joka sai myönteisen rahoituspäätöksen ja alkoi 1.10.2019.

Suomen riistakeskus koordinoi kansainvälisen taigametsähänhikannan hoitosuunnitelman toimeenpanoa yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Suomen riistakeskus on osallistunut asian tuntijan roolissa Goose Platform -työryhmän toimintaan. Ryhmän tarkoitus on jalkauttaa Euroopan hanhikantojen AEWA-sopimuksen puitteissa valmisteltuja hoitosuunnitelmia ja edistää vesilintukantojen sopeutuvan kannanhoidon menetelmiä Euroopassa. Suomen riistakeskuksen edustaja toimii Goose Platform -työryhmän alaisen taigametsähänhi -työvaliokunnan (Task Force) koordinaattorina.

Ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet

4

Vahvistettuja hoitosuunnitelmia, jotka Suomen riistakeskus ottaa toiminnassaan huomioon, on laadittu seuraaville riistaeläinlajeille tai lajiryhmille: hirvi, susi, karhu (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ilves (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta), ahma, metsäpeura, peltopyy, metsäkanalinnut, taigametsähänhi ja hylkeet (uusi suunnitelma odottaa MMM:n vahvistusta). Lisäksi on

laadittu vesilintujen elinympäristöjen kehittämiseen tähtäävä Kansallinen kosteikkostrategia ja taantuneiden vesilintulajien ja majavakantojen hoidon toimenpideohjelmat.

Julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on otettu huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet niiltä osin kuin linjauksilla on ollut vaikutusta pyynti- ja poikkeuslupien päätösharkintaan ja niissä lainsäädännön asettamissa rajoissa kuin se on ollut Suomen riistakeskuksen toimivallassa.

Vaikuttaa aktiivisesti riistatalouden kansainvälisessä yhteistyössä

- osallistumalla tarvittaessa Suomen valtion edustajana kansainvälisten sopimusten ja EU:n hallintokomiteoiden työhön
- osallistumalla riistahallintoviranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön
- osallistumalla kansainvälisen riistansuojelujärjestön CIC:n ja sen Suomen delegaation toimintaan

4

EU-27-maiden riistatalousjohtajien yhteistyöfoorumi kokoontui seitsemännen kerran Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön isännöimänä Inarissa. Kokouksen pääaiheet olivat, afrikkalaisen sikaruton ja CWD:n torjuminen, muuttoreittiasoinen vesilintukantojen hoito, susikantojen hoito eri EU-maissa ja vieraslajien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi tehtävä yhteispohjoismainen työ. Foorumin työ jatkui läpi vuoden muun muassa erilaisten suurpetokantojen hoitoon liittyvien käytäntöjen kartoituksilla ja maakohtaisilla kyselyillä sekä riistahallintojohtajien pienryhmien tapaamisilla. Foorumi avusti myös eri maiden ministereitä riista-asioiden linjaamisessa.

Viranomaisyhteistyö Baltian maiden kanssa jatkui ja sitä toteutettiin yhteistyössä MMM/Erätalousyksikön (luonnonvaraosaston) ja Metsähallituksen kanssa.

Suomen riistakeskuksella on edustaja Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n kansallisessa työryhmässä.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui maa- ja metsätalousministeriön nimeämänä Suomen edustajana kansainvälisen Wetlands International -organisaation toimintaan.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui HELCOM:in työhön Seal expert -ryhmän jäsenenä.

Suomen riistakeskuksen suurpetoasiantuntija osallistui Suomen edustajana EU-komission ympäristöpääosaston (DG ENV) rahoittamaan EU:n suurpetopolitiikkaa (EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores) tukevaan hankkeeseen. Hankkeen yhteydessä suurpetoasiantuntija osallistui muun muassa EU-maiden kansallista suurpetopolitiikkaa luotaavaan kyselyyn, jonka kysymykset liittyivät hallintoon, konflikteihin, petopelkoon, vahinkoihin, vahinkojen ennaltaehkäisyyn, korvauksiin, kansallisiin ja alueellisiin sidosryhmäfoorumeihin sekä hyviin käytänteisiin.

Suurpetokantojen hoidon pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin läpi vuoden ylläpitämällä ja rakentamalla kontakteja sekä vaihtamalla tietoa Ruotsin ja Norjan riistahallintojen ja tutkijoiden kanssa suurpeodoista ja niiden liikkeistä raja-alueiden läheisyydessä.

Myös Venäjän suuntaan (Petroskoi) ylläpidettiin kontakteja, mitä Karjalan tasavallan riistavirkamiesten vaihtuminen todennäköisesti jatkossa hidastaa.

Suomen riistakeskuksen edustaja toimii CIC:n edustajana AEWA:n teknisessä komiteassa. Tehtävään kuuluu erityisesti edistää muuttavien riistavesilintujen kestävä käytön huomioon ottamista AEWA:n toiminnassa. AEWA:n hanhitoimintaohjelma (Goose Platform) laajeni kattamaan myös meri- ja valkoposkihanhen hoitosuunnitelmien toimeenpanon.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui Goose Platformin 4 kokoukseen (EGM IWG 4) kokoukseen Skotlannin Perthissä kesäkuussa 2019. Kokouksen keskeinen tavoite oli käynnistää meri- ja valkoposkihanhen hoitosuunnitelmien toimeenpanoa sekä sopia taigametsähanhen kansainvälinen metsästyskiintiö tulevalle metsästyskaudelle.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin ostopalvelusopimuksen puitteissa Supikoira After Life -hanketta ja supikoiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010–2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ -hankkeelle. Supikoiraakanta ja -saalis on han-

kealueella merkittävästi pienempi kuin vuonna 2011 ja Suomen hanketoiminnan tukemana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Hanke saa edelleen merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta ja hanketoiminnalle pyritään löytämään pidempikestoista rahoitus- ja toimintamallia.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin ostopalvelusopimuksen puitteissa Supikoira After Life -hanketta ja supikoiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010–2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ -hankkeelle. Supikoira- ja -saalis on hankkeella merkittävästi pienempi kuin vuonna 2011 ja Suomen hanketoiminnan tukemana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Hanke saa edelleen merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta ja hanketoiminnalle pyritään löytämään pidempikestoista rahoitus- ja toimintamallia.

Vastata riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa riistavarojen kestävä käytön edellyttämistä kanta- ja saaliseurannasta sekä kannanarvioiden tuottamisesta sekä tätä toimintaa tukevasta tutkimuksesta ja kehittämisestä

4

Oma riista -palvelua jatkokehittiin erityisesti saalis- ja havaintotietojen keruuta silmällä pitäen. Ominaisuuksia kehitettiin rinnalla myös maastosovellukseen, jotta tiedonkeruu paikanpäällä maastossa saataisiin toimimaan saumattomasti. Tällä varauduttiin esimerkiksi vesilintusaaliin keräämiseen kesästä 2020 alkaen. Pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten saaliit ilmoitettiin 98 %:sti Oma riista -palvelun kautta. Saalisilmoituksiin sisältyvä tarkka paikkatieto mahdollistaa saalis seurannan tarkkuuden ja tarkastelut visuaalisilla menetelmillä.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin hanke, joka mahdollistaa valkohäntäpeurahavaintojen tallentamisen Oma riista - palvelun kautta. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa Lukelle entistä tarkempi arvio valkohäntäpeurakannan rakenteesta, koosta ja tuotosta.

Metsästäjä voi jättää omaan riistalokiin kaikkia riistalajeja koskevia ilmoituksia ja havaintoja. Seuroille ja yhteisluville on toteutettu toimivat palvelunäkymät, joissa hirvenmetsästyksen etenemistä seurataan ja raportoidaan lähes ajantasaisesti. Kaikki ilmoitukset perustuvat tarkkaan paikkatietoon, mitä silmällä pitäen Oma riista -palvelun rakenne on alusta alkaen suunniteltu.

Lupahallintojärjestelmästä siirtyvät lupatiedot Oma riistaan ja saalistiedot taas Oma riistasta Lupahallintaan tarvittavassa laajuudessa. Näin luvansaaja näkee Oma riista -palvelussa hallinnassa olevien lupien kokonaistilanteen sekä voi jättää tarpeelliset saalisilmoitukset.

Muiden operatiivisten toimenpiteiden osalta osallistuttiin Riistavahinkorekisterin ylläpidon ohjausryhmään yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa.

2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA

Julkisen riistakonsernin strateginen päämäärä asiassa on:

Edistää riistatalouden hyvinvointivaikutusten tutkimusta ja viestintää sekä riista- ja erätalouden taloudellista toimeliaisuutta ja liiketoimintaa

4

Suomen riistakeskuksessa on avattu tavoitteen merkitystä toiminnalle. Sen vaikutusta organisaation toimintastrategiaan on pohdittu strategiapäivityksen yhteydessä.

- 1) Koska riistatalouden hyvinvointivaikutukset eivät ole laajalti tunnettuja ja erityisesti taloudellisiin arvoihin liittyy myös monia ristiriitoja, riistakeskuksessa on keskeiseksi teemaksi nostettu riistatalouden arvon määrittäminen, aineellisten ja aineettomien arvojen ja hyvinvointitekijöiden esittely ja tunnetuksi tekeminen. Painopisteenä on ollut riistatalouden sosiaalisten ja terveydellisten hyvinvointivaikutusten kartoitus. Luonnonvarakeskuksen kanssa on tehty esiselvitys riistatalouden terveyshyödyistä, jonka pohjalta päästään teetättämään laajapohjainen kysely metsästäjille. Hirvenmetsästyks-

sen sosiaalisia hyvinvointivaikutuksia selvitettiin Metsämiesten säätiön tuella. Lähes kaikissa vuoden Metsästäjä-lehdissä sekä riistakeskuksen muissa niin sähköisissä kuin painetuissa julkaisuissa valotettiin asiaa eri puolilta.

- 2) Riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin määrä riippuu paitsi riistakannoista myös metsästysharrastajien määrästä ja heidän harrastusaktiivisuudestaan. Tämän vuoksi riistakeskuksen palvelutuotannon ja viestinnän keinoin pyritään tuottamaan tietoa ja keinoja, jotka helpottavat metsästäjätkinnon suorittaneiden pääsyä aktiivisen harrastuksen piiriin. Aihe on huomioitu vahvasti myös Metsästäjä-lehden kehittämisprosessissa.

2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Riistakeskus

Kehittää metsästyksen eettistä säännöstöä ja toteuttaa metsästäjien koulutusstrategiaa yhteistyössä vapaaehtoisjärjestöjen kanssa ja pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista.

3

Suurpetojen laittomat tappamiset olivat edelleen esillä mediassa ja yleisessä keskustelussa. Toimihenkilöt ottivat kantaa säännönmukaisesti erilaisissa etenkin suurpetoihin liittyvissä tilaisuuksissa laittoon tappamisiin tuomitsemalla ne rikollisena toimintana.

Riistahallintolaki edellyttää, että Suomen riistakeskus nimittää riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat sekä ohjaa ja valvoo näiden toimintaa. Suomen riistakeskus on nimittänyt 2 027 metsästyksenvalvojaa. Alueoimistot (Julkiset hallintotehtävät -prosessi) järjestivät toimintavuoden aikana metsästyksenvalvoille 13 koulutustilaisuutta. Lisäksi Julkiset hallintotehtävät -prosessi on osallistunut toimintavuoden aikana erävalvontayhteistyöryhmän työhön maa- ja metsätalousministeriön, sisäasiainministeriön, Poliisihallituksen, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen kanssa mm. metsästyksen valvonnan kehittämiseksi sekä 13.9.2019 järjestettyyn metsästyksenvalvontatapahtumaan Itä-Suomen alueella. Lisäksi Suomen riistakeskus osallistui Itä-Suomen poliisilaitoksen koordinoiman eräyhdyshenkilöverkoston toimintaan.

Toimintavuoden aikana jatkettiin metsästyksenvalvontatoimintaa, jossa Metsähallituksen kausivalvojat tekivät työtään riistanhoitoyhdistysten toimeksiannosta ja Suomen riistakeskuksen riistahallintolain nojalla nimittäminä eräiden Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitoyhdistysten alueilla.

Kuluneena vuonna valmisteltiin yhdessä Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa uusi koulutusohjelma. Jatkossa käytetään yhä enenevässä määrin koulutus- ja oppimateriaalin jakelussa sähköisiä kanavia kuten Riistainfo.fi-palvelua.

Metsästäjien koulustointoa toteutettiin erilaisissa koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa. Esimerkiksi hirvieläinten metsästyksenjohtajien koulutus on ollut jo pitkään vakiintunutta vuosittaista toimintaa ja toteutuu joko riistanhoitoyhdistyksittäin tai alueellisesti laajempina yhteistilaisuuksina. Metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali päivitettiin jälleen vuoden aikana samoin kuin heidän käyttöönsä tarkoitettu tiedostomuotoinen tulostettava ja jaettava materiaali. Suurpetoihin liittyvät koulutus- ja keskustelutilaisuudet ovat olleet myös hyvin suosittuja tapahtumia ja niitä järjestettiin eri puolilla Suomea.

Toimintavuoden aikana aloitettiin kolmevuotinen Hirvitalousalustoiminnan kehittäminen hanke, jonka päätavoitteena on kouluttaa hirvieläinten metsästäjiä Oma riista -palvelun tuottaman hirvitiedon käyttöön osana metsästystä ja verotussuunnittelua, yhtenäistää verotussuunnittelua, tukea riistanhoitoyhdistysten ja metsästyseurojen toimintaa ja edistää osaltaan monilajisen kannanhoidon tietotutustantaa yhteistyössä Luken kanssa. Hankkeessa on tuotettu runsaasti uutta koulutusmateriaalia hirvieläinkantojen ja villisian kannanhoidon tueksi.

Metsästyksen eettisyys ja muut eettisesti hyväksyttävät toimintatavat samoin kuin vastuullisuus ovat jokaiseen metsästäjään sisään rakentuvia tärkeitä pyynnin ja käyttäytymisen säätelymekanismeja, joilla on erittäin suuri vaikutus metsästyksen yleiseen hyväksyttävyyteen. Niihin vaikutetaan parhaiten valistuksella, jossa Suomen riistakeskuksen Metsästäjä- ja Jägaren-lehdillä on keskeinen merkitys. Li-

säksi erityisesti Suomen riistakeskuksen metsästäjäpalveluissa keskitytään muun muassa eettisen metsästyksen edistämiseen. Aikaisempina vuosina on laadittu metsästyksen yleiset eettiset ohjeet, metsäkanalintujen metsästyksen eettiset ohjeet, metsähänhen metsästyksen eettiset ohjeet, eettiset ohjeet luolakoiran kanssa metsästykseseen, haaskanpidon eettiset ohjeet, vesilinnustajan eettiset ohjeet ja hirvenmetsästyksen eettiset ohjeet sekä pienten hirvieläinten metsästyksen eettiset.

Eettiset ohjeet on julkaistu Riista.fi -sivuilla ja Riistainfo.fi -palvelussa. Ohjeista on tehty myös esitteet, joita voidaan jakaa mm. messuilla ja muissa yleisötapahtumissa. Ohjeita on liitetty mukaan myös uusille metsästäjille vuosittain lähetettävään Uuden metsästäjän pakettiin, joka kootaan yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen eräpalveluiden kanssa. Eettisyyttä ja eettisyyden näkökulmaa pyritään tuomaan esille aiempaa enemmän esille mm. juttujen ja tiedotteiden yhteydessä.

Julkaisee Metsästäjä- ja Jägaren-lehteä.

4

Metsästäjä- ja Jägaren-lehtiä julkaistiin toimintavuonna 6 numeroa kumpaakin. Lehdet on toimitettu kaikille riistanhoitomaksun maksaneille henkilöille kielikoodin mukaisesti joko suomeksi tai ruotsiksi ja heinäkuun metsästyskorttinumero kaikille niille, joilla on oikeus lunastaa metsästyskortti. Metsästäjä-lehdessä on ollut myös tiivistelmä pohjoissaameksi, joilla sivuilla vastaavasti Jägaren-lehdessä on Ahvenanmaan maakuntahallituksen tiedonantoja. Lehdet postitettiin tämän lisäksi vapaakappaleina kaikkiin Suomen kouluihin, Metsästäjä-lehti suomenkielisiin ja Jägaren-lehti ruotsinkielisiin kouluihin. Lehdet toimitettiin myös monille sidosryhmille, kirjastoille ja muille riistatalouden kannalta tärkeille tahoille. Jägaren-lehti toimitetaan omakustannushintaan, jonka maksaa Ahvenanmaan maakuntahallitus, myös kaikille ahvenanmaalaisille metsästäjille. Lehdestä aiheutui 3,33 euron nettokustannus vuosikertaa ja riistanhoitomaksun maksanutta kohti, kun otetaan huomioon mainosmyynnin tuotot.

Lehtien painosopimus kilpailutettiin toimintavuoden aikana ja uusi painosopimus allekirjoitettiin syksyllä. Lehdet benchmarkattiin Svenska Jägareförbundetin Svensk Jakt -lehden kanssa ja tuloksia hyödynnettiin lehden uudistamisessa uuden suunnittelutoimiston kanssa. Samassa yhteydessä lehdille rakennettiin uusi verkkojulkaisualusta, joka otetaan käyttöön seuraavana toimintavuonna.

2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKTIT OVAT HALLINNASSA

Riistakeskuksen tehtävä on

Huolehtia, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä pysyy kohdullisella tasolla mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoaltuille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

3

Hirvien aiheuttamien, korvattujen maatalousvahinkojen määrä vähentyi noin kolmanneksen vuoteen 2018 verrattuna. Korvattujen metsätalousvahinkojen määrä lähes kaksinkertaistui edelliseen vuoteen nähden, jolloin vahinkoja korvattiin noin miljoonalla eurolla. Metsävahinkojen korvausmäärän kasvuun luultavasti vaikutti osittain vuonna 2017 korvausjärjestelmään tehdyt muutokset, jotka kannustivat hakemaan korvauksia aiempaa aktiivisemmin. Hirvionnettomuuksien määrä pysyi vuoden 2018 tasolla.

Valkohäntäpeurojen aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin Riistavahinkorekisterin mukaan 162 243 euron arvosta ja niiden määrä väheni hieman. Oma riista -palveluun tehtyjen kirjausten mukaan vuonna 2019 liikenneonnettomuuksia valkohäntäpeurojen kanssa tapahtui tiestöllä yhteensä 6 500 kpl ja kolarien määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden noin kuusi prosenttia. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä syönnestoaineita sekä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Myös suurpetojen ja saukon aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Lisäksi vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Osallistuttiin edelleen Riistavahinkorekisterin jatkokehittämiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa. Riistavahinkorekisteriin on koottu eri viranomaisten tuottamat tiedot riistan aiheuttamista vahingoista. Riistavahinkorekisterin avulla voidaan tarkastella vahinkojen alueellista sijoittumista karttasovelluksessa. Tietoja voidaan käyttää hirvieläinten verotussuunnittelun ja suurpetojen poikkeuslupien kohdentamisen tukena vahinkojen ennaltaehkäisemiseen.

Syyskuun 2016 alusta voimaan tulleen metsästysasetuksen muutoksen johdosta voidaan hirvieläinten metsästyksessä aikaisempaa paremmin kohdentaa metsästystä vahinkoja aiheuttaviin eläinyksilöihin. Hirviä voidaan metsästää vahtimalla pelloilta jo syyskuun alusta lähtien ja peuraeläimiä vahtimalla muuallakin. Tämä mahdollistaa kannan vähentämisen entistä aikaisemmassa vaiheessa maatalouden vahinkokohteilla ja peurakolareille alttiimmilla tieosuuksilla.

Huolehtia kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa

4

3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösraportin tulee sisältää tiedot laitoksen toiminnallisesta tuloksellisuudesta (toiminnallisesta tehokkuudesta: toiminnan tuottavuus, toiminnan taloudellisuus, toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus). Tästä on asetettu tavoitteet myös tulossopimuksessa:

Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatiota päivitetään ja kehitetään strategiaa vastaavaksi. Prosessien ja prosessitiimien toimintaa ohjataan BSC-järjestelmällä ja prosessien onnistumista (laatu ja tehokkuus) mitataan. Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä.

4

Tasapainotettu tuloskortti on käytössä strategian jalkauttamiskeinona kaksivaiheisesti: 1) Riistakeskuksen tuloskortti ja 2) prosessien tuloskortit. Henkilötason tulosasettelut tehdään tiimisopimuksissa ja kehityskeskusteluissa.

Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo on toteutettu ja toimintavuoden tunnusluvut tuotettu.

Vaikuttavuus (sisällysluettelon kohta 2, mittarit liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2)

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kansalaiseen ja yhteiskuntaan suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit on esitetty liitteen 1 taulukossa 1.

Toiminnallinen tuloksellisuus (sisällysluettelon kohta 3, mittarit liitteen 1 taulukoissa 3, 4, 5 ja 6)

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun **toimivuudelle ja laadulle** asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Voimavarojen hallinta ja aikaansaannoskyky (sisällysluettelon kohta 4, mittarit liitteen 1 taulukossa 7)

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta.

Tulostavoitteiden toteuman arvioinnissa käytetään valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa:

1 = Tavoitteesta on luovuttu
2 = Tavoite ei ole toteutunut
3 = Tavoite on toteutunut osittain
4 = Tavoite on saavutettu
5 = Tavoite on ylitetty

Asteikko on Valtiokonttorin suosituksen mukainen.

3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA

Suomen riistakeskuksen toiminnan tuloksellisuuden seuraamiseksi mittariluvuiksi valittiin muutamia keskeisiä suoritteita, joiden lukuarvot on esitetty tarkemmin liitteen 1 taulukossa 3.

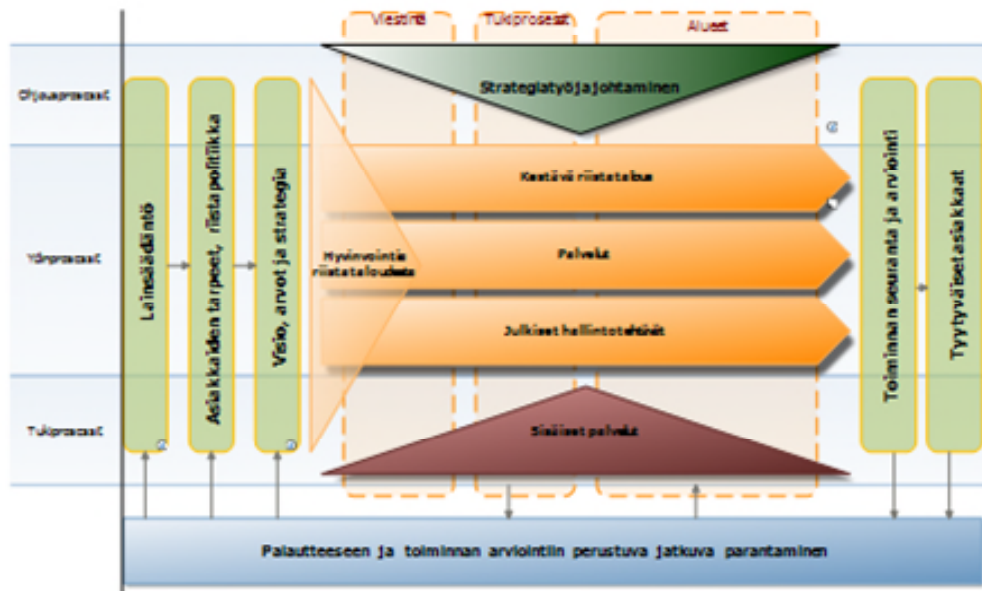
Seuraavassa laadullinen kuvaus prosessien tuottamista suoritteista toimintakertomuksen tapaan esitettyinä.

Strategiatyö ja johtaminen

- o valmistellaan riistakeskuksen strategiset ja operatiiviset suunnitelmat ja raportointi prosessikuvausten mukaisesti alueet ja alueneuvostot osallistaen.
- o vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta seurataan tulosopimuksessa määritetyn mittariston mukaisesti. Osana tätä toteutetaan palautekysely ja asiakastytyväisyystutkimus neljälle pääasiakasryhmälle: 1) Metsästäjät, 2) Sidosryhmät, 3) Riistanhoitoyhdistykset ja 4) Metsästyseurat ja -seurueet
- o riistakeskuksen strategiaa toteutetaan BSC-tuloskorttiohjauksella sekä jatkamalla toiminnan tuloksellisuuden mittaamista. Kaikki prosessit ohjeistavat tiimensä siten, että eri aihealueiden tiimit laativat omat tavoitteelliset vuosisuunnitelmansa tuloskorttiajattelun mukaisesti viimeistään helmikuussa
- o järjestetään riistanneuvostojen puheenjohtajille ja esittelijöille toiminnan kehitysseminaari
- o osallistutaan riistakonsernin kansainväliseen yhteistyöhön
- o riistanhoidon ja metsänhoidon yhteistoiminnan kehittäminen ja tiivistäminen
- o toiminnan päätavoitteena on riistatalouden edistäminen, RHY:iden tukeminen ja sujuvat JHT-palvelut. Digitalisaatiolla pyritään tukemaan näitä mahdollisuuksien mukaan, kuitenkin siten, että tavoiteltavat hyödyt suhteessa riskeihin ja kustannuksiin ovat hyväksyttävällä tasolla. Riistakeskuksen resurssit eivät riitä toimimiseen digitalisaation kehittäjänä vaan olemassa olevien mahdollisuuksien tehokkaana hyödyntäjänä. Käydään henkilökohtaiset kehityskeskustelut henkilöstön kanssa

Suomen riistakeskus on prosessiorganisaatio, joka toimii 15 toimipisteessä. Suomen riistakeskuksella on toimipisteet jokaisella sen toiminta-alueella.

Kaavio 1: Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatio

Vuosi 2019 oli Suomen riistakeskuksen yhdeksäs toimintavuosi. Riistakeskuksen hallitus piti toimintavuonna 5 kokousta ja valtakunnallinen riistaneuvosto kolme ja alueelliset riistaneuvostot kukin 4-5 kokousta.

Riistakeskuksen operatiivisesta johtamisesta ja asioiden valmistelusta hallitukselle vastaa johtaja sekä hänen johdollaan toimiva johtoryhmä. Johtoryhmällä oli kokoukset kuukausittain.

Toimielinten kokouspöytäkirjat ovat tallennettu ja saatavissa riistakeskuksen asianhallintajärjestelmästä. (kirjaamo@riista.fi). Hallituksen, valtakunnallisen riistaneuvoston ja johtoryhmän kokoonpanot on esitetty liitteessä 3.

Riistakeskuksen hallitus tuotti alueet ja alueelliset riistaneuvostot osallistaen seuraavat raportointi- ja suunnitteluasiakirjat maa- ja metsätalousministeriölle.

- o Vuotta 2018 koskevan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka toimi samalla myös tulosopimuksen mukaisena tulosraporttina. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyi sen tilinpäätöskannanotossaan kesällä 2019
- o Vuosia 2021–2024 koskevan Strategisen suunnitelman (TTS). Suunnitelmaan sisällytettiin tulosopimuksen seurantaneuvotteluiden avainkohdat.
- o Samaten valmisteltiin vuotta 2020 koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio. Näihin sisällytettiin tulosopimuksen seurantaneuvotteluissa sovitut avaintulokset.

Edellä mainitut suunnitelmat on toimitettu maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi vuoden 2020 valtionavustuspäätöksen yhteydessä. Suunnitelmat ja raportit julkaistaan riistakeskuksen kotisivuilla.

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja operatiivisen toiminnan tuloksellisuuden mittaaminen tapahtuu mittaristolla, joka on kuvattu tämän kertomuksen liitteissä. Mittariston tavoitearvoista ja toteutumisesta neuvotellaan vuosittain tulosopimuksen seurantaneuvotteluissa ja tavoitteet ja tulokset kirjataan toimintasuunnitelmaan ja toimintakertomukseen.

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on esitetty liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2.

Suomen riistakeskus kehittää ja seuraa riistaneuvostojen toimintaa niin, että ne toimivat aktiivisesti omassa roolissaan osana strategista suunnittelua sekä hoitosuunnitelma- ja verotussuunnitteluprosessia.

4

Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot osallistuivat ja osallistivat sidosryhmiä hoitosuunnitelmahankkeiden valmisteluun. Alueellisten riistaneuvostojen puheenjohtajille järjestettiin kokous riistapäivien yhteydessä.

Suomen riistakeskus järjesti julkisen riistakonsernin kaksi strategiaseminaaria sekä osallistui konsernin strategia- ja ennakointiryhmän työhön. Konsernin johtoryhmä ja it-strategiaryhmä eivät kokoontuneet toimintavuoden aikana.

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain toukokuun 30. päivään ja lokakuun 30. mennessä pidettävissä Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä seurantaneuvottelussa sekä toimintavuotta seuraavan maaliskuun 15. päivään mennessä laadittavan Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa.

4

Lisäksi Suomen riistakeskuksen tulee tarvittaessa raportoida tai maa- ja metsätalousministeriön kanssa keskustella tulostavoitteiden toteutumisesta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon Suomen riistakeskuksen toiminnassa tai ohjauksessa.

Tulossopimuksen väliraportointi hoidettiin toimintavuoden kahdella tulossopimuksen seurantaneuvottelulla ja tilannekatsauspalaverilla. Tämä toimintakertomus ja tilinpäätös toimivat vuotta 2019 koskevana tulosraporttina.

Viestintä

Suomen riistakeskus kehittää viestintää niin, että Suomen riistakeskus tunnetaan riistatalouden objektiivisena asiantuntijaorganisaationa ja puolueettomana julkisten palveluiden tuottajana.

4

- viestintätiimin toimintaa kehitetään ja aktivoidaan ja kehitetään viestinnän alaprosesseja
- julkaistaan Metsästäjä ja Jägaren -lehtiä 6 numeroa vuodessa, valmistellaan mahdollisuutta tehdä lehdistä verkkolehti
- valmistellaan ja toteutetaan laaja kilpailutus koskien Metsästäjä- ja Jägaren-lehtien painatusta, jakelua ja digiversioita koskien seuraavaa kolmivuotiskautta eli vuosia 2020-2022. Samassa yhteydessä benchmarkataan lehden prosessi esimerkiksi Jahti-lehden kanssa
- kehitetään printtimedian ja sähköisen median linkittämistä, eli kehitetään monikanavaista viestintää
- Riistan Vuoksi -riistapolitiikan sidosryhmäjulkaisu jatkuu verkkojulkaisuna, jolla testataan ja valmistellaan verkkolehityökalun soveltuvuutta Metsästäjä ja Jägaren-lehtien toteutukseen
- ylläpidetään, kehitetään ja aktivoidaan verkkoviestintää
 - internetsivut: Riista.fi, Riistainfo.fi ja mahdolliset muut kanavat
 - oma.riista.fi, omariista-viestitoiminto
 - sosiaalinen media (Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn), jalkautetaan riistakeskuksen some-strategiaa
 - suurpedot.fi: osallistutaan ylläpitoon ja kehittämiseen
- ylläpidetään ja kehitetään mediayhteyksiä
- valtakunnalliset ja alueelliset mediatiedotteet: julkaistaan sähköisen mediajakelun kautta
- huolehditaan lainsäädäntömuutoksista viestiminen laajasti kaikissa kanavissa

- edistetään suurpetojen laittoman tappamisen vähentämistä kaikissa viestintäkanavissa
- ylläpidetään ja kehitetään sisäistä viestintää
 - toteutetaan Avanssi -uutiskirjeen välityksellä
 - sisäistä viestintää palvelevat myös riistakeskuksen sähköiset arkistot
 - mediaseuranta jatketaan ja ao. raportti välitetään koko henkilöstölle sekä myös riistanhoitoyhdistyksille päivittäin
- tuotetaan ja päivitetään PR -toimintamateriaaleja ja -julkaisuja: Suomi riistamaana sekä tarvittava riistakeskuksen esittelymateriaali
- tuotetaan yhdessä muiden prosessien kanssa videomateriaaleja nettiin ja someen mm. Dream Broker ohjelmistolla
- kerätään aktiivisesti tietoa eri kyselyillä asiakkuusstrategian pohjaksi, käytössä Surveypal-kyselytyökalu sekä ZEF-profilointityökalu
- osallistutaan sudenhoitosuunnitelman päivitystyön viestintään ja hallinnonalan susiviestintäryhmän toimintaan
- osallistutaan messuihin ja tuetaan tarvittaessa aluetoimistoja alueellisten messujen järjestelyissä
- tuotetaan viestintäpalveluja prosesseille ja alueille
 - suunnittelu (mistä, mitä, miksi, milloin, miten ja keille viestitään)
 - koordinointi (aikatauluttaminen, tiedon kerääminen ja prosessointi)

Viestintä ymmärretään Suomen riistakeskuksessa sekä johtamisen välineeksi että ydinprosessien palveluita ja tavoitteiden saavuttamista tukevaksi toiminnaksi. Suomen riistakeskuksen viestintä huolehtii niin sisäisestä kuin ulkoisesta viestinnästä. Lehtien painatussopimus kilpailutettiin ja samassa yhteydessä valmistauduttiin lehden uudistamiseen ja sähköisen verkkolehden julkaisuun 2020 alkaen. Lehti myös benchmarkattiin ruotsalaisen Svensk Jakt-lehden kanssa.

Viestinnän onnistumista seurattiin monin eri tavoin. Eri asiakasryhmille suunnatuilla nettikyselyillä selvitettiin viestinnän onnistumista sekä viestintätarpeita. Tulokset olivat pääsääntöisesti hyviä. Myös mediaseuranta antoi tuloksena lukuja, jotka osoittavat riistakeskuksen viestin menneen hyvin läpi eri viestintävälineissä. Suomen riistakeskuksen uskottavuus riista-alan asiantuntijana ja objektiivisena toimijana on vakiintunut. Suomen riistakeskus mielletään riista-alan yleisen edun valvojaksi.

Riistakeskuksen maine kartoitettiin jo toisen kerran Julkishallinnon mainetutkimuksessa. Myös mainetutkimuksen tulokset tukevat käsitystä siitä, että riistakeskus mielletään riistatalouden objektiiviseksi ja puolueettomaksi asiantuntijaorganisaatioksi.

Mediaseuranta toimi Viidakkomonitor-järjestelmässä, josta toimitettiin uutiskirjeenä mediaseurantareportti päivittäin riistakeskuksen lisäksi kaikille riistanhoitoyhdistyksille. Mediaseurantabanneri pyöri myös riista.fi -sivulla.

Riistan vuoksi -julkaisu toimi Suomen riistakeskuksen sidosryhmäjulkaisuna ja se julkaistiin edellisvuoden tapaan verkkojulkaisuna. Verkkojulkaisu toimitettiin alueellisten ja valtakunnallisen riistaneuvostojen jäsenille ja heidän edustamilleen sidostahoille. Tämän lisäksi verkkojulkaisua levitettiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Riistakeskuksen blogeja pyöritettiin nettisivuilla. Blogisivuilla oli kävijöitä 28 263.

Suomen riistakeskuksen Facebook-sivut olivat aktiivisessa käytössä ja muodostivat riistakeskuksen vuorovaikutteisen viestinnän ytimen. Tilit olivat myös Twitterissä, YouTubessa sekä LinkedIn:issä, joista varsinkin Twitterin suosio on lähtenyt nousuun ja seuraajia on jo 3 117. Facebook-sivujen kautta linkitettiin ajankohtaisia riista-alan tiedotteita, tv- ja radio-ohjelmia sekä saatiin aikaan keskustelua ja muuta interaktiivisuutta. Facebookissa oli 12 796 seuraajaa toimintavuoden lopussa.

Riistakeskus keräsi aktiivisesti tietoa toiminnan tueksi eri kyselyillä, käytössä olivat Surveypal-kyselytyökalu sekä ZEF-profilointityökalu.

Riistakeskus osallistui myös suurpedot.fi -sivujen kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön otettua susiviestinnän vetovastuun itselleen, osallistui riistakeskus aktiivisesti riistakonsernin viestijöiden susiviestintäyhteistyöhön. Susiviestintävastuun siirtymisen jälkeen riistakeskuksen toimihenkilöiden maalittaminen susiasioissa sosiaalisessa mediassa on vähentynyt merkittävästi.

Jatkettiin afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi viestintäkampanjaa kaikissa kanavissa. Huolehdittiin metsästysäädösten muutoksista viestimisestä laajasti kaikissa kanavissa.

Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet jatkoivat perinteiseen tapaan riistakeskuksen tärkeimpinä viestintävälineinä. Lehtien painatus kilpailutettiin ja painotalona jatkaa Hansaprint Oy. Lehden graafinen suunnittelu ja myös uuden verkkolehden suunnittelu ja toteutus siirtyivät uudelle toimijalle, Aste Helsinki Oy:lle. Vuoden 2019 aikana painettiin 6 numeroa, 420 sivua ja yhteensä noin 2,0 miljoonaa lehteä. Lehden sisältö ja laajuus noudattelivat aiempaa linjaa, eli lehti keskittyi pääasiassa julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden tukemiseen. Sisältö koostui poikkeuksetta aiheista, jotka tukevat sitä, että: 1) riistatalous tuottaa hyvinvointia, 2) metsästyksessä ja riistanhoito ovat eettistä ja vastuullista, 3) riistakannat säilyvät elinvoimaisina ja 4) riistaeläinten aiheuttamat vahingot ovat kohtuullisella tasolla ja konfliktit hallinnassa.

Julkiset hallintotehtävät

- hoidetaan riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa säädetty julkiset hallintotehtävät
- hoidetaan riistavahinkolain 46 §:n mukainen tehtävä
- vakiinnutetaan ns. valtionapuviranomaistehtävien hoitaminen
- vakiinnutetaan riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käyttöä koskevat valvontatehtävät
- otetaan lupahallinnossa huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian tavoitteet
- kehitetään metsästäjärekisterin palveluita
- ylläpidetään metsästäjien ryhmävakuutusta sekä JHT-tehtäviin nimitettyjen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden vakuutusturvaa sekä niihin liittyvää neuvontaa
- kehitetään julkisten hallintotehtävien työnjakoa ja toiminnan organisointia sekä osaprosesseja ja niiden dokumentointia
- huolehditaan lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa
- mahdollistetaan lainsäädäntömuutoksista johtuvien pakollisten saalisilmoitusten sähköinen ilmoittaminen Oma riistassa
- osallistutaan asiakastyytyväisyyskyselyihin ja kehitetään asiakaspalvelua niiden perusteella sekä varmistetaan toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen
- osallistutaan Riistainfon kehittämiseen ja tuotetaan Riistainfon JHT-materiaalit
- tiedotetaan aktiivisesti julkisista hallintotehtävistä ja ylläpidetään JHT-materiaalit riista.fi -sivustolla (myös saamenkieliversiot)
- kehitetään julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä Sisäiset palvelut -prosessin kanssa sekä samalla tehostetaan sähköistä tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä
- otetaan käyttöön ampumakokeen sähköinen vastaanottaminen koko maassa
- jatketaan lupahallinnon siirtämistä Oma riistaan -hanketta
- huolehditaan käyttövaltuuksien myöntämisestä ja poistamisesta maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin ja ratkaistaan Riistavahinkorekisteriä koskevat tietoluovutusasiat
- kiinnitetään erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvonnan toteuttamiseen ja sen kehittämiseen yhteistyössä metsästyksen valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa

Suomen riistakeskuksen tulee raportoida seurantaneuvottelussa ja toimintakertomuksen yhteydessä myös julkisten hallintotehtävien suorittamisesta. Raportin tulee sisältää myös tiedot kanteluista, oikaisuvaatimuksista ja valituksista.

4

Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä ovat riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaiset tehtävät. Toimintavuoden aikana kehitettiin edelleen julkisiin hallintotehtäviin osallistuvien toimihenkilöiden työnjakoa, tiimirakenteita ja toiminnan organisointia. Tällä voitiin osaltaan varmistaa toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen.

Toimintavuoden aikana osallistuttiin lainsäädäntömuutosten valmisteluun etenkin niiltä osin kuin valmistelulla oli vaikutusta julkisiin hallintotehtäviin.

Metsästyslainsäädäntöön tuli toimintavuoden aikana metsästyslain ja eri asetusten tasolla muutoksia, joilla oli olennaista vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen. Myös muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, joilla oli vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen, otettiin huomioon. Lisäksi huolehdittiin lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin JHT-prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa. Lisäksi julkisista hallintotehtävistä tiedotettiin aktiivisesti ja ylläpidettiin ajantasaisia JHT-materiaaleja riista.fi -sivustolla ja Riistainfo.fi -sivustolla.

Toimintavuoden aikana kehitettiin julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä sisäisten palveluiden kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisellä voitiin tehostaa tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä. Erityisesti osallistuttiin Oma riista -palvelun kehittämiseen, mikä tulee toimimaan olennaisena osana julkisten hallintotehtävien sähköisiä palveluita. Ampumakokeen sähköinen vastaanottaminen otettiin käyttöön koko maassa ja Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan -hanke jatkuu vuonna 2018 saadun rahoituksen turvin vuoden 2020 loppuun saakka.

Yksityiskohtaisemmat JHT-toiminnan erittelyt ovat seuraavissa alakohdissa.

Lupahallinto

Riistahallintolain voimaantulon ja metsästyslakiin tehtyjen muutosten myötä Suomen riistakeskus on hoitanut 1.3.2011 alkaen kaikkia metsästyslain mukaisia lupa-asioita. Lupahallinto on osa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaisia Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä.

Riistahallintolain 8 §:n 2 momentin mukaan julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Ratkaisuvallan siirtomahdollisuus on tarpeen, koska Suomen riistakeskuksessa tehtävien päätösten määrä on niin suuri, ettei julkisten hallintotehtävien päälliköllä ole käytännössä mahdollisuuksia tehdä yksin kaikkia päätöksiä. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut ns. delegointimääräyksen 1.3.2011 ja sitä on myöhemmin muutettu muun muassa henkilöstömuutosten vuoksi. Määräysten nojalla esittelyjä ja päätöksentekoa voidaan hajauttaa Suomen riistakeskuksen aluetoimistoihin. Aluetoimistoihin hajautettu päätöksenteko ja esittely ovat asiakaslähtöistä ja joustavaa. Lisäksi se estää lupa-asioden ruuhkautumista ja edistää päätöksenteon läheisyysperiaatteen toteutumista.

Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana 3 773 (vuonna 2018 3 482) päätöstä (erittely päätöstyyppittäin liitteessä 4). Niistä 1,8 % koski metsästyslain 10 §:n mukaisia pyyntilupia ja 51,8 % 26 §:n mukaisia hirvieläimen pyyntilupia. Poikkeuslupia oli 17,4 %. Päätöksistä oli 29 % muita lupia ja muita julkisten hallintotehtävien päätöksiä.

Lakisääteiset vakuutukset

Metsästäjien ryhmävakuutus

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on metsästäjien ryhmävakuutuksen hankkiminen ja voimassa pitäminen. Metsästäjien ryhmävakuutusta koskeva vakuutussopimus on tehty LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön kanssa. Metsästäjävakuutus on vuodesta 2000 alkaen ollut neliosainen sisältäen neljä vakuutuskokonaisuutta: 1) metsästäjän vastuuvakuutus, 2) metsästäjän yksityistapaturmavakuutus, 3) toimitsijan yksityistapaturmavakuutus ja 4) metsästyskoiran tapaturmavakuutus. Vakuutuksen piirissä ovat kaikki riistanhoitomaksun maksaneet.

Koiran tapaturmavakuutus on voimassa ainoastaan poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa, organisoidussa suurriistavirka-aputehtävässä (SRVA-toiminta). Suurriistavirka-aputehtäviä ovat eläimen jäljitys-, karkotus-, lopettamis-, kuljettamis- ja käsittelytehtävät. Näissä tehtävissä toimivilla riistanhoitomaksun maksaneilla henkilöillä on metsästäjävakuutukseen sisältyvän tavanomaisen vakuutusturvan lisäksi myös yksityistapaturmavakuutus mahdollisesti sattuvien tapaturmien varalta.

Vuoden 2004 elokuun alusta lähtien metsästäjävakuutus on ollut voimassa kaikissa Pohjoismaissa ja kaikissa EU-maissa enintään 60 vuorokautta kestäväillä metsästysmatkoilla. Vakuutuksista on tiedotettu metsästäjille Metsästäjä ja Jägaren-lehdissä ja vakuutusten ehdot ovat löydettävissä muun muassa Internetistä www.riista.fi/palvelut -sivuilta.

Toimintavuoden aikana valmistauduttiin vuonna 2020 tapahtuvaan vakuutuksen kilpailuttamiseen.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden vakuutusturva

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen.

Suomen riistakeskus on voimassa pitänyt toimintavuoden aikana vakuutusturvan nimittämilleen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille (metsästäjäutukinnon ja ampumakokeen vastaanottajat, metsästyksenvälvojat ja riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Uusi vakuutusturva on ollut voimassa 1.8.2018 lukien ja se sisältää toiminnan vastuuvakuutuksen, oikeusturvavakuutuksen, yksityistapaturmavakuutuksen ja hallinnon vastuuvakuutuksen.

Vakuutuksista on laadittu päivitetty kirjalliset vahingonhoito-ohjeet ja ne on toimitettu riistanhoitoyhdistyksille vuonna 2018.

Metsästäjärekisteri

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on pitää metsästäjärekisteriä, jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästyks- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästykseseen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 7 a §). Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjille lähettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen.

Suomen riistakeskus on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:n 2 momentin mukaisesti antanut Innofactor Software Oy:lle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitoon ja käyttöön liittyviä tehtäviä. Tässä tarkoituksessa Innofactor Software Oy huolehti kaikkien metsästäjien rekisteröinnistä sekä osoitteiden toimittamisesta metsästyskorttien ja Metsästäjä ja Jägaren -lehtien postitusta varten. Metsästäjärekisteriin rekisteröityjen metsästäjien osoitetiedot päivitettiin automaattisesti Posti Oy:n toimittaman Väestörekisterikeskuksen (VRK) nimi-, osoite- ja kuolintietoihin perustuvan tiedoston avulla. Päivitys suoritettiin kerran viikossa.

Metsästysvuoden 2019–2020 riistanhoitomaksun maksukuitti (metsästyskortti) lähetettiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien vuoden 2019 kesänumeron (nro 4) mukana kaikille niille metsästäjille, joiden henkilötunnus oli metsästäjärekisterissä täydellisenä. Riistanhoitomaksu oli mahdollista maksaa pankin, maksuautomaatin ja kotipäätteen lisäksi myös suoramaksuna ja e-laskuna.

Metsästäjäkuntaa informoitiin e-laskumahdollisuudesta Suomen riistakeskuksen kotisivuilla osoitteessa www.riista.fi. Suoramaksun ja e-laskun ennakoilmoitus julkaistiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien numeron 3 takakannessa. Suoramaksunentellon ja e-laskutuksen piirissä oleville metsästäjille postitettiin maksukuitin sijasta ”Maksettu” -merkinnällä varustettu pankkikortin kokoinen metsästyskortti. Lehtien metsästyskorttinumeron yhteenlaskettu painosmäärä oli noin 386 400. Osoitteellisia postitettuja lehtiä oli noin 363 000, joista suoramaksukortteja tai e-laskutuskortteja oli yhteensä noin 158 000.

Saapuvien riistanhoitomaksusuoritusten kohdistaminen ja täsmäyttäminen kuului myös Innofactor Software Oy:n metsästäjärekisterin ylläpidosta saamaan toimeksiantoon. Vuonna 2019 saapuneet suoritukset tuloutettiin automaattisesti kymmenen päivän väliajoin maa- ja metsätalousministeriön tulotilille.

Metsästäjärekisterijärjestelmän tietojen varmistus suoritettiin kerran vuorokaudessa yöaikaan. Muutuneet tiedot varmistettiin päivittäin. Varmistetut tiedot tallennettiin nauhalle tai muulle vastaavalle pitkäaikaiseen säilytykseen sopivalle tallenteelle. Varmistusajojen onnistumista seurattiin automati-

soidusti päivittäin. Varmuuskopiointijärjestelmä sijaitsee erillisessä palotilassa, jossa on vastaavan tasoinen turvajärjestely kuin laitteistotilassa.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Vuoden 2019 aikana riistanhoitomaksuja maksettiin 307 759 kpl. Määrä on 4 771 suurempi kuin vuonna 2018.

Toimintavuoden alusta tuli voimaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muutos, jonka perusteella metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotiaan riistanhoitomaksun suuruus on 20 euroa. Alle 18-vuotiaita riistanhoitomaksun suorittaneita metsästäjiä oli 9 115.

Metsästäjärekisteriin integroidusta Oma riista -palvelusta metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan (ns. sähköinen metsästyskortti). Myös ampumakoesuoritukset siirtyvät jatkossa metsästäjärekisteriin. Sähköinen metsästyskortti toimii myös mobiilina.

Riistavahinkorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutti 28.3.2013 Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön myöntämään ja delegoimaan sijaiselle käyttövaltuuksia maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin MMM:n hallinnonalan pääsynhallintajärjestelmän (IAM) kautta. Valtuutus kattaa myös tietojen luovuttamispyyntöjen käsittelemisen ja ratkaisemisen Riistavahinkorekisteristä Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä.

Toimintavuoden aikana uusia käyttövaltuuksia myönnettiin erityisesti maaseutuelinkeinoviranomaisille, jotka ovat ottaneet palvelun käyttöön aktiivisesti.

Suomen riistakeskus osallistui toimintavuoden aikana Riistavahinkorekisterin kehittämiseen. Riistavahinkorekisterin ylläpitoryhmä kokoontui säännöllisesti toimintavuoden aikana. Toimintavuoden aikana seurattiin palvelun toimintaa, raportoitiin esiin tulleista vikatilanteista ja osallistuttiin mm. rajapinta-toimintojen kehittämistyöhön Suomen riistakeskuksen Oma riista -palvelun ja riistavahinkorekisterin välille.

Riistavahinkorekisteriä käytettiin suurpetojen ja hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen, havaintojen ja saaliiden seurantaan sekä pyynti- ja poikkeuslupapäätösten valmisteluun. Palvelu on laajamittaisessa ja aktiivisessa käytössä Suomen riistakeskuksen työntekijöillä.

Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut

Suomen riistakeskuksen tekemään riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevassa asiassa valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Alueellisiin hallinto-oikeuksiin annettiin toimintavuoden aikana lausuntoja seuraavasti:

ML 26 §: 10 kpl

ML 41 § (liikuntarajoitteinen): 1 kpl

ML 41 a §:n 3 momentti: 2 kpl (ilves)

ML 41 b §: 4 kpl

Hallinto-oikeudet antoivat toimintavuoden aikana ratkaisuja seuraavasti:

ML 26 §: 8 hylättyä valitusta, yksi osin hyväksytty valitus (päätöstä ei kuitenkaan kumottu taikka palautettu uudelleen käsittelyyn), yksi välipäätös, jossa ei asetettu täytäntöönpanokieltoa sekä yksi valitus, joka raukesi valittajan peruutettua valituksen

ML 41 a §:n 1 momentti:

- 3 hylättyä valitusta (susi)

- 1 hylätty valitus (ahma)

- 1 tapaus, jossa valittaja peruutti valituksensa ja asian käsittely raukesi (susi)

ML 41 b §: 1 välipäätös, jossa ei asetettu täytäntöönpanokiltoa (ns. rauhoittamattomat linnut)

Tietoluovutus: yksi osin hyväksytty valitus (päätös osin uudelleenkäsiteltäväksi)

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettiin toimintavuoden aikana neljä lausuntoa:

ML 26 §: 1 kpl (hirvi/valkohäntäpeura)

ML 41 a §:n 1 momentti: 2 kpl (ahma ja susi)

ML 41 a §:n 3 momentti: 1 kpl (susi)

Korkein hallinto-oikeus antoi toimintavuoden aikana 2 ratkaisua. Yhdessä ratkaisussa, jossa haettiin valituslupaa hallinto-oikeuden hylkäämään valitukseen, valituslupahakemus hylättiin (1 hirvieläimen pyyntilupaa koskeva (ML 26 §). Lisäksi korkein hallinto-oikeus hylkäsi yhden valituksen (hirvieläimen pyyntilupa ML 26 §).

Suomen riistakeskus osallistui 9.1.2019 EU-tuomioistuimessa (Luxemburg) ns. suulliseen käsittelyyn, joka koski ML 41 a §:n 3 momentin mukaisia susia koskevia poikkeuslupia (korkeimman hallinto-oikeuden ennakkoratkaisupyynnö). Samassa asiassa EU-tuomioistuimen julkisasiamies antoi ratkaisuehdotuksensa 8.5.2019 ja EU-tuomioistuin antoi tuomionsa 10.10.2019.

Suomen riistakeskus ratkaisi toimintavuoden aikana yhden oikaisuvaatimushakemuksen, joka koski ampumakokeen vastaanottajien nimittämistä (oikaisuvaatimus hyväksyttiin).

Oikeuskansleri antoi toimintavuoden aikana ratkaisun kanteluun, joka koski riistakeskuksen tekemää ML 41 a §:n 1 momentin mukaista susipoikkeuslupaa. Kantelu ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät

Valtionapuviranomaisena toimiminen sekä riistanhoitoyhdistysten toiminnan ja varojen käytön valvonta

Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteet uudistettiin vuonna 2017 muuttamalla riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia lailla 967/2017 ja riistahallintolakia lailla 968/2017. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2018 alkaen. Uudistuksen myötä Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen osalta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n 4 momentin nojalla.

Uudet valtionavustuksen jakoperusteet otettiin käyttöön portaittain ja lain siirtymäsäännöksen mukaan vuoden 2019 valtionavustus määräytyi puoleksi uusilla jakoperusteilla. Riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen maksaminen hoidettiin yhdessä Sisäisten palveluiden -prosessin kanssa. Valtionavustukset maksettiin kahdessa erässä (1. erä helmikuussa ja 2. erä heinäkuussa).

Toimintavuoden aikana kehitettiin Palvelut -prosessin kanssa Oma riistaan sisältyvää Toimintatiedot -osiota, johon mm. valtionavustuksen jakoperusteiksi määritellyt toimintatiedot tallennettiin.

Riistanhoitoyhdistyksiltä kerättiin tilinpäätösasiakirjat. Riistanhoitoyhdistyksiltä kerätyistä tilinpäätöksistä laaditut yhdistelmät sekä riistanhoitoyhdistysten tilinpäätösasiakirjat toimitettiin edelleen maa- ja metsätalousministeriöön riistahallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (171/2011) mukaisesti.

Toimintavuoden aikana annettiin tarkentavia ohjeita riistanhoitoyhdistyksille mm. valtionavustuksen jakoperusteista, valtionavustusten hakemisesta, tilinpäätösten laatimisesta, tilin-/toiminnan-tarkastuksesta ja riistavahinkotarkastusten kustannusten korvausten hakemisesta. Lisäksi jatkuvana toimintana hoidettiin puhelimitse ja sähköpostitse riistanhoitoyhdistysten tukipalvelua talous- ja työnantaja-asioissa.

Rhy-valtionapu- ja valvontatiimin jäsenet osallistuivat kouluttajina Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille järjestettyihin koulutus- ja neuvottelutilaisuuksiin, joissa kerrottiin valtionapu-uudistuksesta sekä taloushallinnon ja työnantajavelvoitteiden järjestämisestä riistanhoitoyhdistyksissä.

Riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta. Lisäksi Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä riistahallintolain 34 §:n 2 momentin nojalla. Toimintavuoden aikana päivitettiin valvontasuunnitelma, jossa määriteltiin valvonnan muodot, toimenpiteet sekä valvontaa ohjaavat asiakirjat ja lait sekä valvonnan seuranta. Valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti.

Toimintavuoden aikana avustettiin maa- ja metsätalousministeriön määräämää tilintarkastajaa riistanhoitoyhdistysten tilintarkastusten järjestelyissä.

Toimintavuoden aikana ratkaistiin kaksi riistanhoitoyhdistysten toimintaa koskenutta hallintokantelua. Ratkaisut saatettiin asianomaisten tietoon ja pyydettiin asianosaisia ottamaan huomioon kanteluissa ja ratkaisuissa esiin tulleet seikat ja saattamaan eräiltä osin moitteenvaraisen toiminnan voimassa olevan lainsäädännön ja annettujen ohjeiden mukaiseksi. Kantelut eivät antaneet aihetta muihin hallintolain 53 c §:n mahdollistamiin toimenpiteisiin.

Riistavahinkolain 46 §:n mukaiset yhdistelmät

Riistanhoitoyhdistykset toimivat asiantuntijoina riistavahinkojen (suurpetovahingot ja hirvieläinvahingot) maastotarkastuksissa riistavahinkolain nojalla. Riistanhoitoyhdistyksille voidaan korvata läsnäolosta maastotarkastuksissa aiheutuneet kustannukset enintään omakustannusarvon mukaisesti valtion talousarviossa vahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä yhdistelmät riistanhoitoyhdistyksille edellisen kalenterivuoden aikana aiheutuneista kustannuksista makstusta varten.

Suomen riistakeskus toimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistyksille raportointipohjat (suurpetovahingot ja hirvieläinvahingot), joilla riistanhoitoyhdistykset voivat raportoida alkuvuodesta 2020 vuoden 2019 kustannukset vuoden 2020 maksatuksia varten.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden kouluttamiset ja nimittämiset

Riistahallintolain voimaantulon myötä riistanhoitoyhdistysten julkisissa hallintotehtävissä toimivien toimihenkilöiden koulutusvaatimukset täsmentyivät, ts. metsästyksensivalvojaksi sekä ampumakokeen ja metsästäjätutkinnon vastaanottajaksi voidaan nimittää henkilö, joka on hyväksytysti suorittanut Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman koulutuksen tai hyväksytysti suorittanut aikaisintaan kuusi kuukautta ennen uuden nimityksen hakemista Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman kertauskoulutuksen, jos nimittämistä hakeva on jo aikaisemmin ollut nimitettynä vastaavaan tehtävään.

Toimintavuoden aikana koulutettiin erikseen sovituisissa paikoissa toiminta-alueilla (yhteensä 80 koulutustilaisuutta + yksi verkkokoulutus) riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 3-5 kohdan nojalla nimitettäviä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöitä (metsästyksensivalvojat, ampumakokeen vastaanottajat, metsästäjätutkinnon vastaanottajat ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitetut maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Kertauskoulutus oli mahdollista suorittaa myös sähköisesti Riistainfo.fi -koulutus sivustolla. Sähköisen kertauskoulutuksen suorittaminen hyväksytysti edellytti vastaamista tenttikysymyksiin oikein.

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistyksen toimihenkilöksi voidaan nimittää se, joka on täyttänyt 18 vuotta, on täysivaltainen ja tunnetaan rehelleksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Suomen riistakeskus nimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistysten esityksestä metsästyksensivalvojia, ampumakokeen vastaanottajia, metsästäjätutkinnon vastaanottajia ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettuja maastotarkastuksissa toimivia riistanhoitoyhdistysten edustajia. Toimintavuoden lopussa nimitettyjä oli seuraavasti: 2 027 metsästyksensivalvojaa, 11 848 ampumakokeen vastaanottajaa, 1 428 metsästäjätutkinnon vastaanottajaa ja 764 riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettua maastotarkastuksissa toimivaa riistanhoitoyhdistysten edustajaa.

Riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien ohjeet ja koulutusmateriaalit ovat julkisesti nähtävissä Suomen riistakeskuksen Riistainfo.fi -sivustolla.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden ohjaus ja valvonta

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistysten ampumakokeen vastaanottajien, metsästäjäutukinnon vastaanottajien ja metsästyksenvalvojien sekä riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettujen maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien ohjaus ja valvonta kuuluvat Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjalliset ohjeet ampumakokeiden järjestämisestä (viimeisin päivitys 2.1.2019), metsästäjäutukintojen järjestämisestä (viimeisin päivitys 18.5.2018) ja metsästyksen valvonnan järjestämisestä (viimeisin päivitys 31.9.2019). Lisäksi julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjallisen ohjeen ampuma-aselain mukaisten harrastustodistusten antamisesta (viimeisin päivitys 2.8.2019), ohjeen riistanhoitoyhdistyksille esityksistä eräiden toimihenkilöiden nimittämisestä (16.3.2015) ja ohjeen ulkomaalaisten henkilöiden metsästyskortista ja ampumakokeen vastavuoroisesta tunnustamisesta (7.8.2017).

Toimintavuoden aikana annettiin tarpeen mukaan riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiden vahvistaminen

Riistahallintolain 11 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueet vahvistaa Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus vahvisti kuusi riistanhoitoyhdistysten toiminta-aluemuutosta, jotka liittyivät riistanhoitoyhdistysten yhdistymisiin (ks. seuraava kohta).

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistahallintolain 12 §:n mukaan riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä tai jakautua, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskus vahvisti päätöksellään kuusi riistanhoitoyhdistysten yhdistämistä. Neljässä yhdistymisessä yhdistyi kaksi, yhdessä kolme ja yhdessä seitsemän riistanhoitoyhdistystä. Yhdistymisten jälkeen riistanhoitoyhdistyksiä on 282.

Muut julkiset hallintotehtävät

Metsästyskieltomerkinnot

Metsästyslain 78 a §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava metsästäjärekisterin pitäjälle sekä kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ratkaisustaan, jolla on määrätty metsästyskielto. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus merkitsemällä ratkaisusta tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi metsästäjärekisterin pitäjälle ja kieltoon määrätyn kotipaikan poliisille säädetään oikeusministeriön asetuksella. Tietojen merkitsemisestä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään annetun oikeusministeriön asetuksen (1024/2010) 6 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava tuloste ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä metsästyskieltoa koskevaksi ilmoitukseksi kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ja metsästäjärekisterin pitäjälle käräjä- tai hovioikeuden määrättyä henkilön metsästyslain mukaiseen metsästyskieltoon. Oikeusrekisterikeskuksen tekemien ilmoitusten mukaisesti Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana metsästäjärekisteriin 25 metsästyskieltomerkinnot.

Lupien peruuttaminen

Metsästyslain 10 a §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan 10 tai 26 §:ssä tarkoitettua pyyntiluvan, jos luvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Metsästyslain 35 §:n 6 momentin mukaan Suomen riistakeskus voi peruuttaa voimassaolevan 35 §:n 5 momentin mukaisen asekuljetusluvan, jos luvan saaja rikkoo metsästyslain tai sen nojalla annettuja

säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia tapauksia ei ollut Suomen riistakeskuksen käsittelyssä.

Metsästyslain 41 e §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan poikkeusluvan, jos poikkeusluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Saalisrekisteri

Metsästyslain 38 b §:ssä säädetään Suomen riistakeskuksen ylläpitämästä saalisrekisteristä. Saalisrekisteriä käytetään riistakantojen seurantaan ja käytön suunnitteluun, metsästyksen valvontaan sekä tilastojen laatimiseen. Saalisrekisteri on teknisesti toteutettu erillisenä osana Oma riista -palveluun.

Saalisrekisteriin tallennetaan metsästyslaissa tai sen nojalla määrättyjen lajien osalta saadusta saaliista Suomen riistakeskukselle jätetty tieto lakisääteisesti määrättyiltä osiltaan. Saalisrekisterin sisältämät henkilötiedot poistetaan 10 vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana henkilö on antanut viimeisen saalisilmoituksen.

Saalisrekisterin käyttöoikeus on keskitetty riistakeskuksen raportointi- ja rekisteritiimien jäsenille, jotka myös vastaavat saalisrekisteristä mahdollisesti annettavista tietoluovutuksista. Julkisen tiedon luovutuksia oli toimintavuoden aikana muutamia. Lisäksi salassa pidettäviä tietoja on luovutettu mm. poliisiviranomaisille lain mahdollistamalla tavalla.

Saalisraportoinnit

Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan saalistilastot maa- ja metsätalousministeriölle metsästysasetuksen (666/1993) 5 ja 9 §:n sekä metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 7 ja 8 §:n nojalla. Lisäksi Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan maa- ja metsätalousministeriölle saalistiedot ilmoitusmenettelyyn hyväksytyjen toimijoiden osalta metsästyslaissa säädetyistä ilmoitusmenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (930/2017) 3 §:n nojalla.

Lisäksi metsästysvuoden 2017–2018 alusta alkaen tuli metsästyslainsäädännön uudistusten yhteydessä voimaan metsästäjille uusia riistasaaliin ilmoittamiseen liittyviä velvoitteita. Metsästysasetuksen 5 a §:n mukaisesti eräiden riistalajien metsästyksessä on tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle. Pykälän mukaisesti saaliiksi saadusta metsäkauriista, villisiasta, hilleristä ja metsähanhasta on tehtävä saalisilmoitus. Näiden lajien osalta ei ole annettu tarkempia säännöksiä raportoinnin osalta, mutta Suomen riistakeskus seurasi näiden lajien saaliin kertymää Oma riista -järjestelmää hyödyntäen.

Suurpetojen ja saukon osalta poikkeuslupien saalisraportoinnit on toteutettu maa- ja metsätalousministeriölle kuukausiraportoinnin (Vna 452/2013 7 §). Ilveksen ja karhun osalta toimitettiin lisäksi yhteenvetoraportti kannanhoidollisen metsästyksen tuloksesta. Karhun kannanhoidollisen metsästyksen etenemistä on voinut seurata myös julkisesti osoitteessa <http://riista.fi/metsastys/saalis seuranta/karhusaaliit/>. Poronhoitoalueen kiintiöpyynnin osalta metsästyks keskeytettiin metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun asetuksen 8 §:n 4 momentin mukaisesti alueellisten kiintiöiden täytyttyä itäisellä poronhoitoalueella 23.9.2019 ja läntisellä poronhoitoalueella 9.10.2019.

Myös itämerennorpan ja euroopanmajavan sekä harmaaahylkeen saalisraportointi on toteutettu edellä mainitun kuukausiraportin yhteydessä. Saalisraportointi sekä itämerennorpan että euroopanmajavan osalta toteutettiin kuukausiraportin lisäksi metsästysasetuksen 9 §:n velvoittamana erillisenä raporttina myönnettyjen pyyntilupien ja niiden nojalla saaliiksi saatujen eläinten määrästä. Hallin osalta kiintiöpyynnin tilanteesta ja tuloksesta raportoititiin vuonna 2019 vain kuukausiseurannan yhteydessä. Metsästysasetuksen 5 §:n nojalla Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle tiedot hallin metsästyksessä kunkin kalenterivuoden päätyttyä. Vuoden 2019 osalta hallisaalisraportoidaan vuoden 2020 alussa.

Riistalintujen ja rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupien raportointi toteutettiin kalenterivuoden 2018 osalta HaBiDes-raportoinnin yhteydessä. Vuoden 2018 osalta mukana oli vasta muutamia ilmoitusmenettelyyn liittyviä poikkeuslupia.

Suomen riistakeskus on mahdollistanut maa- ja metsätalousministeriölle pääsyn Suomen riistakeskuksen poikkeuslupapäätösarkistoon poikkeuslupien (metsästyslain 41 §:n mukaiset poikkeuslupapäätökset) valvontaa varten. Suurpetoihin liittyvät poikkeusluvut olivat niin ikään julkisesti saatavilla osoitteessa: <http://suurpetopoikkeusluvut.riista.fi>. Koska lupahallintajärjestelmä siirtyi suurpetopoikkeuslupien osalta Oma riistaan vuoden 2019 aikana, uusimpien poikkeuslupapäätösten jakelu julkisella sivulla päättyi joulukuun puolivälissä. Uuden julkisen sivuston valmistelu aloitettiin.

Suomen riistakeskus on ylläpitänyt ja kehittänyt toimintavuonna luontodirektiivin 12 artiklan velvoittamana tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen sekä myös muutoin kuolleena löydettyjen luontodirektiivin liitteessä IV tarkoitettujen riistaeläinten (susi, ilves, karhu ja saukko) sekä luontodirektiivin liitteessä II olevan ahman seurantajärjestelmää yhteistyössä muiden viranomaisten, mm. Poliisihallituksen ja Ruokaviraston sekä Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Lisäksi Riistavahinkorekisteri mahdollistaa entistä paremmin tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen, esimerkiksi autokolareissa kuolleiden, yksilöiden seurannan, tilastoinnin ja alueellisen tarkastelun Riistavahinkorekisteriin kuuluvan karttasovelluksen avulla. Edellisten lisäksi Oma riista -palvelussa on käytössä SRVA-tapahtumien kirjaustoiminto, jonka kautta myös poliisin toimeksi antamat suurpetoihin liittyvät SRVA-tapahtumat voidaan tilastoida ja tarkastella kartalla.

Suomen riistakeskus on tehnyt toimintavuonna yhteistyötä myös Suomen ympäristökeskuksen kanssa luontodirektiivin liitteeseen IV kuuluvien lajien hallussapidon, kuljetuksen ja kaupan pitämisen osalta ns. Cites-asetuksen puitteissa.

Vuonna 2017 perustettu raportointitiimi hoiti yhdessä lupahallintokirjaamon kanssa lakisäateisten raportointien lisäksi lupahakemuksiin ja -päätöksiin sekä saaliiseen liittyviin tietopyyntöihin vastaamisen. Tietopyynnöt kuormittivat tiimejä aikaisempia vuosia enemmän.

Lintudirektiivin artiklassa 9 säädetty raportti sekä luontodirektiivin artiklassa 12 ja 16 säädetty raportit tulee toimittaa ympäristöministeriöön sekä tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.

4

Lintudirektiivin raportti vuodelta 2018 sekä luontodirektiivin raportti metsästysvuosilta 2017–2018 ja 2018–2019 toimitettiin ympäristöministeriöön ja tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön 27.9.2019. Molemmat raportit toteuttavat myös Bernin sopimuksen mukaisen raportointivelvoitteen.

Raportointi toteutettiin ns. HaBiDeS -järjestelmällä, joka on EU:n komission tuottama selainpohjainen raportointisovellus, lupakohtaisesti käyttäen apuna tätä varten erikseen Suomen riistakeskuksen lupahallintasovellukseen kehitettyä raportointityökalua (Habides-xml). Lupahallintasovelluksen raportointityökalulla voitiin tuottaa poikkeuslupapäätösten tietosisältö HaBiDeS -järjestelmän vaatimassa xml-muodossa.

Lintudirektiivin raporttiin käytiin lävitse 1 619 lintulajikohtaista poikkeuslupapäätöstä vuodelta 2018. Nämä sisälsivät myös Luonnontieteelliselle keskusmuseolle myönnetyn metsästyslain mukaisten lajien rengastusluvan ja Finavia Oyj:n hallinnassa oleville lentokentille sekä Lappeenrannan, Seinäjoen ja Sodankylän lentokentille lentoturvallisuuden takaamiseksi myönnetty poikkeusluvut riistalinnuille ja rauhoittamattomille linnuille.

Luontodirektiivin osalta metsästysvuodelta 2017–2018 raportoitiin yhteensä 422 ja metsästysvuoden 2018–2019 osalta 343 suurpetoja (sekä saukkoa, euroopanmajavaa, itämerennorppaa, hallia, metsäjänistä, näätä, mäyrää, hilleriä, kärppää ja oravaa) koskevaa poikkeuslupapäätöstä. Luontodirektiivin mukainen raportti sisälsi Suomen riistakeskuksen myöntämien poikkeuslupien lisäksi myös poliisin määräyksin lopetetut suurpedot ja Suomen riistakeskuksen tutkimustarkoituksessa myöntämät poikkeusluvut (mukaan lukien suurpetojen pannoitusluvut). Selvästi edellistä metsästysvuotta pienempi luontodirektiivin mukaisten päätösten määrä metsästysvuoden 2018–2019 osalta selittyi erityisesti vähäisemmällä myönteisten kannanhoidollisten ilvespoikkeuslupien määrällä (225 → 170), mutta myös vähäisemmällä ilvestä ja sutta koskevien vahinkoperusteisten poikkeuslupien määrällä.

Suomen riistakeskuksen tulee tarkistaa, että pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten pyyntilupamaksut on maksettu ao. valtion tulotilille saalisilmoitusten mukaisesti. Suomen riistakeskuksen tulee toimittaa pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten osalta huhtikuun loppuun mennessä maa- ja metsätalousministeriölle erittely saaduista pyyntilupamaksuista samoin kuin erittely mahdollisista perittävistä maksuista ja palautettavista liikasuorituksista.

4

Suomen riistakeskus noudatti toimintavuoden aikana pyyntilupamaksutarkkailussa prosessikuvausta, joka laadittiin vuonna 2011 Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen ja siitä syntyneen tarkastusraportin sekä Valtiontalouden tarkastusviraston ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa käytyjen tarkentavien keskustelujen perusteella.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (615/1993) 5 §:n mukaan, jos pyyntiluvan saaja ei suorita pyyntilupamaksua määräajassa, Suomen riistakeskuksen on pantava se maksuun. Käytännössä tämä toteutuu, kun maksamattomista pyyntilupamaksuista tehdään saamisen ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle sähköisen asioinnin kautta. Maksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottooperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Suomen riistakeskus joutui käynnistämään toimintavuoden aikana ulosottoiminnot yhden pyyntilupamaksun osalta.

Toimintavuoden aikana sovellettiin käytäntöä, jonka mukaan jos pyyntiluvansaaja on maksanut pyyntilupamaksuja liikaa, hänen tulee hakea maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolta liikasuoritusta kirjallisesti tai sähköpostilla osoitettuna Suomen riistakeskukselle (ohje:

<https://riista.fi/metsastys/palvelut-metsastajalle/lupahallinto/virheellisen-pyyntilupamaksun-palauttaminen/>). Hakemuksen oikeellisuus tarkastettiin Suomen riistakeskuksessa (vertaillaan pyyntiluvansaajan ilmoittamat saaliit ja maksetut pyyntilupamaksut) ja mikäli haettu summa on oikein, hakemus välitettiin hyväksymismaininnalla maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston yhteys-

henkilölle. Maa- ja metsätalousministeriöstä hakemus siirretään maksuun.

Pyyntilupamaksujen liikasuoritushakemuksia välitettiin maa- ja metsätalousministeriölle: hirvet 7 kpl, yhteensä 4 130 euroa. Kaikki liikaa pyyntilupamaksuja maksaneet eivät hakeneet saataviaan.

Pyyntilupamaksutarkkailun raportit on toimitettu metsästysvuoden 2018–2019 osalta hirvistä 29.4.2019 ja muista hirvieläimistä 29.4.2019. Metsästysvuotta 2019–2020 koskeva raportointi annetaan vuoden 2020 aikana.

Kestävä riistatalous

Riistakantojen hoitosuunnitelmat

- o osallistutaan haahkan kansainvälisen hoitosuunnitelman laatimiseen
- o osallistutaan Goose Platformin (AEWA) toimintaan ja koordinoidaan sen puitteissa taigametsähanhi- ja merihanhihikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman toteuttamista ja muuttoreittialueen toimintaa
- o edistetään LUKE:n kanssa Taigametsähanhen pesimäalueiden kartoitus -hankkeen avulla saatujen kokemusten kehittämistä metsähanhihikannan pesimämenestyksen seurantajärjestelmäksi
- o osallistutaan susikannan hoitosuunnitelman päivitykseen ja jatketaan sen toimenpiteiden toteuttamista alueilla, tuetaan toimintaa mahdollisuuksien mukaan erillishankkeilla
- o riistaneuvostot osallistuvat ja osallistavat sidosryhmät käynnissä olevien hoitosuunnitelmien laatimiseen ja vahvistettujen hoitosuunnitelmien seurantaan
- o osallistutaan Helcomin työhön maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitun työnjaon puitteissa
- o toteutetaan taantuneiden riistavesilintukantojen hoidon toimenpideohjelmaa ja osallistutaan sitä koskevaan mahdolliseen yhteishankkeeseen.

Tuoreimpia hoitosuunnitelmia on jalkautettu hanketoiminnan ja Kestävän riistatalouden osaprosessien kehitystyöllä. Hirvikannan ja metsäkanalintujen hoitosuunnitelmat voidaan katsoa kokonaisuudessaan toteutetuiksi ja niiden osalta toimintoja ja uusia käytäntöjä on voitu viedä jo hoitosuunnitel-

mien tasoa pidemmälle. Suomen riistakeskus jatkoi metsäkanalintujen hoitosuunnitelman käytännön toteuttamista etenkin elinympäristöjen hoidon yhteistyöhankkeilla. Niitä esitellään tarkemmin kohdassa Riistatalouden edistäminen.

Eriyisenä teemana on ollut riistakeskuksen luonnonhoidon ja -suojelun strategian toteuttaminen Riistametsänhoito-konseptin kautta. Kun käynnissä olevat hankkeet viedään loppuun, voidaan myös metsäkanalintujen hoitosuunnitelma katsoa kokonaan jalkautetuksi. Tuoreen riistakolmiotiedon käyttö metsästysaikojen määrittelyssä antoi mahdollisuuden historiallisen pitkiin metsäkanalintujen metsästysaikoihin vuonna 2019.

Toimintavuoden aikana riistakeskuksen edustajat osallistuivat MMM-johtoiseen susikannan hoitosuunnitelman päivitystyöhön sekä sidosryhmässä että hankkeen ohjausryhmässä. Päivitetty hoitosuunnitelma julkaistiin loppuvuodesta 2019.

Suomen riistakeskus valmisteli toimintavuoden aikana Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman, joka luovutettiin maa- ja metsätalousministeriölle helmikuussa 2019.

Suomen riistakeskus osallistui taigametsä- ja merihanhikantojen kansainvälisten hoitosuunnitelmien toteuttamiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa Goose platform-toimintatavan kautta. Suomen riistakeskus rahoitti MMM erityisavustuksella taigametsähänhen integroidun populaatiomallin kehitystä, joka on käyttövalmis vuoden 2020 aikana ja merkittävä edistysaskel taigametsähänhen muuttoreittitason metsästysverotussuunnitteluun. Kansallinen metsähänhen hoitosuunnitelma päivitetään vastaamaan kansainvälisiä toimintatapoja ja metsähänhen kansallinen metsästysjärjestelmä viimeistellään vuoden 2020 aikana.

Suomen riistakeskus viimeisteli toimintavuoden aikana euroopanmajavakannan hoidon ja kanadanmajavakannan levinneisyyden hallintaohjelman ja taantuneiden riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelman.

Riistatieto

- o tuetaan riistantutkimusta ja metsästysoikeuden haltijoita sähköisten havainnonkeruujärjestelmien käytön aktivoinnissa
- o jatketaan riistakolmiolaskentojen aktivointia kaikilla toiminta-alueilla, mutta etenkin Lapissa, jotta voidaan tukea metsästyslain 38 §:n mukaisia kestävän metsästyksen tavoitteita, pyritään löytämään toimintaan uusia kannustekeinoja yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen kanssa
- o huolehditaan yhteistyössä Luke:n kanssa, että kolmiolaskentatulokset ja pienriistasaalistolasto julkaistaan mahdollisimman nopeasti verkossa ja kehitetään työkaluja, joiden avulla riistatietoa voidaan soveltaa metsästysseurojen päätöksenteossa
- o jatketaan suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintatapojen yhtenäistämistä ja suurpetoyhdyshenkilöiden kouluttamista kaikilla toiminta-alueilla
- o osallistutaan vesilintukantojen seurannan menetelmien kehittämiseen Luonnonvarakeskuksen kanssa sekä toteutetaan vesilintulaskentapisteiden aktivointikampanja kaikilla riistakeskusalueilla

Riistakolmiolaskentojen tehostamista jatkettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa kattavan riistatiedon varmistamiseksi metsästysaikojen määrittämisen päätösketjun vaatimassa aikataulussa siten, että kesälaskennan tulokset ohjaavat metsästysaika-asetuksen päätöksentekoa. Kolmiovaastavia aktivoitiin sekä kesä- että talvilaskentoihin Hopealuoti -tekstiviesteillä. Riistanhoitoyhdistyksiä ja metsästysseuroja kannustettiin laskentoihin Oma riista -viesteillä.

Riistakolmioiden talvilaskennassa laskettiin 615 kolmiota ja kesälaskennassa 1 034 kolmiota, mikä oli uusi laskentaennätys.

Riistatietotiimi koordinoi vesilintulaskentojen uudelleenorganisointia ja kehittämistä ja pisteiden määrässä saavutettiin huomattavan suuri lisäys, kun vuoden 2019 vesilintulaskennassa laskettiin yhteensä 1 230 pistettä. Vuotta aiemmin laskettujen pisteiden määrä oli 569.

Yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen kanssa jatkettiin petoyhdyshenkilöverkoston toiminnan kehittämiseksi tavoitteena havaintojen laadun ja kattavuuden parantaminen sekä käytäntöjen yhtenäistämi-

nen. Kaakkois-Suomen riistakeskusalueen petoyhdyshenkilöiden mukaan saamiseksi Tassu-järjestelmään panostettiin ja alueen riistanhoitoyhdistykset päättivät vuoden loppuun mennessä siirtää Tassun käyttäjäksi. Petoyhdyshenkilöiden palaute- ja koulutustilaisuuksien materiaalit päivitettiin toimintavuoden aikana. Aktiivisia petoyhdyshenkilöitä oli yhteensä 2 153. He kirjasivat Tassuun yhteensä 38 829 suurpetohavaintoa.

Lukea avustettiin vapaaehtoisen Susien DNA-näytekeräyksen organisoinnissa neljällä eri keräysalueella.

Riistatiedon määrittely

- o aloitetaan riistatalouden tietotarpeiden ja tavoitteiden määrittely Oma riista- palvelun jatkokehittämistä varten
- o huolehditaan KRT- prosessiin liittyvien tietopyyntöjen analysoinnista ja hoitamisesta aineistopolitiikan mukaisesti
- o osallistutaan aineistopolitiikan linjaamiseen
- o huolehditaan Road mapilla olevien riistataloudellisten muuttujatietojen määrittelyiden kuvaamisesta

Alkuvuodesta tiimi jatkoi syksyllä 2018 aloitettua Oma riista -metsästyspäivän käsitteen ideointia ja alustavaa määrittelyä. Uusilla ominaisuuksilla oli tarkoitus parantaa pienriistasaaliin ja -havaintojen laatua ja määrää (esim. yksikkösaaliit, pyyntiponnistus ja ”nollapäivät”). Kehitystyö kytkeytyi vahvasti pienten sorkkaeläinten havaintotiedon keruun kehittämiseen. Määrittelytyön osana tiimi laati kattavat SWOT- ja riskianalyysit metsästyspäivän käsitteen kehittämistä ja käyttöön otosta Oma riistassa. Hahmoteltujen toimintojen rakentaminen olisi kuitenkin vaatinut merkittävää Oma riistan uudelleen koodausta, eikä asiaa otettu RoadMapille.

Tiimi tuotti talon johdolle esityksen Riistakonsernin osapuolten yhteistyön kehittämisestä riistatiedon keruun ja hyödyntämisen osalta. Esitys käsiteltiin osapuolten välisessä kokouksessa 8.2.2019.

Syksyn aikana tiimi osallistui Oma riistaan rakennettavien pienten sorkkaeläinten havaintotiedon keruun ominaisuuksien kehitystyöhön.

Osaprosessin omistaja osallistui toimintavuoden aikana säännöllisesti Suomen riistakeskuksen ja Luken tietojärjestelmien yhteispalaveriin sekä muihin riistakonsernin sisäisiin riistatiedon kehittämistä koskeviin palaveriin (mm. vesilintulaskentojen kehittäminen ja pienriistasaalitiedon parempi hyödyntäminen).

Riistakantojen verotussuunnittelu

- o tuetaan sähköisten suunnittelujärjestelmien käyttöä hirviverotuksen suunnitteluketjun eri tasoilla
- o tuetaan pienten hirvieläinten kannanarvioinnin kehittämishankkeen toimenpiteitä
- o jatketaan hirvitalousaluekohtaisen verotussuunnittelujärjestelmän kehitystyötä, osaprosessin erityistavoitteena pidetään hirvieläinkantojen rakenteellisten verotusmallivaihtoehtojen kehittämistä yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa
- o tuetaan paikallisen riistatiedon käyttöä ja paikallista sidosryhmätyötä edistämällä hirvikannan hoidon uusien työkalujen käyttöönottoa
- o tuetaan Hirvitalousalueiden toiminnan kehittäminen- hanketta
- o jatketaan pienten hirvieläinten pyynnin koulutuksia uudistetun materiaalin avulla

Hirvieläinten verotussuunnittelu

Hirvieläinten verotussuunnittelutiimi vastasi hirvieläinten verotussuunnittelumenettelyn ja tavoitteenasettelumenettelyn koordinoinnista ja edelleen kehittämisestä sekä tuotti tarvittavat ohjeistot niitä varten. Hirvikannan hoidon tavoitteiden seurantaan liittyvät alueelliset sidosryhmien kuulemiset pidettiin maaliskuussa. Hirviverotussuunnittelussa otettiin huomioon hirvikannan määrälliset ja rakenteelliset tavoitteet sekä Luonnonvarakeskuksen tuottama rhy-kohtainen kanta-arvio sekä hirvitalousalueiden verotussuositukset. Riistanhoitoyhdistykset tuottivat alueiden verotussuunnitteluvastaavien tuella verotussuunnitelmat hirvitalousalueille ja riistanhoitoyhdistysten alueille. Toimintavuotta leimasi

runsas valkohäntäpeurakanta ja sen pienentämistavoite sekä asiaan liittynyt runsas julkinen keskustelu sekä peurakannan säätelyä kohtaan esitetyt erilaiset muutospaineet. Tiimi pyrki osaltaan edistämään valkohäntäpeurakannan riittävää verotusta tavoitteen saavuttamiseksi. Riistanhoitoyhdistykset tuottivat alueilleen myös valkohäntäpeuran verotussuunnitelmat. Luonnonvarakeskus julkaisi valkohäntäpeuran kanta-arvion maaliskuun lopussa.

Alueelliset riistaneuvostot tuottivat aluekohtaiset raportit hirvitavoitteiden toteutumisesta valtakunnalliselle riistaneuvostolle. Hirvitalousalueita on yhteensä 59 kpl. Kevään 2019 kanta-arvion mukaan hirvitiheys oli näissä tavoitehaarukan sisällä 26 kpl, tavoitehaarukan yläpuolella 30 kpl, tavoitehaarukan alapuolella 3 kpl. Hirvitalousalueista 54 kpl kannantiheys oli pienentynyt edelliseen vuoteen nähden. Hirvikannan rakenteen osalta kannan lehmä/sonnisuhde oli useimmilla alueilla hieman kasvanut edelliseen vuoteen nähden.

Metsäpeurakannan osapopulaatioiden hoitoa jatkettiin Kainuun ja Suomenselän toiminta-alueilla muun muassa tukemalla Luonnonvarakeskuksen laskentoja. Suomenselän osapopulaation yksilömäärä oli kevään 2018 laskennassa noin 1 450–1 500 yksilöä. Keväällä 2019 tehdyn laskennan mukaan Kainuun metsäpeurakanta on pysynyt vakaana ja osapopulaation suuruudeksi arvioidaan noin 720 yksilöä.

Suomenselän metsäpeuroja on metsästetty pienimuotoisesti ja pyyntilupia on kohdistettu vahinko-alueille. Vuonna 2019 pyyntilupia myönnettiin yhteensä 18. Kainuussa ja Suomenselällä suurpetoja koskevia poikkeuslupia pyrittiin mahdollisuuksien rajoissa kohdistamaan metsäpeuran päävasomis-alueille. Metsähallituksen johtaman Metsäpeura Life+ -hankkeen toimenpiteistä näkyvin on ollut metsäpeurojen totutustarhojen rakentaminen ja eläinten siirtäminen tarhoihin. Suomen riistakeskus on mukana projektissa, muun muassa kehittämässä metsäpeurojen maastolaskentaa ja suunnittelemassa kolarikuolleisuutta pienentäviä toimia. Osana hanketta aloitetaan metsäpeurakannan kannanhoito-suunnitelma päivittäminen vuonna 2020.

Hirvien aiheuttamia metsävahinkoja korvattiin vuonna 2019 riistavahinkorekisterin mukaan 1 423 259 arvosta ja maatalousvahinkoja noin 113 521 euron arvosta.

Oma riista -palveluun kirjattuja liikenneonnettomuuksia hirven kanssa tapahtui tiestöllä vuonna 2019 yhteensä 2 007 kpl. Hirvionnettomuuksien määrä lisääntyi edelliseen vuoteen nähden 307 kpl eli noin 16 prosenttia.

Valkohäntäpeurojen aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin Riistavahinkorekisterin mukaan 185 689 euron arvosta ja niiden määrä kasvoi kaksi prosenttia. Oma riista - palveluun tehtyjen kirjausten mukaan vuonna 2019 liikenneonnettomuuksia valkohäntäpeurojen kanssa tapahtui tiestöllä yhteensä 6 605 kpl ja kolarien määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 486 kpl eli noin 8 prosenttia. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Toimintavuoden aikana käynnistyi Hirvitalousalueiden toiminnan kehittäminen -hanke, johon palkattiin kolmen vuoden määräajaksi yhdeksän suunnittelijaa riistakeskusalueille. Hankkeen päätavoitteena on tukea riistanhoitoyhdistysten, hirvitalousalueiden ja metsästysseurojen yhteistoimintaa, kehittää uusia menetelmiä hirvieläinten ja suurpetokantojen hoidon alueellisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja varmistaa, että avointa ja läpinäkyvää riistatietoa käytetään riistahallinnon paikallistasoilla ja metsästysseuroissa parhaiden käytäntöjen periaatteella läpi Suomen.

Hankkeen ensimmäisen toimintavuoden aikana tarjottiin merkittävä koulutuspanos metsästäjille, riistanhoitoyhdistystoimijoille ja sidosryhmille. Hankkeen toimesta järjestettiin noin 250 koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 8 000 henkilöä. Pääasiallisia koulutusaiheita olivat eri hirvieläinten biologia ja valikoiva verotus, riistatiedon käyttö, hirvieläinvahinkojen ennaltaehkäisy ja metsästyksen johtaminen. Hankkeessa tuotettiin lisäksi runsaasti uutta koulutusmateriaalia ja kehitettiin viestintää julkaisemalla mm. hirvieläinaiheiset blogi ja podcast. Hankkeen kehittämistavoitteista keskityttiin verotussuunnittelumenettelyn kehittämiseen ja yhtenäistämiseen.

Direktiivilajien verotussuunnittelu

Suurpetokantoja hoidettiin lajikohtaisten hoitosuunnitelmien mukaisesti. Suden kannanhoidollista metsästystä ei vuonna 2019 ollut, vaan suden poikkeuslupien osalta poikkeuslupia myönnettiin vain metsästyslain 41 a §:n 1 momentin mukaisin perustein. Alueelliset riistaneuvostot kokosivat alueelli-

set katsaukset suurpetotilanteesta. Direktiivilajien verotussuunnittelutiimi osallistui yhteistoimintaneuvotteluihin, joissa maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus ja Suomen riistakeskus määrittivät ilves- ja karhukantojen poikkeuslupa-asetusten suuntaviivat.

Karhun osalta vuoden 2019 poikkeuslupakiintiö pieneni, sillä karhukannan arvioitiin vähentyneen hieman edellisestä vuodesta. Alueelliset muutokset karhukannassa olivat selvimmät lähinnä Itä-Suomessa vakiintuneen karhukannan hoitoalueella. Mainitun alueen pohjoisosassa karhukanta pieneni, mutta runsastui alueen eteläosassa. Levittäytymisvyöhykkeellä muutokset olivat samansuuntaisia; pohjoisessa vähenemistä ja etelässä hienoista kasvua.

Poronhoitoalueen ulkopuoliseen Suomeen säädettiin yksi yhteinen kiintiö. Poronhoitoalueella vahingot ovat säilyneet runsaina. Alueellisia pyyntikiintiöitä laskettiin viidellä yksilöllä sekä itäisellä että läntisellä poronhoitoalueella. Muualla Suomessa pyyntiä painotettiin erityisesti Pohjois-Karjalaan, jossa runsaat suurpetokannat verottavat paikoin harvaa hirvikantaa voimakkaasti. Metsäpeurakantojen hoito huomioitiin edelleen karhun poikkeuslupien suuntaamisessa.

Ilveskannan hoidon osalta poronhoitoalueen eteläpuolinen Suomi muodosti yhden kiintiöalueen. Ilveskannan verotusmäärää nostettiin maltillisesti, jotta kannan koko saataisiin tavoitteiden mukaisesti vakiintumaan. Poikkeuslupien suuntaamisessa käytettiin edelleen menettelyä, jossa pyyntiä painotetaan runsaan ilveskannan alueille. Myös kannan kehityssuunta huomioitiin alueellisten verotusmäärien suunnittelussa.

Valtakunnallisen majavanpesälaskennan 2017 perusteella arvioitu euroopanmajavakanta olisi noin 3 300–4 500. Kanta on voimistunut etenkin Pohjanmaalla. Myös Länsi-Lapissa on merkittävä euroopanmajavaesiintymä. Pyyntilupia oli mahdollista myöntää samoille alueille Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla, kuin edellisenä vuonna. Euroopanmajavan pyyntilupamäärää oli sama kuin edellisenä vuonna, eli 400 yksilöä.

Itämerennorpan pyyntilupamenettelyä jatkettiin ja pyyntilupamäärä nousi 325 yksilöön edellisen vuoden 300 yksilöstä. Kannanhoidollisella pyynnillä pyrittiin lievittämään norppakannan aiheuttamia kalatalousvahinkoja Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella.

Kestävä metsästys

- o osallistutaan metsästyslain 37 ja 38 §:n mukaiseen riistaeläinten metsästysrajoitusten valmisteluun yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa ja kehitetään aihepiiriin liittyviä riistakonsernin yhteistoimintatapoja joustavamiksi
- o tuotetaan maa- ja metsätalousministeriölle esitys metsäkanalintujen metsästysajoista riistakolmiotietojen perusteella, esitys perustuu säätelyn tueksi laaditun koodiston käyttöön
- o kootaan ajantasainen tieto metsästysseurojen metsäkanalintukantojen säätely- ja rajoitusmekanismeista sekä tarkennettua tietoa alueellisista kanalintusaaliista
- o osallistutaan Luken metsäkanalintusaalistutkimukseen
- o valmistellaan hanketta metsäkanalintumallinnuksen kehittämistä metsästysoikeudenhaltijoiden käyttöön
- o kerätään alueiden näkemykset mahdollisista metsästyksen rajoitustarpeista
- o huolehditaan asiaan liittyvästä riistanhoitoyhdistysten kuulemisesta ja laaditaan yhteenveto riistanhoitoyhdistysten antamista lausunnoista
- o osallistutaan metsähanhen sopeutuvan metsästysjärjestelmän suunnitteluun ja kehittämiseen kansainvälisen taigametsähanhikannan hoitosuunnitelman mukaisesti

Maa- ja metsätalousministeriö antoi toimintavuoden aikana asetuksia metsästyksen rajoittamisesta. Suomen riistakeskuksen Kestävä metsästys -tiimi oli mukana näiden säädösten valmistelussa. Kehitystyötä tehtiin erityisesti metsästyksen säätelyjärjestelmien sekä niihin liittyvien mallinnusten kehittämiseksi. Lisäksi valmisteltiin tutkimuskysely metsäkanalintujen metsästyksestä.

Taigametsähanhelle on hyväksytty kansainvälinen hoitosuunnitelma AEWA: n osapuolikokouksessa vuonna 2015 ja muuttoreitin tason metsästyssäätelyjärjestelmä on ollut toiminnassa vuodesta 2016. Metsähanhen metsästys Suomen pesimäalueella on kansainvälisen prosessin puolesta mahdollista. Metsästysvuonna annetulla ministeriön asetuksella ei avattu taigametsähanhen metsästystä. Kestävä

metsästys -tiimi on kehittänyt metsähanhen kansallista metsästyssääätelyjärjestelmää vuodesta 2018 lähtien. Valmisteltu sääätelyjärjestelmä voidaan ottaa käyttöön, kun taigametsähanhen metsästys päätetään Suomessa aloittaa.

Tiimi laati maa- ja metsätalousministeriölle esityksen metsähanhen metsästyksen rajoittamista koskien. Esityksessä tarkasteltiin erityisesti tundrametsähanhen metsästyksen sääätelyä. Tiimi teki esityksen lajin metsästysalueen laajentamisesta. Ministeriön asetuksella metsähanhen metsästystä rajoitettiin metsästysvuosiksi 2019-2020 siten, että metsähanhea sai metsästää laajennetulla alueella Etelä-Karjalan maakunnassa sekä osissa Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan maakuntia 1.10.-30.11 välisenä aikana, jotta pyynti kohdistuu nimenomaan runsaslukuiseen tundrametsähanhi -alalajiin.

Kestävä metsästys -tiimi laati myös esityksen merihanhen metsästyksen rajoittamisesta. Esityksenä oli, että merihanhen metsästystä koskeva rajoitus annetaan vain vuodeksi. Tämän jälkeen on kertyvän aineiston pohjalta mahdollista arvioida aikaistetun metsästyksen vaikutuksia kantaan. Ministeriön asetus merihanhen metsästyksen rajoittamista koskien tuli voimaan ajalle 10.8.2019- 31.7.2020.

Toimintavuoden aikana toteutettiin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen kanssa metsäkanalintujen metsästystä koskeva kyselytutkimus. Tutkimuksen aineiston keräämisestä ja analysoinnista vastasi Luonnonvarakeskus.

Metsäkanalintujen metsästysaikoja koskevaa kriteeristöä tarkistettiin ja uusilla linjauksilla pyritään välttämään liian pienipiirteitä tarkastelua ja rajoituksia sekä löytämään keinoja, joilla päätöksistä pystytään viestimään metsästäjäkunnalle entistä selkeämmin.

Suomen riistakeskus teki maa- ja metsätalousministeriölle esityksen metsäkanalintujen metsästysaajoista metsästysvuodeksi 2019-2020. Esityksen valmisteli kestävä metsästys -tiimi ja valmistelussa toimitettiin yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsäkanalintujen metsästyksen rajoittamisesta oli Suomen riistakeskuksen esityksen mukainen.

Lintukantojen pitkäaikainen kehityksen suunta, viimeaikainen lintutiheys aikaisempiin vuosiin nähden sekä muut täydentävät kriteerit mahdollistivat pääsääntöisesti keskimääräistä pitemmät metsästysajat. Osassa maata voitiin avata myös urosmetsän ja urosteeren latvalinnustus tammikuulle. Metsästäjien tekemä riistakolmiotyö tuottaa arvokasta tietoa metsäkanalintujen kannantilasta ja kehitysuunnasta ja luotettavan tiedon pohjalta voitiin asettaa pitkät metsästysajat kestävyttä vaarantamatta.

Toimintavuoden lopulla Kestävä metsästys -tiimi laati suunnitelman metsäkanalintujen metsästysaajojen määrittämistyötä varten rakennetun tietokonesovelluksen kehittämiseksi. Tavoitteena on edelleen vähentää käsityötä tulosten analysoinnissa ja korjata muutamia sovelluksessa havaittuja virheitä. Sovelluksen kehitystyö toteutetaan vuoden 2020 aikana.

Riistavahinkojen estäminen

- o järjestetään vahinkojen ennaltaehkäisymateriaalin jakelu
- o toteutetaan karhuvahinkojen riskikartoitus (mehiläistalous) kehittyvän kannan alueella
- o laaditaan riistakeskuksen nettisivuille esittely ja ohjemateriaalit riistaeläinten ja rauhoittamattomien eläinten aiheuttamien vahinkojen torjuntamenetelmistä yhteistyössä viestinnän kanssa

Riistavahinkojen ehkäisemisen painopistealueena oli hirven aiheuttamien metsä- ja maatalousvahinkojen ja karhun mehiläistaloudelle ja suurpetojen kotieläintiloille aiheuttamien vahinkojen torjunta. Vahinkojen estomateriaalia välitettiin riistakeskusalueiden kautta. Yleisimpiä artikkeleita olivat hirvieläinten syönninestoaineet, hirvinauhut ja erilaiset sähkö- ja metalliverkkoaidat, joiden avulla suurpetojen tai hirvieläinten pääsy vahinkokohteille pyritään estämään. Riistakeskuksen toiminta-alueilla annettiin vahinkojen ennaltaehkäisemiseen liittyvää neuvontaa ja tiimissä tuotettiin yhteistä ohjemateriaalia, jotta tietous toimivista suojausmenetelmistä ja vaihtoehtoista lisääntyisi.

Metsävahinkojen ennaltaehkäisemiseksi välitettiin Trico -syönninestoaainetta yhteensä 18 600 litraa. Sitä on kokeiltu myös metsäjäniksen ja rusakon aiheuttamien vahinkojen torjuntaan ja se toimii hedelmä- ja erikoispuiden ja rehupaalien suojauksessa. Riistakeskus tukee Tricon välitystä ja hankintaa ja maanomistajat saavat sitä edullisempaan omavastuuhiintaan.

Keltaista UV-suojattua muovinauhaa havu- ja lehtipuutaimikoiden suojaukseen välitettiin ilmaiseksi metsänomistajille noin 2 147 rullaa (á 300 m).

Metallisia riista-aitoja pitkän viljelykierron erikoisviljelysten suojaukseen välitettiin kahdeksalle tilalle yhteensä 5,83 km. Kevytrakenteisia sähköisiä hirvieläinaitoja toimitettiin mansikkaviljelysten suojaukseen 38 tilalle yhteensä 63 km.

Suurpetovahinkojen torjumiseen tarkoitettuja aitapaketteja suunnattiin alueille, joille susi- ja karhukannat ovat viime vuosina levittäytyneet. Petoaitapaketteja toimitettiin 78 kotieläintilalle yhteensä 129,13 km. Suurpetojen aiheuttamia kotieläinvahinkoja kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 124 tapahtumaa ja vahingon kohteeksi joutui yhteensä 442 kotieläintä (224 lammasta ja 14 nautaa, loput pääsääntöisesti turkistarhoilla tapahtuneita vahinkoja). Näiden vahinkojen korvausmäärä oli yhteensä 112 359 €, mikä oli noin 17 % pienempi kuin vuonna 2018.

Karhun mehiläistaloudelle aiheuttamien vahinkojen torjuntaan liittyvien tukipyyntöjen ja vastaavasti myös vahinkojen määrä laski hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2019 välitettiin 146 mehiläistarhojen suojaukseen tarkoitettua aitapakettia tarhaajille, kun vastaava määrä vuonna 2018 oli 170. Karhun aiheuttamia vahinkoja mehiläistarhaukselle kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 97 kun vuotta aiemmin vahinkoja oli 145. Korvattava summa oli vuonna 2019 yhteensä 140 280 €. Laskua korvaussummassa oli edellisestä vuodesta 8 %.

Karhut aiheuttivat korvattavia maatalousvahinkoja peltokasveille ja kootulle sadolle 154 kohteessa. Korvausmäärä oli 89 995 €, mikä on hieman vähemmän edellisen vuoden korvausmäärään verrattuna.

Riistavahinkorekisterin mukaan suurpetojen aiheuttamia koiravahinkoja tapahtui 55 kappaletta, mikä on merkittävästi enemmän edellisen vuoden vahinkomäärään verrattuna (32). Korvaussumma kaksinkertaistui edellisestä vuodesta, ja oli yhteensä 183 187 €. Suden aiheuttamia koiravahinkoja kirjattiin 48, karhun aiheuttamia kolme ja ilveksen aiheuttamia kolme. Ahman tekemäksi kirjattiin vuonna 2019 yksi koiravahinko.

Suurpetojen aiheuttamien löydettyjen ja korvattujen porovahinkojen määrä oli yhteensä 3 845 (tilanne Riistavahinkorekisterissä 10.1.2020), joista ahman tappamiksi kirjattiin 2 011, ilvekselle 434, karhulle 653 ja sudelle 648. Loput 99 kirjattiin tunnistamattomalle suurpedolle. Löydettyjen porojen korvausarvo oli yhteensä 4 593 737 €, jonka lisäksi paliskunnille maksetaan erikseen laskennallista vasahävikkikorvausta.

Ottaen huomioon, että aivan kaikkia vuoden 2019 porovahinkokorvaushakemuksia ei ole vielä tarkasteluhetkellä vastaanotettu tai kirjattu maaseutuelinkeinoviranomaisten tukiohjelmaan, löydettyjen petojen tappamien porojen määrä laski edellisvuoteen verrattuna 377 porolla (9 %). Karhun osalta vahingot vähenivät 18 %, ahmalla 17 % ja ilveksellä 9 %, mutta suden aiheuttamien porovahinkojen määrä kasvoi peräti 44 % verrattuna vuoteen 2018. Löydettyistä suurpetojen tappamista poroista maksettujen korvausten määrä väheni reilut 11 % edellisestä vuodesta. Kun löydettyistä poroista maksettujen korvausten ohien lasketaan myös vasahävikkikorvaukset, porovahinkojen kokonaiskorvaussumma jää vuoden 2019 osalta alle 7 miljoonan euron.

Hirven aiheuttamien, korvattavien metsätalousvahinkojen määrä oli vuonna 2019 1 423 259 euroa ja summa pieneni 27,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hirvieläinten aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin riistavahinkorekisterin mukaan 113 521 euron arvosta ja niiden korvattava määrä väheni 36 prosenttia.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen erikoisviljelyksille hankitut 30 Scarey Man pelotinta olivat käytössä Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla, Satakunnassa ja Rannikko - Pohjanmaalla. Laitteet toimivat kiitettävästi ensiapuna akuuttien vahinkojen estämisessä esimerkiksi kaali-, salaatti ja perunaviljelmillä hirvieläimiä sekä rauhoittamattomia lintuja vastaan. Laitteet antavat myös lisäaikaa viljelijälle kevytrakenteisen sähköisen hirvieläinaidan rakentamiseen.

Riistakeskuksen nettisivuille <https://riista.fi/riistatalous/riistavahingot-ja-konfliktit/riistavahinkojen-estaminen/> päivitettiin ohjeita riistavahinkojen estämiseen käytettävistä menetelmistä. Sivuilla on myös ohjeet petoaitojen ja riista-aitojen hakemiseen.

Koekäyttöön hankitut Deer Shield Pro- karkottimet estivät hirvieläinten aiheuttamia vahinkoja erikoisviljelyksillä. Laitteita kokeiltiin Etelä-Hämeessä mansikkatiloilla, missä pienet hirvieläimet ovat aiheut-

taneet merkittäviä vahinkoja viljelyksille. Kokemusten perusteella karkotusvaikutus on etenkin alkuvaiheessa tehokas. Laitteet toimivat akuuttien vahinkojen estämisessä väliaikaisesti ja niiden käyttö antaa viljelijälle lisää aikaa kevytrakenteisen sähköisen hirvieläinaidan pystyttämiseen.

Suurriistavirka-apu raporttien perusteella hirven aiheuttamien tehtävien määrä tieliikenteessä oli vuoden loppuun mennessä yhteensä 2007 ja se pysyi edellisvuoden tasolla.

Pienten hirvieläinten aiheuttamat tehtävämäärät kasvoivat edellisestä vuodesta 9 %:lla. Niitä oli SRVA-raportin mukaan yhteensä 11 389, joista valkohäntäpeurakolareita oli 6505 ja metsäauriskolareita 4 792. Kolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle. Lisäksi kirjattiin 19 kuusipeura- ja 73 metsäpeurakolaria. Villisika aiheutti 33 SRVA-tehtävää tieliikenteessä vuonna 2019.

Riistatalouden edistäminen

- o jalkautetaan pienten hirvieläinten kannanarvioinnin kehittämishankkeen toimenpiteitä yhteistyössä Luken ja Turun yliopiston kanssa
- o jatketaan Digiriistametsänhoito METSO -yhteishanketta Suomen metsäkeskuksen kanssa
- o jatketaan susireviiryhteistyön kehittämishanketta 2019
- o tuetaan ostopalveluna Skandinavian supikoiravapaa vyöhyke -toimintalinjaa Lapissa ja sitoutetaan Ruotsi ja Norja rahoittamaan hanketta edelleen
- o osallistutaan Metsähallituksen Metsäpeura Life+ -hankkeeseen suunnitelman mukaisesti
- o julkaistaan euroopanmajavakannan hoidon toimenpideohjelma ja kanadanmajavan levinneisyyden hallintaohjelma, valmistellaan sen käytännön toteutusmallit ja edistetään ohjelmaa toteuttamalla Majavakantojen hallinta- hanke
- o edistetään taantuvien riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelman käytännön jalkauttamista toteuttamalla Vesilintuympäristöjen ennallistaminen -hanke, jonka tavoitteena on lisätä sidosryhmäyhteistyötä kosteikkojen ennallistamisessa
- o julkaistaan korkealaatuinen vesilintujen määräytysopas, jossa ohjeistetaan myös iän ja sukupuolen määrittäminen
- o kehitetään metsä- ja merihanhikantojen muuttoreittipohjaista hoitoa osallistumalla gps- tutkimukseen hanhipopulaatioiden liikkumisesta

Riistatalouden edistämisen osalta keskeinen tavoite on toteuttaa riistan elinympäristöihin liittyviä kehittämistehtäviä. Tavoitteena on saada riistataloutta edistäviä elementtejä osaksi maa- ja metsätalouden sekä luonnonsuojelun toimintatapoja ja lisätä toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä laajentaa rahoituspohjaa.

Riistakeskus on pitkäjänteisellä työllä pyrkinyt jalostamaan mm. metsäkanalintujen hoitosuunnitelmasta ja riistataloudellisesta kosteikkostrategiasta kumpuavia tavoitteita käytännön toiminnaksi projektiluontoisina tehtävinä. Pääasiallisesti toimenpiteitä on toteutettu ulkopuolisella hankerahoituksella. Viime vuosina Riistametsänhoito -konseptin edistämiseen liittyvät toimet ovat korostuneet toiminnassa ja tähän toimintaan on saatu useasti rahoitusta mm. METSO- ohjelmasta. Riistatalouden toimenpiteitä on viety eteenpäin viestinnällä, sidosryhmäyhteistyöllä sekä vaikuttamalla alan lainsäädäntöön ja erilaisiin tukijärjestelmiin.

METSO-rahoitteista Digiriistametsä -hanke viimeisteltiin yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen kanssa. Kaksivuotisen luonnonsuojelun kehittämishankkeen keskiössä oli riistametsänhoitoa edistävä paikkatieto. Suomen metsäkeskuksen Metsään.fi -palveluun rakennettiin riistametsänhoitoa tukevia paikkatietoaineistoja, joiden avulla voidaan arvioida metsäalueen soveltuvuutta kanalintujen elinympäristöksi. Laserkeilausaineistojen avulla pystyttiin tunnistamaan ympäristöjä, joissa puusto on kerroksellista ja monilajista. Aineisto julkaistiin Metsään.fi -palvelussa maaliskuussa 2019. Se on nyt kaikkien metsänomistajien käytettävissä. Sen myötä metsäomistajille tarjoutuu laajat mahdollisuudet toteuttaa riistametsänhoitoa ja säilyttää riistan kannalta hyviä metsän rakennepiirteitä metsätalouden toimenpiteissä.

Metsikkötason tarkastelun lisäksi toteutettiin Zonation-analyysyjä, joissa arvioitiin myös metsäkanelintujen elinympäristöjen kytkeytyneisyys. Julkaistut aineistot kattavat noin 85 % Suomen pinta-alasta ja ne päivitetään keilausaineiston täydentyessä kattamaan koko Suomi.

Digiriistametsä -hankkeen tavoitteena oli lisätä metsänomistajien ja metsäammattilaisten tietoa riistan elinympäristöistä ja tarjota heille vaihtoehtoja metsien hoitoon. Tavoitteena on myös lisätä tietoa ja osaamista riistametsänhoidosta ja tietojärjestelmien käyttömahdollisuuksista. Oma riista -palveluun toteutettiin metsätiedon keruun joukkoistamisen kokeilemiseksi tietokentät, joiden avulla metsästäjille on mahdollisuus raportoida omista riistan elinympäristö- ja metsävahinkoarvioistaan, toteutettiin 8 riistametsänhoidon koulutuskohdetta ja pidettiin 15 koulutustilaisuutta, laadittiin Riistametsänhoidon opas ja uudistettiin Riistametsänhoidon maasto-ohje. Riistametsänhoidon koulutuksia järjestettiin useissa paikoissa yhteistyössä Metsäkeskuksen, metsänhoitoyhdistysten, Metsä Groupin, Stora Enson ja Tornatorin kanssa. Kauhajoella käynnistettiin hanke metsoympäristöjen hoitamiseksi Leader- rahoituksella yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen kanssa.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin ostopalvelusopimuksen puitteissa Supikoira After Life -hanketta ja supikoiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010-2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ hankkeelle. Suomen hanketoiminnan tukemana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Hanke saa edelleen merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta.

Suomen riistakeskuksen edustajat olivat mukana Metsätalouden kehittämiskeskus TAPION Metsänhoidon suositusten laatimisen ohjaus- ja johtoryhmässä, Monimetsä-hankkeessa, Kansallisen metsästrategian laadinnassa ja KEMERA-tuen työryhmässä. PEFC-sertifiointikriteerien päivystystyöhön osallistuttiin vuonna 2019. Työteho-seura aloitti vuoden aikana Metsänkäsittely ja linnusto oppaan uudistamisen, johon myös osallistutaan.

Lisäksi riistakeskuksen edustaja on jäsenenä Kansallisen biodiversiteettistrategian seurantatyöryhmässä, Vieraslajiasiain neuvottelukunnassa, vieraslajien seuranta-työryhmässä sekä maaseutuverkoston Ympäristö ja Ilmasto -työryhmässä, jossa käsitellään maatalouden ympäristöohjelmaan liittyviä asioita.

Vieraslajilainsäädännön kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti vuoden 2019 aikana ajatuksena saada lisää pyyntitehoa vieraslajien pyyntiin. Vieraslajeihin kohdistuvaa tehopyyntihanketta käynnistettiin loppuvuodesta 2019.

Taantuvien riistavesilintujen toimenpideohjelman toteuttamista aloitettiin hankesuunnitelmien teolla ja aloittamalla käytännön toimia. Ohjelman tavoitteena on mm. kohentaa poikastuottoa elinympäristökunnostuksin ja pienpetojen pyynnin avulla. Käytännön toimenpiteinä nostetaan esiin seuraavat keskeiset kokonaisuudet: 1) elinympäristöjen kunnostus ja hoito, 2) vieraspetokantojen hallinta, 3) metsästyksen säätely ja 4) kantojen runsautta ja saalista koskevan riistatiedon keruun kehittäminen. Ohjelmaan perustuu myös maa- ja metsätalousministeriön hallitusohjelmärahoituksen saanut SOTKA-hanke, johon liittyen valmisteltiin laaja kosteikkojen hoitoon liittyvä hankehakemus maa- ja metsätalousministeriölle. Kokonaisuuteen liittyen valmisteltiin myös Vieraspetopyynnin konseptit -hankehakemus.

Vuonna 2019 julkaistiin kattava ja laadukkaasti kuvitettu Vesilintujen iän ja sukupuolen määrittämisopas, jonka kuvien käyttöoikeudet saatiin korvauksetta käyttöön riistakeskuksen kansainvälisen yhteistyön kautta.

Lisäbudjetin avulla toteutettiin Sorsatehtaat -hanke, jonka tarkoituksena oli testata poikasympäristöiksi luotavien kosteikkojen vedenpinnan säätelylaitteistoja vuonna 2020 käynnistyvää SOTKA -hanketta varten. Saman hankekokonaisuuden osana käynnistettiin myös kaksi vieraslajien (minkkin, supikoira) pyynnin tehostamiseen liittyvää kehityshanketta.

Riistakeskus tuki strategisella rahoituksellaan myös meri- ja metsähanhien GPS- pannoitusta muuttoreittien selvittämiseksi. Hankkeesta on muodostettu laaja tutkimuskokonaisuus, jonka avulla voidaan selvittää muuttoreittien lisäksi myös merihanhien metsästyskuolleisuutta.

Toimintavuoden aikana päivitettiin myös majavakantojen hoito- ja hallintaohjelma, jonka tavoitteena on parantaa euroopanmajavakannan elinkykyä ja metsästettävyyttä. Tämä vaatii kanadanmajavan levinneisyyden rajoittamista ja puskurivyöhykkeitä niillä alueilla, joilla lajien levinneisyysalueet ovat vaa-

rassa kohdata. Ohjelmassa selvitettiin myös mahdollisia euroopanmajavan siirtoistutuksia ja niiden reunaehtoja. Ohjelma lähtee lausuntokierrokselle talvella 2020

Hyvinvointia riistataloudesta

Hyvinvointitutkimus

Käynnistetään riistatalouden hyvinvointiselvityksiä seuraavasti:

- osallistutaan ammattikorkeakoulu Novian kanssa yhteiseen ELY-keskusrahoitteiseen hankkeeseen, jossa selvitetään mahdollisuuksia ns. kolmannen sektorin, eli metsästysseurojen ja -seurueiden mahdollisuuksia kaupallistaa osa hirvieläin metsästystään erityisesti valkohäntäpeuraa koskien.
- selvitetään yhdessä Luken ja mahdollisesti muiden tahojen kanssa riistatalouden terveydellisiä hyvinvointivaikutuksia. Pyritään löytämään euromääräinen arvo näille terveysvaikutuksille.
- selvitetään mahdollisuuksia yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa aloittaa hanke ”riistan arvon tulouttaminen Suomessa” jatkona päättyneelle kolmivuotiselle ”Riistatalouden liike-toimintamallien aktivointi”-hankkeelle.
- selvitetään hirvenmetsästyksen sosiaaliset hyvinvointivaikutukset osittain Metsämiesten säätiön rahoittamassa hankkeessa. Kvalitatiivisen tutkimuksen valmistuttua hyvinvointivaikutusten painoarvo selvitetään kvantitatiivisella kyselyllä Oma riistan välityksellä
- valmistellaan verottajan kanssa ennakkotapauksia yleishyödyllisten yhteisöjen kuten metsästysseurojen verotuskäytännöistä koskien taloudellista toimeliaisuutta sisältäen ns. kaupallisen metsästyksen.

Hyvinvointia riistataloudesta prosessin aiemmat selvitykset ovat osoittaneet, että metsästäjien metsästyksen käyttämä rahamäärä on noin 230 m€ ja työllisyysvaikutukset noin 3 000 htv. Edellisen jatkoksi toteutettu Riistan arvo -selvitys antoi metsästyksen kokonaisbruttoarvoksi 403-705 m€. Metsästyspäivien nettokokonaisarvoksi muodostui 170-242 m€ ja riistanhoidon 123-180 m€. Riistatalouden yksilötason sekä fyysisiä, henkisiä että sosiaalisia hyvinvointitekijöitä koskeva selvitystyö aloitettiin selvityksellä, joka valmistui marraskuussa. Esiselvityksen antamien suuntaviivojen mukaisesti laaditaan aikataulu ja tarkempi ohjelma laajaa jatkoselvitystä varten. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa on aiemmin vuonna 2018 selvitetty Riistatalouden liike-toimintamallien aktivointia, jolle hankkeelle on valmisteltu jatkohanketta, jonka tavoitteena on laajentaa näkökulmaa valtakunnalliseksi Hirvieläinten metsästyksen arvo nousi 2018 lähes 215 m€:oon. Arvosta 40 % on riistalihan arvoa ja 60 % elämysarvoa.

Ammattikorkeakoulu Novian johdolla käynnistettiin 100 prosenttisella Ely-keskusrahoituksella laaja ”Hyvinvointia riistasta”-hanke, jossa Novia ja riistakeskuksen lisäksi ovat mukana Turun yliopiston Brahea keskus ja Hanken ruotsinkielinen kauppakorkeakoulu Helsingistä. Hankkeen tavoitteena on löytää parhaita käytäntöjä erityisesti valkohäntäpeurakannan hyödyntämiseen ja kannan hallintaan pilottiseurojen kokemusten ja käytänteiden kautta. Riistakeskuksen vastuulla on ollut pilottiseurojen löytäminen jossa alustava kartoitus tehtiin laajalla kyselyllä peura-alueen metsästysseuroille. Pilottiseurojen kokemuksia ja toisaalta kehittämistarpeita on selvitetty riistakeskuksen johdolla. Hanke päättyi 2021 lopulla. Loppuraportin tavoitteena on toimia suunnannäyttäjäinä ja esimerkkinä muille peyroja metsästäville seuroille ja seurueille. Samalla tavoite on lisätä valkohäntäpeuran metsästystä erilaisia rajoitteita poistamalla. Hankkeessa on myös selvitetty metsästysseurojen mahdollisuutta metsästyksen ja riistanlihan myyntiin verotuskohtelun osalta.

Hyvinvointiviestintä

- Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia pidetään aktiivisesti esillä niin Metsästäjä ja Jägaren -lehdissä kuin riistakeskuksen sähköisissä kanavissa. Tarkoituksena on erityisesti muokata metsästäjäkunnan asenteita ymmärtämään ja hyväksymään myös riistan taloudellisen käytön merkitys kansantaloudessamme ja erityisesti maaseudulla.
- LUKE:n ja muiden yhteistyötahojen kanssa todettuja hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvon määritykseen liittyviä tuloksia viestitään voimakkaasti yhteiskunnan eri tahoille, poliittisille päättäjille, valtionhallinnolle ja ns. suurelle yleisölle sekä tietenkin metsästäjille itselleen ja erätalousyrittäjille. Tarkoituksena osoittaa, että suomalainen riista- ja erätalous on merkittävä kansantaloudellinen voimavara, niin kansanterveydelle kuin -taloudelle.

Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvoa on esitelty laajasti kaikissa riistakeskuk-
sen viestimissä.

Riistatalousverkostojen tukeminen

- o riistatalousyrittäjien ja -toimijoiden verkostoitumista edistetään tukemalla sähköisiä palveluntar-
jontafoorumeita sekä Novian yhteishankkeen kautta luotuja palveluntarjontaketjuja.

Yhteistyössä laajassa Hyvinvointia riistasta - hankkeessa, selvitetään valkohäntäpeuran metsästyksen
tuomia mahdollisuuksia edistää yleishyödyllisten yhteisöjen eli metsästyseurojen kaupallista metsäs-
tystä.

Palvelut

Asiakaspalvelu ja neuvonta

- o Pidetään yllä asiakaspalvelun hyvää tasoa pääasiallisina kanavina puhelin, sähköposti ja riista.fi
sekä riistainfo.fi-sivut.
- o Järjestetään koulutusta asiakaspalvelutiimille ja huolehditaan osaprosessin tietotason ylläpidosta
ja nostamisesta sekä riittävästä resursoinnista.
- o Kehitetään informaatiopalvelua sekä asiakaspalvelun ja neuvonnan seurantajärjestelmää.
- o Luodaan ja päivitetään sisältöä riista.fi -sivuilla asiakkailta saatujen kokemusten perusteella yh-
teistoiminnassa viestinnän kanssa.

Asiakaspalvelun ja neuvonnan asiakaskunnasta pääosa on metsästäjiä. Heitä on 85 % asiakkaista, mut-
ta yhteyttä ottavat myös muut kansalaiset. Asiakkaille tarjotaan palveluina vastauksia heidän riistata-
louteen liittyviin kysymyksiinsä tai ongelmiinsa. Näitä palveluita on ollut tarjolla sähköisessä muodossa
Suomen riistakeskuksen kotisivuilla, minkä lisäksi Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt ovat antaneet
henkilökohtaista neuvontaa mm. puhelimitse ja sähköpostitse. Yhteydenottojen määrä väheni hieman
edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaspalvelussa hoidettiin puheluita vuoden 2019 aikana yhteen-
sä lähes 3 300 kpl ja sähköpostiviestejä yli 1 300 kpl.

Asiakaspalvelu ja neuvonta -osaprosessiin kuuluu ns. asiakaspalvelurinki, joka toimii riistakeskuksen
asiakaspalvelunumerossa, jossa puhelut yhdistyvät ringissä mukana oleville asiakaspalveluasiantunti-
joille tietyn vuorottelujärjestelmän mukaisesti. Pääsääntöisesti asiakkaat saavat vastaukset suoraan
asiakaspalvelusta, mutta tarvittaessa puhelut voidaan yhdistää edelleen asiaan perehtyneelle toimi-
henkilölle. Asiakaspalveluasiantuntijat ovat osallistuneet asiakaspalvelukoulutuksiin. Asiakaspalvelussa
on käytössä erillinen sähköpostiosoite, johon asiakkaat voivat lähettää sähköpostitse viestejään ja jos-
ta heille toimitetaan vastaus sähköpostitse. Yhteydenottojen määrä on suurinta kesällä ja alkusyksystä
johtuen uuden metsästyskauden alkamisesta. Oma riista -järjestelmän uusien ominaisuuksien käyt-
töönotto lisää jonkin verran yhteydenottojen määrää asiakaspalvelussa. Asiakaspalvelu toimii Oma
riista-helpdeskin ylivuotona.

Oma riista-neuvontaa varten on oma asiakaspalvelunsa: Oma riista-helpdesk, jossa työskentelee yksi
toimihenkilö sekä hirvitalousalueuunnittelijoita. He osallistuvat myös Oma riistan kehittämiseen ja
uusien ominaisuuksien testaamiseen sekä toimivat myös kouluttajina käyttöönotossa etenkin riistan-
hoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja muille toimijoille järjestettävissä tilaisuuksissa.

Uuden metsästäjän palvelut

- o Huolehditaan, että koko maassa järjestetään riittävä määrä metsästäjäkurseja sekä huolehditaan
oppi-, koulutus- ja tutkintomateriaalin ajantasaisuudesta metsästäjäututkinnon osalta.
- o Kehitetään riista.fi- ja riistainfo.fi -sivuston sisältöä.
- o Järjestetään toiminta-alueittain koulutustilaisuudet metsästäjäututkinnon kouluttajille yhteistyössä
JHT-prosessin kanssa.
- o Annetaan neuvontaa metsästäjäututkinnon kouluttajille.
- o Tuetaan ja esitellään viestinnän keinoin paikallistason nuorisotoimintahankkeita.
- o Osallistutaan yhteistyöhön sidostahojen kanssa nuorisotoiminnan kehittämiseksi ja uusiin metsäs-
täjiin liittyvässä toiminnassa.
- o selvitetään mahdollisuudet yhdistää toiminnot metsästäjäpalveluiden kanssa

Uuden metsästäjän palvelut -osaprosessin avainasiakkaina ovat metsästyksestä kiinnostuneet kansalaiset, joiden tavoitteena on suorittaa metsästäjätkinto. Suurin asiakasryhmä ovat nuoret ja koululaiset, joten myös nuorisotyön kehittäminen ja edellytysten luominen on olennainen osa tuotettavaa palvelua. Uudelle metsästäjälle tarkoitettuja muita palveluita ovat erilaisen metsästykseseen liittyvän herättemateriaalin ja tutustumismateriaalin tuottaminen, tiedon jakaminen metsästäjätkintoon koulutustilaisuuksista ja metsästäjätkinnoista sekä metsästäjätkintoon liittyvän materiaalin tuottaminen. Myös metsästäjätkintojen kouluttajien ohjeistaminen ja valmentaminen sisältyy osaprosessiin. Uusimuotoinen metsästäjätkinto ja oppi- sekä opetusmateriaalit otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta. Oppi- ja opetusmateriaalia on laadittu etenkin sähköisen oppimisympäristön vaatimusten mukaisesti. Tavoitteena on tulevaisuudessa sähköinen tutkinnon suorittamisjärjestelmä.

Vuoden aikana tuli voimaan useita metsästystä koskevan lainsäädännön muutoksia. Näiden muutosten vuoksi päivitettiin Metsästäjän opas, sähköiset oppimateriaalit ja metsästäjätkintoon kouluttajien käytössä oleva opetusmateriaali. Tutkintokysymykset ovat käytettävissä myös englannin kielisinä.

Suomen riistakeskus oli jälleen mukana myös ”Uuden metsästäjän paketin” suunnittelussa ja laadinnassa. Tämä materiaalipakettihanke tehtiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen kanssa ja paketin saivat talvella postitse kaikki 1.10.2018–30.9.2019 välisenä aikana metsästäjätkintoon suorittaneet yli 7 100 henkilöä. Lisäksi näitä materiaalipaketteja on saatavilla riistanhoitoyhdistyksiin, jotka ovat voineet jakaa niitä tutkinnon suorittaneille ja myös muissa tilaisuuksissa.

Nuorisotoiminnan edistäminen yhteistyössä Suomen Metsästäjäliiton kanssa samoin kuin yhteistoiminta myös muiden kuin riista-alan nuorisotoimintaa tekevien tahojen kanssa oli varsin laajaa. Riistakeskus oli mukana mm. opetus- ja kasvatustapahtumassa Educassa yhteisosastolla metsässä toimivien kouluyhteistyökumppaneiden kanssa teemalla ”Metsä opettaa”. Tapahtumassa esiteltiin riistakeskuksen eräkasvatustilaisuuksia, josta jaettiin tietoa myös yhteistyökumppaneiden kanssa kolmesti vuodessa lähetettävällä Metsän oppimispolun sähköisellä uutiskirjeellä. Riistainfoon koottiin materiaalia koulujen ja riistanhoitoyhdistysten nuorisotoimijoiden käyttöön. Riistakeskuksen aluetoimistoille hankitut eläinten jälkimattosarjat ovat olleet lainattavina riistanhoitoyhdistysten koulu- ja nuorisotoimintatilaisuuksiin.

Uuden metsästäjän palvelut -osaprosessi yhdistetään vuoden 2020 alussa metsästäjäpalveluiden kanssa yhdeksi osaprosessiksi.

Metsästäjäpalvelut

- o kehitetään Riistainfo.fi -sivustoa
- o tuotetaan metsästäjille ajantasaiset ja helposti saatavilla olevat tiedot eettisen ja kestävä metsästyksen harjoittamiseksi.
- o huolehditaan yhdessä muiden prosessien kanssa Oma riistan käyttöönoton vaatimasta koulutuksesta, neuvonnasta ja oppimateriaalista sekä ajankohtaisten asioiden viestinnästä metsästäjille.
- o tuotetaan metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali ja ohjeistus sekä metsästäjille tietopäivitys lainsäädännöstä, eettisestä metsästyksestä sekä riistatiedosta yhteistyössä muiden prosessien kanssa. Päivitykset julkaistaan Riistainfo.fi-sivuilla sekä Metsästäjä- ja Jägaren-lehdissä.
- o päivitetään tarvittaessa Suomen Metsästäjäliiton kanssa vuonna 2013 suunniteltu riistatalouden ja metsästyksen koulutusstrategia sekä jatketaan sen linjausten jalkautusta ja kehitetään metsästäjien kouluttautumisyhteistyötä.
- o edistetään metsästyksen eettisyyttä ja eri metsästysmuotojen harrastajien omatoimista eettisten ohjeistojen laadintaa.
- o jatketaan riistakeskuksen opetuksellisten ja valistuksellisten videomateriaalien tuottamista yhdessä muiden prosessien kanssa (etenkin metsästäjätkintoon oppimateriaalin yhteiskäyttöisyyttä) osana Riistainfo.fi -sivustoa.
- o osallistutaan Suomen metsästäjäliiton Metsästyssammunnan ABC-hankkeen kehittämistyöhön.

Osaprosessin avainasiakkaina ovat riistanhoitomaksunsa maksaneet metsästäjät. Metsästäjäpalveluisa huolehditaan metsästäjien juridisesta sekä eettisestä valistuksesta ja tuotetaan konkreettisia koulutusmateriaaleja eri aiheista. Lisäksi huolehditaan eri prosessien tuottamien metsästäjille suunnattujen

sähköisten koulutus- ja valistusmateriaalien julkaisemisesta. Metsästäjäpalvelut vastaa myös yhteistyössä Oma riista Helpdeskin kanssa tarvittavien Oma riistan käyttöön liittyvien ohjeiden tekemisestä ja julkaisemisesta. Tehtävien hoitaminen edellyttää sujuvaa yhteistyötä ja koordinoitua Suomen riistakeskuksen muiden ydin- ja osaprosessien ja erityisesti viestinnän kanssa.

Metsästäjäpalvelut ylläpiti Suomen riistakeskuksen Riistainfo -koulutussivustoa osoitteessa www.riistainfo.fi. Sivustolla julkaistaan eri käyttäjäryhmille tarkoitettuja koulutus- ja valistusmateriaaleja ja ylläpidetään muun muassa metsästyksen liittyvää keskeistä lainsäädäntöä. Lisäksi julkaistaan tietoa lainsäädännön muutoksista aiempaa helppolukuisemmassa muodossa. Muutokset julkaistaan säädösten voimaantulo vuoden mukaisesti otsikoituina. Riistainfo.fi -sivustoa kehitettiin asiakasystävällisemmäksi, ja siellä julkaistiin uusia koulutusmateriaaleja mm. seuraavista aiheista:

- Haitalliset vieraslajit -sivut, jotta metsästäjät ja kansalaiset ymmärtäisivät helpommin, mikä muuttui vieraslajilainsäädännön tullessa voimaan ja mitä asioita tulee huomioida, kun haitallisia vieraslajeja pyydetään.

- Jäljet ja jätökset -sivuston tarjontaa laajennettiin uusilla lajiryhmillä (hirvieläimet, villisika ja mufloni, jänikset ja oravat). Tämä toteutettiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliiton ja Luonnonvarakeskuksen kanssa.

- Lait ja asetukset -sivustoa pidettiin ajantasaisena metsästäjiä koskettavien uusien säädösmuutosten tiimoilta.

Koulustoitonnassa ja viestinnässä huomioitiin eettisen ja kestävän metsästyksen harjoittamiseksi tarpeelliset näkökulmat ja niitä tuotiin esiin metsästäjille suunnatuissa koulutusmateriaaleissa sekä tiedotteissa ja lehtiartikkeleissa niihin sisäänrakennettuina.

Oma riistan käyttöön ottoon ja ominaisuuksiin liittyvät opastusvideot ja -ohjeet julkaistaan Riistainfon Oma riista -ohjeet -osiossa. Riistanhoitoyhdistysten toimijoille on oma osionsa, jossa julkaistaan viestinnän ja hallinnon asioiden lisäksi myös materiaaleja nuorisokouluttajille ja tietoa julkisissa hallinto-tehtävissä toimimisesta.

Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa jatkettiin muutoinkin yhteistyötä koulutusasioiden tiimoilta. Yhteistyöhön kuuluu olennaisena osana myös päällekkäisten tekemisten välttäminen. Suomen Metsästäjäliiton kanssa vuonna 2013 suunniteltu riistatalouden ja metsästyksen koulutusstrategia päivitettiin Riistatalouden ja metsästyksen koulutusohjelmaksi, Sen linjausten jalkauttaminen aloitettiin kehittämällä metsästäjien kouluttautumisympäristöä aihekokonaisuuksiin perustuvien syventävien koulutusten tarjoamiseksi. Ensimmäisenä ryhdyttiin toteuttamaan koulutusohjelman mukaisesti pilottikoulutuksena 18-vuotta täyttäneille vailla metsästysmahdollisuuksia oleville suunnattua Uuden metsästäjän koulutuskokonaisuutta.

Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi

Eritystä painoa annetaan riistanhoitoyhdistysten tukiprosessille.

4

- o tuetaan toiminnanohjaajia tehtävissään ja osallistutaan heidän tarvitsemiensa tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon.
- o huolehditaan tuesta rhy:ille niiden vapaaehtoisissa yhdistymisissä ja yhdistymisten selvitystyössä sekä mahdollisen selvityshenkilön palkkauskustannusten maksamisessa.
- o kehitetään rhy:iden toimintaa mm. työjärjestyksen muutostyössä ja huolehditaan rhy:iden toiminnan tuesta ja ohjauksesta etenkin hallinnon osalta.
- o järjestetään toiminta-alueittain riistanhoitoyhdistysten puheenjohtajille ja toiminnanohjaajille neuvottelu- ja koulutuspäivät sekä erillisiä koulutuspäiviä toiminnanohjaajille. Alueilla järjestetään hallinnollisia koulutustilaisuuksia rhy:iden hallitusten jäsenille. Samalla huolehditaan riistakonsernin strategisten tavoitteiden jalkauttamisesta rhy -tasolle. Aluetoimistot vastaavat järjestämisistä ja alueen omista aiheista. Osaprosessi valmistelee kaikille alueille yhteiset asiat ja aineistot.
- o rhy:iden ydintoimijoille kerrotaan laajasti toimintaympäristön muutoksen vaikutuksista.

- o huolehditaan, että vapaaehtoisuuteen perustuva SRVA- tehtäväkokonaisuus on riistanhoitoyhdistyksissä organisoitu toimivaksi ja se on yhdenmukaista raportoinnin ja hälytyspuhelinjärjestelmän osalta.
- o kehitetään toiminnanohjaajan tehtäväkuvaa ja edistetään mahdollisuuksia toimia myös riistakeskuksen tehtävissä.
- o tehdään alueiden käyttöön yhteistä aineistoa riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin sekä päivitetään koulutusaineistoa riistanhoitoyhdistysten hallitusten jäsenten perehdyttämiseen tehtävissä.
- o järjestetään uusien toiminnanohjaajien peruskurssi.
- o järjestetään tarvittavaa koulutusta rhy -tukiroolin omaaville toimihenkilöille.

Riistahallintolain säätämisen yhteydessä edellytettiin, että Suomen riistakeskuksen tulee kiinnittää erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukemiseen. Taloudellisten voimavarojen turvaamisen ohella toimintaa on tuettu myös muilla tavoin, kuten koulutusta ja neuvontaa tarjoamalla ja koulutus- ja muuta materiaalia tuottamalla. Osaprosessin avainasiakkaina ovat etenkin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat. Toiminnanohjaajille on annettu runsaasti myös päivittäistä tukea ja neuvontaa. Toiminnanohjaajien ammattiosaamista on tuettu koulutuksella ja heidän työvälineitään on kehitetty erityisesti Oma riista -palvelun lisääntyneillä toiminnoilla. Osaprosessissa toimivat valtakunnallisissa tehtävissä rhy-koordinaattori, SRVA-vastaava ja yksi määräaikainen toimihenkilö. Riistanhoitoyhdistyksiin tuki jalkautuu pitkälti aluetoimistojen toimihenkilöillä olevien rhy-tukiroolien kautta.

Osittainen tyytymättömyys riistanhoitoyhdistyksiin kohdistuviin vaatimuksiin, riistahallintolain mukanaan tuomiin muutoksiin ja huoli lisääntyneestä työmäärästä heijastuu riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajilta ja puheenjohtajilta tulevassa palautteessa. Myönteistä palautetta on saatu etenkin neuvonnasta, koulutuksesta ja sähköisten järjestelmien kehityksestä toiminnanohjaajan työvälineenä.

Riistanhoitoyhdistysten hallintokoulutusmateriaalia päivitettiin, ja tarkasteltiin riistanhoitoyhdistyksen roolia välillisen julkisen hallinnon toimijana, itsenäisenä työnantajana ja viestijänä huomioiden puheenjohtajien ja toiminnanohjaajien lisäksi myös hallitusten jäsenten toiminta.

Virtaa vapaaehtoiseen yhdistymiseen -hankkeen tavoitteena oli kartoittaa riistanhoitoyhdistysten halukkuus vapaaehtoiseen yhdistymiseen ja tukea yhdistymisprosessiin lähteviä yhdistyksiä. Vapaaehtoisten yhdistymisten tukihanke jatkui helmikuun 2019 loppuun, jonka jälkeen riistakeskuksen tuki yhdistyksille on tapahtunut toimihenkilön työroolin kautta. Yhdistymisneuvottelua käytiin toimintavuoden aikana yli 20 riistanhoitoyhdistyksessä. Hankkeen aikana syntyi jo aiemmin Etelä-Soicalon riistanhoitoyhdistys, kun Kangaslammin ja Heinäveden riistahoitoyhdistykset yhdistyivät Etelä-Savossa. Kuuden yhdistymisprosessin osalta, yhteensä 18 riistanhoitoyhdistyksessä, tehtiin ratkaisu yhdistymisestä vuoden 2019 vuosikokouksissa ja ylimääräisissä kokouksissa loppusyksyllä:

Perhonjokilaakson rhy (Halsua, Kaustinen ja Veteli)

Länsi-Uudenmaan rhy (Hankoniemi, Inkoo-Snappertuna, Karjaa, Pohja, Siuntio, Tammisaari ja Tenhola).

Ylä-Karjalan rhy (Nurmes ja Valtimo)

Koillis-Savon rhy (Tuusniemi ja Riistavesi)

Tampereen rhy (Tampere ja Teisko)

Rengon seudun rhy (Hämeenlinna ja Renko)

Kaksi hankkeen tukemaa neuvottelua jäi tunnustelun asteelle. Hankkeen kokemusten perusteella syntyi toimintatapa tuleville yhdistymisprosesseille ja malli yhdistymissopimukseksi. Yhdistymisprosessiin kuuluu mm. sarja neuvotteluita, riistanhoitoyhdistysten toimintojen perusteellinen selvittäminen, viestintä jäsenistölle, yhdistymissopimuksen laatiminen ja riistanhoitoyhdistysten kokoukset.

Riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin tehtiin valmiit malliesityslistat ohjeineen ja ohjeistuksineen. Samoin tehtiin malliesityslistat ohjeistuksineen riistanhoitoyhdistysten aluekokouksia varten aiempien vuosien tapaan.

Suomen riistakeskuksen kaikki aluetoimistot järjestivät koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille ajankohtaisista aiheista. Etenkin toiminnanohjaajille järjestettiin koulutustilaisuuksia Oma riistasta, hallinnosta ja taloushallinnosta.

Riistanhoitoyhdistysten eri toimijoille järjestettiin koulutustilaisuuksia heitä koskevista aiheista ja toimitettiin materiaalia heidän tehtäviinsä liittyen.

Marraskuun lopussa järjestettiin Tampereella kolmepäiväinen peruskurssi uusille toiminnanohjaajille. Kurssille osallistui 17 uutta toiminnanohjaajaa.

Rhy-tuki kokosi keväällä riistanhoitoyhdistysten käyttöön koulutusmateriaalin ”Metsäretki riistanhoitoyhdistyksen kanssa”. Esityksessä yhdistettiin dioja ja videoita. Materiaali tehtiin tässä vaiheessa kohderyhmänä lähinnä ala-asteen oppilaat. Esityksessä ei tuoda varsinaisesti esille metsästystä, vaan metsää riistan kotina.

Kaikille riistanhoitoyhdistyksille lähetettiin syksyllä koulu yhteistyötä tukemaan paketti, jossa oli Metsästäjän oppaan uusien painos ja Villiä elämää ja Pyy pivossa kirjaset. Paketti oli esimerkki materiaalista, jota riistanhoitoyhdistykset voivat käyttää koulu yhteistyön tukena luovuttamalla sen vierailun yhteydessä opettajan/koulun käyttöön. Riistanhoitoyhdistysten käyttöön hankittiin myös pieniä viemisä - heijastimia, kyniä, tarroja, julisteita - jaettavaksi koulukäyntien yhteydessä koululaisille.

Riistanhoitoyhdistysten tekemän metsästäjien koulutuksen lisäksi myös koululaisten ja nuorten tiedon saantia luonnosta, riistasta, riistanhoidosta ja metsästäyksestä pyritään lisäämään. Riistanhoitoyhdistyksillä on tässä tehtävässä merkittävä rooli, jotta ihmisten luontosuhde ja metsästyksen yleinen hyväksyttävyys jatkossakin säilyisi.

Rhy-tuki järjesti syksyllä kolme pilottitilaisuutta aiheena riistanhoitoyhdistyksen koulutustoiminta niin kouluissa kuin erilaisissa nuorisotilaisuuksissa.

Tilaisuudet, joihin kutsuttiin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat ja puheenjohtajat ja kouluttajia, pidettiin Etelä-Hämeen, Kaakkois-Suomen ja Varsinais-Suomen alueilla.

Oma riistaan saatiin uutena toimintona riistanhoitoyhdistyksen toimintakertomuspohja, johon tuodaan automaattisesti riistanhoitoyhdistyksen tehtävä- ja toimintatietoja. Toimintakertomuspohjan kehitystyö jatkuu edelleen.

SRVA:n koulutus- ja kehityshanke riistanhoitoyhdistysten suurriistavirka-avun ja poliisin toiminnan kehittämiseksi taajamahirvieläntehtävissä aloitettiin alkusyksyllä. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja ja laadukkaita koulutusmateriaaleja turvallisen SRVA- ja poliisitoiminnan tueksi taajamahirvieläntehtävillä.

SRVA-hälytyspuhelinjärjestelmän kilpailutus oli tehty loppuvuodesta 2018. Järjestelmän toimittajana jatkaa vuoden 2021 loppuun NSF-Telecom Oy. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän määrärahan avulla SRVA-hälytyspuhelinjärjestelmän palvelu saadaan maksutta poliisin ja riistanhoitoyhdistysten käyttöön.

Oma riistan SRVA -tapahtumien raportointiominaisuus on ollut käytössä vuoden 2017 alusta. Järjestelmän kautta saadaan hyvin kattavasti tilastotiedot eri SRVA-tapahtumista; eläinkolaripaikat, eläinlaji ja sukupuoli, SRVA-tehtäviin osallistuneiden henkilöiden määrä ja käytetyt työtunnit. Eläinkolareista on keskeiset tiedot saatavana myös avoimena datana. Kolaripaikkatietoja voidaan hyödyntää mm. varoitusmerkkien sijoittamisessa hirvieläinvaara-alueilla ja autoilijoille suunnatuissa navigointijärjestelmissä.

Oma riistan SRVA-raportointi yhdessä hälytyspuhelinjärjestelmän tuottaman datan kanssa antavat kokonaiskuvan riistanhoitoyhdistysten organisoimasta SRVA-vapaaehtoistoiminnasta. SRVA -tapahtumista tehtiin yli 15 000 kirjausta vuoden 2019 aikana.

Sisäiset palvelut

Tukipalvelut/sisäiset palvelut

Tukipalvelut toteuttavat strategista tavoitetta, jossa toimintaresurssit siirretään tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Tavoitetta toteutetaan laajemmin henkilöstölinjauksilla sekä rekrytointien

suuntaamisella ydintoimintoihin. Riistakeskuksen sisäisten ratkaisujen lisäksi tehostamismahdollisuuksia haetaan selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia muiden hallinnonalan laitosten kanssa.

Tukipalvelut vahvistivat toimintavuoden aikana edelleen strategista tavoitetta, jossa henkilötyöpanoksia siirrettiin organisaatiossa tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Toisaalta mahdollistettiin teknisillä ratkaisuilla edellytykset hajautetusti tapahtuvalle työtavalle maantieteellisesti hajallaan olevassa organisaatiossa.

Informaatiopalvelut

- Varasto- ja logistiikkatoiminnot toteutetaan ulkoistettuna siten, että erityisesti riistanhoitoyhdistysten materiaalipalvelut toimivat sujuvasti.
- Kirjaamotoimintoja keskitetään edelleen siten, että niiden hoitaminen on mahdollista mistä tahansa organisaation toimipisteestä.
- Kielituki vastaa käännösten tuottamisesta ja käännösalihankintojen kustannustehokkaasta järjestämisestä palveluna ydinprosesseille

Riistakeskukselle myönnettiin lupa sähköiseen arkistointiin siirtymiseksi pysyvästi säilytettävien asiakirjojen osalta syksyllä 2019. Arkistolaitos katsoi riistakeskuksen tiedonohjaussuunnitelman ja arkistointiin liittyvät käytännöt sellaisiksi, että lupa myönnettiin vuoden 2019 alusta alkaen. Näin ollen jatkossa kaikki riistakeskuksessa arkistoitavat asiakirjat tulee saattaa vain sähköiseen muotoon.

Varasto- ja logistiikkapalvelut tuotettiin ulkoistettuina Booky.fi Oy:n toimesta. Palvelun kilpailutamisen ja sopimuksen ehtojen tiukentamisen jälkeen aiemmin ilmenneet puutteet ja viiveet toimitusten suhteen ovat käytännössä loppuneet. Palvelutasosopimuksessa on varmistettu aiempaakin paremmin riistanhoitoyhdistysten palvelutason säilyminen riittävällä tasolla.

Käännöstuen osaprosessi toimii riistakeskuksessa siten, että kaikki käännöstyöt ohjataan käännösvaltaavalle, joka hoitaa suurimman osan käännöksistä itse tai delegoi pienemmän käännöstyön jollekin riistakeskuksen henkilölle. Suuremmat käännökset hoidetaan riistakeskuksen ulkopuolella alihankintana. Toimintavuonna käännettiin 54 erillistä toimeksiantoa ulkopuolisilla kääntäjillä. Riistakeskuksen sisäisenä työnä toteutettiin 137 erillistä käännöstä. Käännöksistä 95 % tehtiin suomesta ruotsiin. Käännöstuen osaprosessi ei kuitenkaan tuota Jägaren -lehden käännöstä, vaan siitä vastaa Metsästäjä -lehden toimitus.

Infrastruktuuripalvelut

- Laitialan toimintakeskuksen myyntiä jatketaan, mikäli kauppa ei ole toteutunut 2018.
- riistavahinkorekisterin ylläpitoon osallistutaan yhtenä tuotteen omistajana varmistaen siitä saatavat tuottavuushyödyt julkisille hallintotehtäville ja kestäväälle riistataloudelle.
- Oma riista -hanketta jatketaan tietohallintostrategian mukaisesti erityisesti muiden riistakonsernin laitosten kanssa yhteiskäyttöisyyttä ja tuottavuushyötyjä tavoitellen. Tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa palvelun toimivuus ja asiakaslähtöisyys.
- tietojärjestelmäkehityksen Road Map päivitetään kahdesti vuodessa ydinprosessien tavoitteiden ja prosessienkehityksen tukemisen varmistamiseksi.
- tietoturva-asioissa toimitaan tietoturva-asetuksen mukaisella perustasolla.

Laitialan toimintakeskuksen kiinteistö myytiin keväällä 2019 julkisella Internet-huutokaupalla. Jäljellä oleva irtain ja työkoneet myytiin kiinteistön ostajalle erillisellä kaupalla. Näin ollen Laitialan toimintakeskus poistui lopullisesti riistakeskuksen hallinnasta kesällä 2019. Saatu myyntihinta tuloutettiin omiin varoihin.

Tietojärjestelmätuella on riistakeskuksessa asiantuntijan ja tukipalvelun rooli suhteessa muihin prosesseihin. Useimmat luotavat palvelut rakentuvat jonkinlaiselle sähköiselle järjestelmälle. Tietojärjestelmätuen tehtävänä on osallistua ja vaikuttaa ydinprosessien tarvitsemien järjestelmien määrittelyyn ja varmistaa, että minkäänlaista ei-toivottua fragmentoitumista tai päällekkäisiä rakenteita ei pääse syntymään. Kokonaisuuden tulee pysyä hallinnassa ja julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian raameissa. Toteutettavien järjestelmäominaisuuksien tulee lisätä tuottavuutta ja prosessien nopeutta sekä vapauttaa mahdollisuuksien mukaan manuaalisesta työstä.

Suomen riistakeskus osallistuu julkisen riistakonsernin (maa- ja metsätalouden hallinnonalan) tietohallintostrategian toimeenpanoon kehittämällä tietojärjestelmiä yhdessä laaditun riistakonsernin kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilan mukaisesti, ja edistämällä omalta osaltaan Julkisen riistakonsernin tietojärjestelmien yhteentoimivuustavoitteita.

3

Suomen riistakeskus noudatti riistakonsernin aiempina vuosina tehtyjä it-ohjausryhmän viitoittamia strategisia linjauksia. Työn tuloksena on syntynyt tietojärjestelmäkokonaisuus, joka nivoo eri toimijoiden tuottamaa riista- ja asiakastietoa yhteiseen julkaisualustaan ja pääsynhallintaan sekä vähentää päällekkäisyyksiä. EU:n tietosuojadirektiivin voimaantuminen on osaltaan jossain määrin vaikeuttanut ja hidastanut riistakonsernin laitosten järjestelmien ja tietokantojen integraatiota.

Oma riista -palvelussa haetaan lähes kaikki riistakeskuksen myöntämät lupatyytit, tallennetaan saalisilmoitukset sekä voidaan hallita metsästäjän omia tietoja. Kehittyneet paikkatieto- ja mobiiliominaisuudet ovat lisänneet riistatiedon luotettavuutta, ajantasaisuutta sekä tarkkuutta. Rekisteröityminen on toteutettu Suomi.fi -tunnistautumispalvelun avulla. Oma riista -kirjautumismoduli on käytössä myös Riistavahinkorekisterissä, Tassu-järjestelmässä, riistakeskuksen Riistainfo -palvelussa sekä Metsähallituksen myyntijärjestelmissä.

Metsähallituksen kanssa synkronoitiin vuoden aikana hirvieläinten eri lupahakuihin liittyviä toiminnallisuksia niin pitkälle, kuin se teknisesti oli mahdollista. Kartta-aineistoihin liittyvät ongelmat jatkuivat vuoden loppuun asti ja aiheuttavat ainakin vielä vuoden 2020 lupien käsittelyssä ylimääräistä työtä ja selvittelyä riistakeskuksen osalta. Metsähallituksen pienriistaluvat tuotiin näkyville Oma riistapalveluun lupaan kiinnitetyn metsästäjänumeron perusteella. Lisäksi toteutettiin saalispalautte metsähallituksen lupiin liittyen linkkitoiminnolla, joka mahdollisti saaliin tallentamisen aloittamisen Oma riistapalvelusta. Palvelun siirtorajapinnassa oli toiminnallisuusongelmia, joten osa asiakkaista saattoi luulla ongelmien johtuvan Oma riista -palvelusta.

Lupahallinto-ominaisuuksien rakentamista jatkettiin Oma riistaan MMM:n erityisavustuksella. Hanke jatkuu vuoden 2020, jonka aikana loputkin lupatyypeistä viedään Oma riista-palvelussa käsiteltäviksi. Hirvieläinten Lupahakemuksista tuli sähköisinä 98 % Uusien palveluiden myötä hirviseurueet toimivat jähdin raportoinnin osalta lähes täysin sähköisesti! Näin Luonnonvarakeskuksessa tehtävä hirvisaaliin digitointi on käytännössä jäänyt historiaan.

Oma riista -palvelun toimintatietojen keruun moduli viimeisteltiin vuoden 2019 aikana. Lisäksi toiminnanohjaajien käyttöön luotiin toiminnallisuksia, mitkä automatisoivat edelleen sekä tietojen keruuta, että raportointia.

Metsästäjärekisteri toimii integroituna Oma riista -palveluun. Näin metsästäjä näkee omat metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan.

Ampumakokeiden sähköistäminen onnistui vuoden 2010 aikana lähes täydellisesti! Sähköinen ampumakoetietojen tallennus oli käytössä kaikissa riistanhoitoyhdistyksissä ja suorituksia kirjattiin 65 000. Samalla siirtyivät ampumakokeen suorittajien suoritusmerkinnät myös lain edellyttämällä tavalla Metsästäjärekisteriin.

Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut

- o hoidetaan yhteistyössä JHT -prosessin kanssa riistanhoitoyhdistysten valtionosuuksien maksatus vuonna 2019.
- o taloushallinnon toimintojen vaiheittaista ulkoistamista jatketaan tarvittaessa.
- o riistakeskuksen palkkausjärjestelmää kehitetään tarpeen mukaan riistakeskuksen YT-ryhmän kanssa yhteistoiminnassa.
- o henkilöstönhallintasovellus Sympaa käytetään yksinomaisena henkilöstötietojen hallinta- ja arkistointivälineenä.
- o työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma päivitetään tarpeita vastaavaksi vuoden 2017 kyselyn tulosten ja vuonna 2018 ilmenneiden tarpeiden pohjalta.

Taloushallinnon osa-alueita ja toimintoja hoidetaan Suomen riistakeskuksessa hajautetusti organisaation eri toimipisteistä. Taloushallinnon osaamista on keskitetty, jotta ydintoiminnoille saadaan vapautettua resursseja ja rekrytoinnit voidaan tehdä ydinprosesseille. Sisäisten palvelujen rooleja on voitu kierrättää siten, että tapahtuneet eläköitymiset eivät ole aiheuttaneet välittömiä rekryointitarpeita sisäisille palveluille.

Taloushallinnon perusprosessien toiminnallisuutta analysoidaan mm. sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella. Laskujen vastaanotto ja kierrätys toimivat ulkoistettuina.

Riistakeskuksen edelliset työehtosopimusneuvottelut käytiin tammikuussa 2018 ja uusi kaksivuotinen kausi alkoi 1.2.2018. Työehtosopimuksen sisältämää optiovuotta ei päätetty käyttää, jolloin 2019 loppuvuonna valmistauduttiin uusiin työehtosopimusneuvotteluihin 2020 alussa.

Työtuntien kirjaaminen tapahtuu toimihenkilön työrooleihin perustuen. Näin voidaan tarkasti selvittää roolien todellinen työmäärä ja kohdentaa kustannukset paremmin eri prosesseille ja projekteille. Vuosi on jaettu kolmeen seurantaosaan, joiden osalta jakautumista seurattiin sekä tuntien kohdentumisen, että kokonaistuntien kertymisen osalta. Tuntien jakautuminen prosesseille ilmenee liitteen 1 taulukosta 7. Työtuntien kokonaistuntien seuranta käytettiin myös ennaltaehkäisevästi työtuntiker-tymien tasaamiseksi.

Vuoden aikana toteutettiin 6 hankintaa julkisella hankintamenettelyllä. Hirviin ja suurpetoihin liittyvät vahinkojen ennakkotorjunta- ja suojausmateriaalin hankintoja on toteutettu myös muilla kuin julkisilla hankintamenettelyillä. Toimintavuoden 2019 hankintamenettelyt onnistuttiin toteuttamaan niin, että niistä ei aiheutunut hankintaoikaispyyntöjä eikä valituksia.

Syksyllä 2018 valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) suoritti Suomen riistakeskuksessa laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen, minkä yhteydessä tarkastettiin myös toiminnan järjestämisen asianmukaisuus, joka voidaan hallinnossa tulkita erilaisten lainsäädäntöä alempitasoisten ohjeiden ja määräysten noudattamiseksi. Loppuraportti valmistui syksyllä 2019. Suomen riistakeskuksen hallintomenettelyt todettiin asianmukaisiksi, eikä merkittävää huomauttamista riistakeskuksen osalta muiltakaan osin ollut.

Riistakeskus vastaa vuodesta 2014 alkaen riistanhoitoyhdistyksille tulevan valtionavustuksen ohjaamisesta riistanhoitoyhdistyksille, sen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista sekä yhdistysten puolesta valtionavustuksen raportoinnista valtionavun myöntäjälle.

Siirretty alkamaan 2018

Riistanhoitoyhdistysten valtionapu maksettiin riistakeskuksen toimesta. Maksatus toteutettiin kahdessa erässä. Maksatuksen ohjaamisesta ja valvonnasta huolehti Julkisten hallintotehtävien prosessi.

3.2. PALVELUKYKY JA LAATU

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Suomen riistakeskuksen toiminnallisen tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on toteutettu toimintavuonna ja esitetty liitteessä 1 seuraavasti: Mittaaminen perustuu taulukon 3 suoritteisiin. Suoritteiden laadun mittaristo on taulukossa 4.

3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

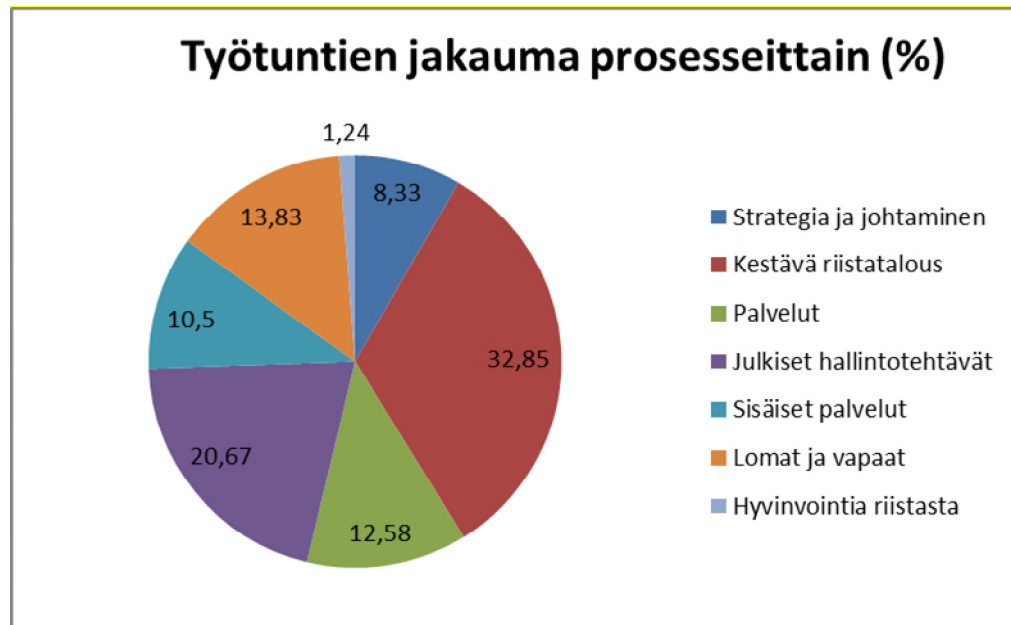
Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä

4

Toiminnan tuottavuuden selvittämiseksi tarvitaan siis tietoa suoritteista ja suoritteiden tuottamiseen kuluneesta työmäärästä. Taloudellisuuden määrittämiseksi tarvitaan tietoa tuotantopanosten hinnasta.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden mittaamiseksi valittiin muutama keskeinen mittari. Taloudellisuuden tunnusluvut löytyvät liitteen 1 taulukoista 5 ja tuottavuuden taulukosta 6.

Kaavio 2: Kokonaistyöpanoksen (130 951 työtuntia) jakautuminen toimintavuonna 2019 ilmenee seuraavasta kaaviosta.

3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

Suomen riistakeskuksen maksullista toimintaa ovat: 1) hanketoiminta, 2) julkisten hallintotehtävien toimitusmaksut ja 3) varainhankinnan suoritteet: Metsästäjä- ja Jägaren-lehden ilmoitusmyynti ja varastotuotteiden välitys.

Taulukko 1: Kustannusvastaavuuden toteutuminen maksullisessa palvelutoiminnassa ja varainhankinnassa tilivuonna 2019 Suomen riistakeskuksessa.

	Tuotot	Kustannukset	Kustannusvastaavuus
Hanketoiminta	323 109	185 303	174 %
JHT-toiminnot	280 053	1 145 021	24 %
Varainhankinta:			
Metsästäjän ilmoitusmyynti	492 914	184 451	267 %
Palvelutuotteiden myynti	228 204	146 687	156 %

Suomen riistakeskuksen hanketoiminta perustuu erikseen laadittaviin hankesuunnitelmiin ja niille laadittaviin kustannusarvioihin. Kustannusarvioihin mitoitetaan hankkeen suoranaisten henkilöstökulujen ja ostopalvelukulujen lisäksi yleiskustannusosuus, joka vastaa hankkeen henkilötyöpanoksen osuutta Suomen riistakeskuksen yleiskustannuksista. Kaikkiin hankkeisiin ei kuitenkaan voitu kohdistaa täysmittaisia yleiskustannuksia, koska yleiskustannuksia ei ollut esitetty täysmittaisina hankerahoitushakemuksissa.

JHT-toiminnoista saatavat tuotot perustuivat Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2017–2019 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuk-

sen (1463/2016) suoritemaksuihin. Ao. asetus on annettu riistahallintolain 33 §:n ja maksuperustelain 8 §:n nojalla. JHT-toiminnoissa on vaikea päästä täyteen kustannusvastaavuuteen, koska maksut nousivat mm. poikkeuslupatapauksissa asiakkaille kohtuuttomiksi. Lisäksi osa suoritteista on säädetty maksuttomiksi.

Palvelutuotteiden välityksen kustannusvastaavuus oli 156 %. Toiminto tuotti ylijäämää palvelutuotteiden välityksen ulkoistamisesta aiheutuneen kustannusten pienenemisen ja uuden Metsästäjän oppaan myynnin pysyttyä lähellä pitkän aikavälin keskimääräistä myyntiä vastaavaa tasoa.

3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta.

Suomen riistakeskuksen aikaansaannoskyvyn mittaristo (samalla tilinpäätöksen henkilöstölukuja) on kuvattu liitteen 1 taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstövahvuus ja työpanoksen toteutunut jakautuminen pääprosesseittain vuosina 2014–2019 ilmenevät ja jakautuminen rahoituslähteittäin taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstöstrategian keskeisenä tavoitteena on työtyytyväisyyden korkea taso sekä osaamisen kehittäminen ja suuntaaminen tukipalveluista ydinprosesseihin.

Hankkeiden määrän lisääntymisen johdosta on rekrytoitu 15 uutta määräaikaista henkilöä. Perekäytännön ja hankehallinnon järjestäminen on työllistänyt selvästi aiempaa enemmän. Lisäksi eläköitymisten seurauksena on jouduttu roolituksia ja tiimirakenteita kehittämään. Nämä ovat muodostaneet uusia haasteita sekä niin henkilöstöhallinnossa kuin substanssitoiminnoissakin.

Henkilöstöstrategiset linjaukset

- Riistahallinnon ja valtionhallinnon muutokset sekä digitalisaatio edellyttävät henkilöstöltä valmiutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön ammattitaidon kehittämisessä korostetaan tulevaisuuden osaamistarpeita.
- Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen.
- Henkilöstön urakehitys on mahdollistettu.
- Organisaatio toimii hajautetusti, tavoitteeksi otetaan, että pääsääntöisesti kaikkia tehtäviä aluetehtäviä lukuun ottamatta voidaan hoitaa missä tahansa toimipisteessä. On tärkeää myös urakehityksen kannalta.
- Asiantuntijalaitoksen kehittäminen ja riistahallintolain tuomat uudet tehtävät, mm. asiantuntijaroolit ja kansainvälinen toiminta, edellyttävät uudenlaista alan korkeatasoista osaamista.
- Uuden osaamisen hankkiminen tapahtuu 1) henkilöstön olemassa olevaa osaamista hyödyntäen, 2) henkilöstön kouluttautumisella ja 3) uusrekrytoinnilla vakanssien vapautuessa luonnollisen poistuman kautta.
- Työpanoksen ja osaamisen siirto tukipalveluista ydintehtäviin edellyttää tukipalveluiden ja myös ydintoimintojen tietojärjestelmien kehityksen jatkamista työn tehokkuuden lisäämiseksi.
- Työtyytyväisyyden seuranta ja seurannasta saatujen tulosten hyödyntäminen määrätietoisella toimintaohjelmalla.
- Tavoitteena on onnistunut henkilöstöpolitiikka ja esimiestyö sekä onnistuneet kehityskeskustelut.
- Suomen riistakeskuksessa noudatetaan työn vaatavuuteen perustuvaa palkkausjärjestelmää.
- Työajat ovat joustavia kaikille henkilöstöryhmille ja etätyö vakiintunut työtapa rooleissa, joissa se on teknisesti mahdollista ja työn tekemistä tehostavaa.

Vuoden 2019 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi

Riistakeskuksessa toimii työhyvinvointiin liittyvien käytännön toimenpiteiden suunnittelijana ja toteuttajana työhyvinvointitiimi. Sen muodostavat lakisääteinen työsuojelutoimikunta sekä hallintopäällikkö ja henkilöstövastaava. Työhyvinvointitiimi kehittää aktiivisesti työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Vuoden 2019 alkupuolella päätettiin vuoden 2017 työhyvinvointikyselyn ja vuoden 2018 kehittämissuunnitelman tulosten pohjalta keskeisimmät työhyvinvoinnin kehittämiskohteet ja laadittiin Suomen riistakeskuksen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2019 johdon ja työhyvinvointitiimin yhteistyönä.

Vuoden 2019 kehittämissuunnitelman päätavoitteet olivat:

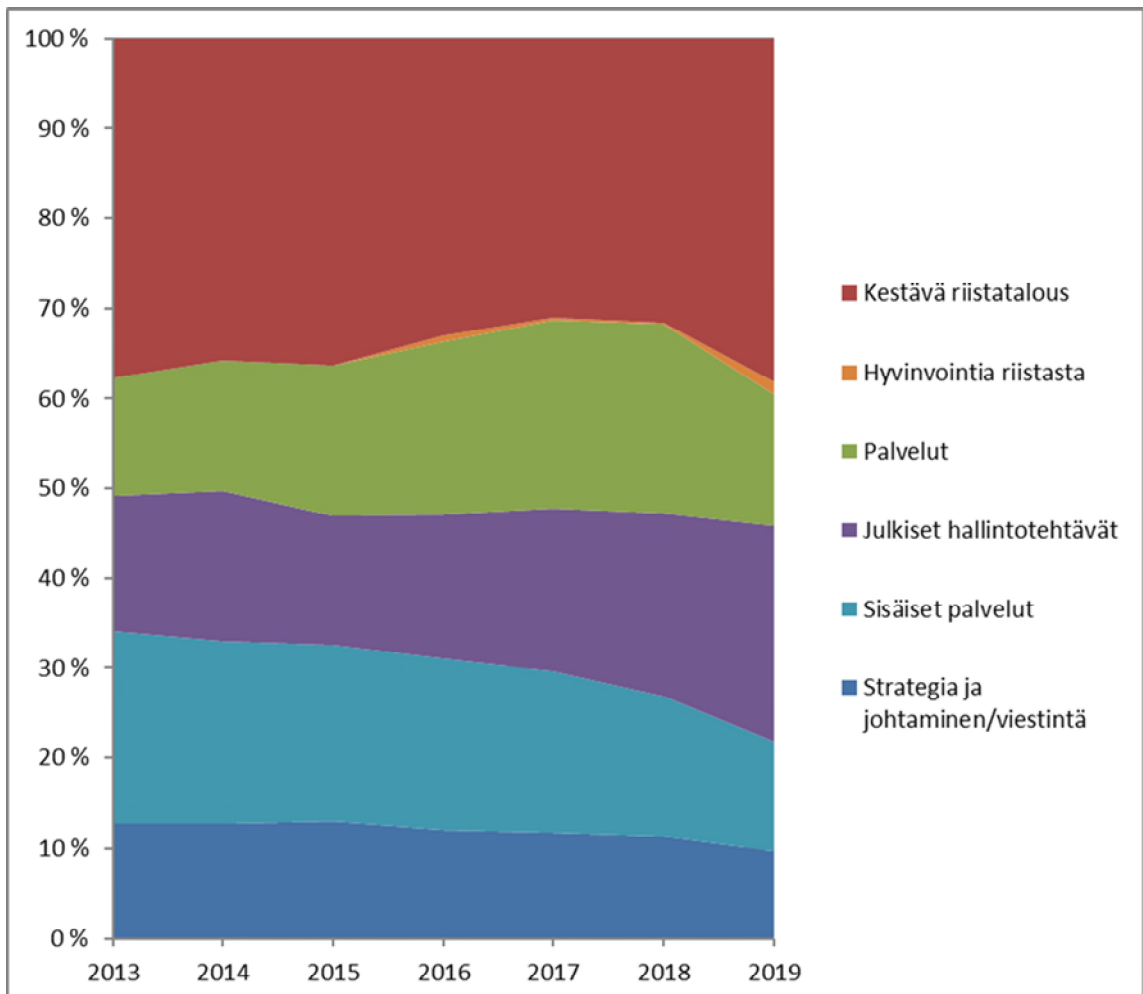
- Ajantasaiset roolit ja roolikuvaukset
- Tasalaatuisempi esimiestoiminta
- Työntekijän vastuu – itsensä johtaminen

Kyseisiin tavoitteisiin pääsemiseksi sovittiin johtoryhmän kanssa yhteistoiminnassa toimenpiteet. Työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2020 tuotetaan syksyllä 2019 toteutetun kyselyn tulosten sekä vuoden 2019 aikana esille tulleiden tarpeiden pohjalta lisäten siihen työhyvinvointitiimin ehdottamia tavoitteita. Seuraava työhyvinvointikysely toteutetaan 2021.

Kehityskeskusteluissa ja niiden seurantakeskusteluissa kartoitetaan sovittujen roolien osaamistilanne ja esitetään sekä hyväksytään toimenpiteitä osaamisen kehittämisen osalta. Riistakeskuksessa työntekijöillä on aktiivinen rooli osaamisensa kehittämisessä.

Riistakeskuksen roolitukset ja roolien tehtävät ovat jatkuvasti esimiesten ja alaisten saatavilla sähköisesti HR -järjestelmä Sympassa. Vuoden 2019 kehityskeskusteluissa tarkastettiin roolien vaatimukset ja ajantarve normaalikäytännön mukaisesti. Lisäksi sovittiin työntekijäkohtaisesti Kilpailukykyopimuksen mukaisten KIKY-tuntien tekemisen ajankohdat siten, että ne kohdentuivat mahdollisimman paljon tiedossa oleviin ruuhkauipeihin.

Kaavio 3: Seuraavassa kuvassa on esitetty työpanoksen toteutunut (2013-2019) kohdentuminen.

Kaaviosta nähdään, että työajan käytön suuntaaminen ydinprosesseihin on edennyt. Julkiset hallinto-
tehtävät ovat tehostuneet, mutta toisaalta uudistunut lainsäädäntö on tuonut jatkuvasti uusia julkisia
hallintotehtäviä. Johtamisen ja strategiaprosessin sekä sisäisten palveluiden osuus on tavoitteiden
mukaisesti pienentynyt.

Henkilöstötietoja

Suomen riistakeskuksella oli toimintavuoden päättyessä 83 työsuhteessa olevaa toimihenkilöä. Näistä
65 henkilöä oli pysyvässä työsuhteessa ja 18 henkilöä määräaikaisessa työsuhteessa. Luettelo henki-
löstöstä on liitteessä 5.

Henkilöstötilin päätöksen tiedot on esitetty liitteen 1 taulukossa 7.

4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET

Tulossopimuksen keskeiset tuottavuus- ja kehittämistavoitteet sekä investointihankkeet ovat seuraavat:

<ul style="list-style-type: none"> • Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen ja tehostaminen tavoitteena hallinnollisen taakan ja byrokratian keventäminen ja vapaaehtoistoimijoiden resurssien keskittäminen strategiaan ydintehtäviin • Riistakeskuksen toimintaorganisaation kehittäminen niin, että riistatalouden hyvinvointivaikutuksia voidaan tehokkaasti edistää • Riistakantojen seurantojen sekä niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen, jotta turvataan julkisen talouden leikkauksista huolimatta riittävä tietotaso riistapoliittisen päätöksenteon pohjaksi 	<p style="text-align: center;">4</p> <p>Raportoitu edellä kohdissa 1-3</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Riistahallinnon digitalisointi jatkuu julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian mukaisesti riistakeskuksen koordinoimana. Tavoitteena ovat asiakkaille sujuvat ja kattavat digitaaliset palvelut, jotka samalla mahdollistavat riistakonsernin resurssien keskittämisen ydintehtäviin sekä kustannustehokkaan prosessimaisen alueille hajautetun toiminnan. Järjestelmiä kehitettäessä otetaan huomioon, että riistakeskus vastaa myös riistanhoitoyhdistysten tarvitsemien yhteisten tietojärjestelmien kehittämisestä. 	<p style="text-align: center;">4</p>

Riistakonsernin digi-ekosysteemin kehitys Oma riistan osalta on onnistunut hyvin ja suurin osa toiminnoista on vakiintumassa käyttöön Järjestelmä on jatkuvan kehityksen alla, joten uusia ominaisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön rahoituspohjan salliessa.

Laitosten erilaiset toimintakulttuurit ovat tuoneet kuitenkin hankaluuksia yhteisesti tunnistettujen tavoitteiden ja palveluiden toteuttamisessa. Esimerkiksi muualla käytettyjen raja-aineistojen epätarkkuudet suhteessa maanmittauslaitoksen virallisiin raja-aineistoihin ovat hankaloittaneet hirvilupakäytäntöjen yhtenäistämistä ja työn tehostamista.

Ampumakokeen sähköistämishankkeen tuloksena ampumakoetiedot siirtyvät kolmen vuoden kuluessa kaikkien kokeen suorittajien osalta säädösten vaatimalla tavalla Metsästäjärekisteriin. Riistanhoitoyhdistysten varainjaon tukemiseksi jatkettiin vuoden aikana tilastotietojen tallennuksen ja automaattisen generoinnin hanketta, missä saadaan tilastotiedot yhteiseen käsittelyyn suoraan toiminnanohjaajien tallentamana ja osin taustahakujen automaattisesti tuottamana.

Riistavahinkorekisterin projektin puitteissa pyrittiin aiempaan tapaan varmistamaan, että kyseinen palvelu tuottaa lisäarvoa myös riistanhoitoyhdistyksille. Riistavahinkorekisterin käyttömahdollisuus myös riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajilla Oma riista -tunnistautumisen kautta. Toiminnanohjaajilla on siten kattavasti informaatiota saatavilla esimerkiksi pyyntilupiin liittyvien lausuntojen antamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen hahmottamiseen.

Riistakeskuksen sisäiset tiimi- ja kehittämispalaverit tapahtuvat pääosin etäkokouksina. Varsinkin tietojärjestelmiin liittyviä koulutuksia ja muita informaatiotilaisuuksia on myös järjestetty enenevässä määrin etätyökaluja hyödyntäen. Etäpalaverikäytäntöjen kehittyminen on suurelta osin mahdollistanut matkakustannusten pienenemisen.

5. TILINPÄÄTÖS

5.1. TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Varsinainen toiminta		
Tuotot	609 759,52	391 735,95
Kulut		
Henkilöstökulut	-4 819 847,29	-4 410 803,48
Poistot	-50 162,58	-29 556,21
Muut kulut	-6 322 624,69	-5 514 321,28
Kulujäämä	-10 582 875,04	-9 562 945,02
Varainhankinta		
Tuotot	724 647,36	689 779,82
Kulut	-331 936,83	-336 738,67
Kulujäämä	-10 190 164,51	-9 209 903,87
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	22 692,30	16 051,20
Kulut	-195,12	-2 130,07
Kulujäämä	-10 167 667,33	-9 195 982,74
Yleisavustukset	10 325 538,46	9 391 320,94
Tilikauden tulos	157 871,13	195 338,20
Tilikauden yli-/alijäämä	157 871,13	195 338,20

5.2. TASE

Tase	31.12.2019	31.12.2018
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	59 855,69	10 727,21
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	0,00	168 000,00
Koneet ja kalusto	76 491,39	50 571,80
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	76 491,39	218 571,80
Sijoitukset	1 535 694,00	1 535 694,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 672 041,08	1 764 993,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	97 392,96	109 334,90
Muut pitkäaikaiset saamiset	14 836,80	7 456,80
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 390,55	66 200,83
Muut saamiset	2 340 000,00	2 589 151,41
Siirtosaamiset	198 636,44	96 919,35
Rahoitusarvopaperit	4 726,08	4 726,08
Rahat ja pankkisaamiset	4 218 657,09	4 498 686,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	6 906 639,92	7 372 475,98
V a s t a a v a a yhteensä	8 578 681,00	9 137 468,99
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Arvonkorotusrahasto	642 724,83	810 724,83
Muut rahastot	169 761,25	169 591,65
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 251 799,47	2 056 461,27
Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	157 871,13	195 338,20
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 222 156,68	3 232 115,95
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	4 015 421,47	4 547 753,21
Ostovelat	325 396,58	267 555,47
Muut velat	90 906,51	79 292,31
Siirtovelat	924 799,76	1 010 752,05
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 356 524,32	5 905 353,04
V a s t a t t a v a a yhteensä	8 578 681,00	9 137 468,99

5.3. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Suomen riistakeskuksen pysyviin vastaaviin merkityt omistuskiinteistöt on arvostettu markkinahintarviota tai hankintamenoa käyttäen varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Muut aineelliset hyödykkeet on arvostettu hankintamenoonsa, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus perustuu markkinahinta-arvioon.

Vaihto-omaisuus on arvostettu jälleenhankintahinnan tai sitä alemman myyntihinnan määräisenä. Suomen riistakeskuksen rahoitusomaisuuteen merkityt saamiset arvostetaan nimellisarvoonsa, kuitenkin enintään tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaansa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä korkeampaan vertailuperusteen mukaiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Suomen riistakeskuksen omistaman kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Tilikauden poistoina kirjataan kuluksi tasapoistoa vastaava määrä.

Hyödykkeet, joiden taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä enintään 850 euron pienhankinnat yhteissummaltaan tilikaudella alle 2 500 euroa, on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden kuluihin hankintahetken mukaan.

Hyödyke	Pitoaika	Poistoprosentti ja -menetelmä
Pitkävaikutteiset menot	5	20 % tasapoisto
Koneet ja kalusto	5	20 % tasapoisto

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT****Kokonaistuotot ja kulut**

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Yleisavustukset	10 325 538,46	9 391 320,94
Muut tuotot	1 357 099,18	1 097 566,97
Tuotot yhteensä	11 682 637,64	10 488 887,91
Henkilöstökulut, varsinainen toiminta	-4 819 847,29	-4 410 803,48
Henkilöstökulut, varainhankinta	-35 245,48	-30 550,93
Henkilöstökulut, yhteensä	-4 855 092,77	-4 441 354,41
Poistot	-50 162,58	-29 556,21
Muut kulut	-6 619 511,16	-5 822 639,09
Kulut yhteensä	-11 524 766,51	-10 293 549,71
Yli-/alijäämä	157 871,13	195 338,20

Osinkotuottojen, korkojen ja korkokulujen yhteismäärät

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Osinkotuotot	5 859,02	3 494,64
Muut korko- ja rahoitustuotot	16 833,28	12 556,56
Yhteensä	22 692,30	16 051,20
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-195,12	-2 130,07
Yhteensä	22 497,18	13 921,13

Eläkevakuutusten takaisinostot

Vuonna 2019 ei aiheutunut eläkevakuutusten takaisinostoja. Henkilöstökuluihin sisältyviin eläkekuluihin ei siten sisällynyt eläkevakuutusten takaisinostoista aiheutunutta palautusta.

	TOIMINTA VALTION VAROIN		TOIMINTA OMIN VAROIN	
	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Varsinainen toiminta				
Tuotot				
Tuotot yhteensä	284 682,47	287 001,34	325 077,05	104 734,61
Kulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-4 773 531,62	-4 394 285,39	-46 315,67	-16 518,09
Poistot	-50 162,58	-29 556,21	0,00	0,00
Muut henkilöstökulut	-153 240,07	-117 888,00	-2 455,80	-2 221,20
Henkilöstön matkakulut	-358 379,27	-301 169,59	-25 416,33	-16 328,39
Hallituksen ja riistaneuvostojen kulut	-132 488,49	-121 221,38	-2 193,17	-1 614,01
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä	-1 053 657,07	-758 744,14	-14 213,49	-4 658,81
Palvelujen ostot	-3 410 672,52	-3 081 027,93	-82 438,09	-195 726,32
Vuokrat ja kiinteistökulut	-280 213,29	-259 735,99	-10 970,22	-16 027,57
Muut kulut	-777 370,73	-618 491,31	-18 916,15	-19 466,64
Yleiskustannukset	0,00	5 625,00	0,00	-5 625,00
Kulut yhteensä	-10 989 715,64	-9 676 494,94	-202 918,92	-278 186,03
Varsinainen toiminta yhteensä	-10 705 033,17	-9 389 493,60	122 158,13	-173 451,42
Varainhankinta				
Tuotot	0,00	0,00	724 647,36	689 779,82
Kulut	0,00	0,00	-331 936,83	-336 738,67
Varainhankinta yhteensä	0,00	0,00	392 710,53	353 041,15
Tuotto/kulujäämä	-10 705 033,17	-9 389 493,60	514 868,66	179 589,73
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot	0,00	0,00	22 692,30	16 051,20
Kulut	0,00	-1 827,34	-195,12	-302,73
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	0,00	-1 827,34	22 497,18	15 748,47
Kulujäämä	-10 705 033,17	-9 391 320,94	537 365,84	195 338,20
Yleisavustukset	10 325 538,46	9 391 320,94	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-379 494,71	0,00	537 365,84	195 338,20

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmäärittäminen**

Arvonkorotusrahastoon sisältynyt Laitialan kiinteistöön tehty arvonkorotus 168 000 euroa on purettu Laitialan toimitilakiinteistön kaupan yhteydessä toukokuussa 2019.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	31.12.2019	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet 1.1.	10 727,21	11 046,65
Lisäykset	68 284,61	5 179,80
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-19 156,13	-5 499,24
Aineettomat hyödykkeet 31.12.	59 855,69	10 727,21
Maa- ja vesialueet 1.1.	168 000,00	168 000,00
Lisäykset, arvonkorotus	0,00	0,00
Vähennykset	-168 000,00	0,00
Poistot	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet 31.12.	0,00	168 000,00
Koneet ja kalusto 1.1.	50 571,80	45 036,87
Lisäykset	56 926,04	29 591,90
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-31 006,45	-24 056,97
Koneet ja kalusto 31.12.	76 491,39	50 571,80

Koneiden ja laitteiden poistamaton osa

Pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja kaluston poistamaton osa on 76 491,39 euroa.

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden arvo

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 1.345.50 euroa. Vastaava markkina-arvo oli 67 916,58 euroa.

Erittely saamisista	31.12.2019	31.12.2018
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 390,55	66 200,83
Muut saamiset	2 340 000,00	2 589 151,41
Siirtosaamiset	198 636,44	96 919,35
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 571 026,99	2 752 271,59

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	810 724,83	810 724,83
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-168 000,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	642 724,83	810 724,83
Muut rahastot 1.1.	169 591,65	169 418,92
Lisäykset	169,60	172,73
Vähennykset	0,00	0,00
Muut rahastot 31.12.	169 761,25	169 591,65
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 251 799,47	2 056 461,27
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 251 799,47	2 056 461,27
Tilikauden yli-/alijäämä	157 871,13	195 338,20
Oma pääoma yhteensä 31.12.	3 222 156,68	3 232 115,95
Muut rahastot	31.12.2019	31.12.2018
Otso-rahasto		
Peruspääoma 1.1.	39 866,59	39 866,59
Käyttöpääoma 1.1.	2 142,24	2 100,27
Lisäykset vuoden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	42,01	41,97
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Palvelumaksut	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	42 050,84	42 008,83
Nuorisotoimintarahasto		
Peruspääoma 1.1.	3 337,46	3 330,82
Korkotuotot	3,34	6,64
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Annetut avustukset	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana		
Pääoma 31.12.	3 340,80	3 337,46
Riistanhoitopiirien rahasto		
Pääoma 1.1.	124 245,36	124 121,24
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	124,25	124,12
Annetut avustukset	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	124 369,61	124 245,36
Muut rahastot yhteensä	169 761,25	169 591,65

Oman pääoman rahoituskäyttö

Oma riista -hankkeen käyttöön siirtyi vuodelta 2018 Suomen riistakeskuksen hallituksen myöntämän oman pääoman käyttövaltuutuksen perusteella 183 407,45 euroa. Oma riista -hanke saatettiin oman pääoman käyttövaltuutuksen osalta loppuun eikä vuodelle 2020 käytettäväksi siirtynyt varoja.

Muut hankkeet, joihin on käytetty Oman pääoman rahoitusta on saatettu loppuun jo aiempina tilikautina, joten vuodelle 2020 ei siirtynyt varoja oma pääoman käyttövaltuutuksen perusteella.

Siirtyvät erät ovat laskennallisia, eikä niitä ole kirjattu vuoden 2019 taseeseen.

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Oma riista -hanke		
Tuotot		
Muut tuotot	0,00	0,00
Valtionavustus	85 000,00	131 291,04
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	183 407,45	208 563,66
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2016		
Tuotot yhteensä	268 407,45	339 854,70
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	0,00
Matkakulut	0,00	-1 214,02
Ostopalvelut	-84 404,32	-152 206,88
Yleiskustannukset	0,00	0,00
Muut kulut	-595,68	-3 026,35
Kulut yhteensä	-85 000,00	-156 447,25
Oma riista -hanke on oman pääoman käytön osalta saatettu loppuun, varojen käyttötarve on päättynyt	-183 407,45	
Oma riista -hanke yhteensä	0,00	183 407,45
Metsästäjäututkinnon uudistusprojekti		
Tuotot		
Valtionavustus	0,00	0,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	0,00	80 718,10
Tuotot yhteensä	0,00	80 718,10
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	0,00
Matkakulut	0,00	0,00
Ostopalvelut	0,00	0,00
Yleiskustannukset		
Muut kulut	0,00	0,00
Uudistushanke on saatettu loppuun, varojen käyttötarve on päättynyt	0,00	-80 718,10
Metsästäjäututkinnon uudistusprojekti yhteensä	0,00	0,00

Lupahallintaominaisuudet Oma riistaan-projekti

Tuotot		
Valtionavustus	0,00	234 825,10
Muu oma rahoitus	0,00	449,33
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2016	0,00	100 000,00
Tuotot yhteensä	0,00	335 274,43
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	-60 899,03
Matkakulut	0,00	0,00
Ostopalvelut	0,00	-255 625,40
Yleiskustannukset	0,00	-18 750,00
Muut kulut		
Kulut yhteensä	0,00	-335 274,43
Lupahallintaom. Oma riistaan-projekti yhteensä, hanke päätynyt 31.12.2018	0,00	0,00

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET**Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät**

	31.12.2019	31.12.2018
Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut		
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	14 688,76	13 696,29
Myöhemmin maksettavat	21 260,43	17 496,90
Yhteensä	35 949,19	31 193,19

Vuokravastuut

	31.12.2019	31.12.2018
Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut		
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	100 921,14	45 609,66
Myöhemmin maksettavat	269 464,85	4 797,00
Yhteensä	370 385,99	50 406,66

Vuokravakuudet

	31.12.2019	31.12.2018
Taseeseen sisällyttömät vuokravakuudet		
Varsinais-Suomen aluetoimisto	2 500,00	2 500,00
Yhteensä	2 500,00	2 500,00

Tilintarkastajan palkkiot

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Tilintarkastus	-27 202,62	-14 574,19
Sisäinen tarkastus	-10 457,58	-2 205,18
Muut palvelut	-1 845,55	0
Yhteensä	-39 505,75	-16 779,37

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ**Henkilöstön lukumäärä ja ryhmät**

Tilikauden aikana Suomen riistakeskuksen palveluksessa oli keskimäärin 74 henkilöä (69,1 v. 2018 ja 68,5 v. 2017). Vuoden lopussa 34 toimihenkilöä työskenteli keskushallinnossa (23 v. 2018 ja 23 v. 2017), 31 aluehallinnossa (30 v. 2018 ja 40 v. 2017) ja 18 projekteissa ja hankkeissa (7 v. 2018 ja 8 v. 2017).

Varsinainen toiminta

Henkilöstökulujen erittely	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Palkat ja palkkiot	-3 703 819,23	-3 481 456,07
Eläkekulut	-953 350,61	-760 151,82
Muut henkilöstösivukulut	-98 324,47	-104 997,00
Yhteensä	-4 755 494,31	-4 346 604,89
Hallituksen palkat ja palkkiot		
Hallituksen kokouspalkkiot	-8 229,00	-6 716,00
Hallituksen puheenjohtajien palkkiot	-11 245,00	-11 200,00
Eläkekulut	-2 984,75	-3 111,54
Muut sivukulut	-48,83	-406,32
Yhteensä	-22 507,58	-21 433,86
Riistaneuvosto ja alueneuvostot		
Palkkiot	-37 088,00	-37 763,00
Eläkekulut	-4 757,40	-4 735,99
Muut sivukulut	0,00	-265,74
Yhteensä	-41 845,40	-42 764,73
Henkilöstökulut yhteensä	-4 819 847,29	-4 410 803,48
Varainhankinta		
Palkat ja palkkiot	-29 485,77	-25 084,11
Eläkekulut	-6 064,66	-5 338,70
Muut henkilöstösivukulut	-145,05	-128,12
Yhteensä	-35 695,48	-30 550,93
Kaikki henkilöstökulut yhteensä	-4 855 542,77	-4 441 354,41

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

<u>Kirjanpitokirja</u>	<u>Säilytystapa</u>
Päiväkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Pääkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Muistiotositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Myyntitositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Ostotositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Palkkatositteet	Paperitositteina
Tilinpäätös	Sidottuna kirjana
Liitetietositteet	Muistitikulla kahtena kappaleena
Tase-erittelyt	Nidottuna

Muistitikujen aineisto on PDF -muodossa sisältäen lukuohjelman MS Windows/i386 sekä Linux/i386 -ympäristöihin, sekä ASCII-tiedostoina.

TOSITELAJIT

- 1 Myyntilaskut
- 2 Suoritukset
- 5 Ostolaskut
- 6 Maksut
- 8 Pk-viennit
- 19 Palkat
- 20 Danske Bank 800011-488486
- 40 Itä-Uudenmaan OP
- 50 Nordea
- 51 Nordea, lupapäätösmaksut
- 60 Aktia
- 70 Säästöpankki

5.4. PÄÄTÖS TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus on kokouksessaan 25.2.2020 päättänyt, että tilivuoden 2019 tuloslaskelman osoittama ylijäämä (157 871,13 €) kirjataan taseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

5.5. ALLEKIRJOITUKSET

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 2020

Suomen riistakeskuksen hallitus

Tauno Partanen

Erkki Huhta

Jari Korhonen

Pentti Pulkkinen

Mikael Nyholm

Marko Mikkola

Pauli Kiviluoma

Aarno Puttonen

Kirsi Arvelo

Vilppu Talvitie

Johtaja

Julkisten hallintotehtävien päällikkö

Jari Varjo

Sauli Härkönen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 12. päivänä maaliskuuta 2020

Hanna Keskinen

Hanna Keskinen JHT, KHT

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Maa- ja metsätalousministeriön määräämä

5.6. KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

1. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista Suomen riistakeskuksen kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Määrärahakehityksen kolmevuotinen TTS -taulukko antaa hyvät perusteet toiminnan suunnittelulle. Aiemmin ollut riski toiminnan ennustettavuudesta on edelleen olemassa, mutta se on vähentynyt, joskin ennustettavuus riippuu edelleen eduskunnan vuotuisista päätöksistä ja metsästäjämäärän kehityksestä.

Metsästäjämäärän kehitys vaikuttaa riistanhoitomaksuvarojen kertymään ja sitä kautta riistakeskuksen rahoituspohjaan. Tulevina vuosina on odotettavissa, että metsästäjämäärä kääntyy lievään laskuun ja sen vuoksi joudutaan varautumaan alenevaan riistanhoitomaksuvarakertymään.

Budjetointi perustui edellisen tilikauden tietoihin. Taloutta ja budjettia seurattiin edellisen tilikauden vertailulukujen perusteella.

2. Arvio Suomen riistakeskuksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Suomen riistakeskuksen taloudellinen asema on edelleen hyvä, ja toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen tilinpäätös päättyi 157 871,13 euroa ylijäämäiseksi. Vuonna 2018 ylijäämä oli 195 338,20 euroa ja vuonna 2017 alijäämä oli 27 997,19 euroa.

Toimintavuoden aikana ei käytetty Suomen riistakeskuksen hallituksen Oma riista -hankkeelle myöntämää hankerahoitusta. Kaikki oman pääoman rahoituksen piiriin kuuluneet hankkeet on saatettu oman pääoman rahoituksen osalta päätökseen.

Vuodelle 2016 ja aiemmille vuosille myönnetystä oman pääoman rahoituksesta ei siirtynyt varoja vuodelle 2020.

3. Keskeisimmät tunnusluvut toiminnan sekä taloudellisen aseman ja tuloksen ymmärtämiseksi

Oheiseen taulukkoon on koottu Suomen riistakeskuksen tuottojen rakennetta ja taseen rakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Toimintavuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Suomen riistakeskuksen tuottojen rakenne									
Varsinaisen toiminnan tuotot	5,2 %	3,7 %	4,7 %	3,0 %	11,3 %	5,2 %	8,0 %	9,5 %	8,2 %
Varainhankinnan tuotot	6,2 %	6,6 %	8,0 %	7,8 %	8,5 %	8,0 %	9,9 %	12,0 %	12,0 %
Valtionavustukset	88,4 %	89,5 %	87,2 %	89,2 %	80,1 %	72,0 %	82,0 %	78,3 %	79,4 %
Muut (sis. satunnaiset erät)	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	14,8 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %
Taseen rakenne									
Taseen pysyvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	19,5 %	19,3 %	31,4 %	37,2 %	36,1 %	29,4 %	47,0 %	58,1 %	58,0 %
Vaihtuvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	80,5 %	80,7 %	68,6 %	62,8 %	63,9 %	70,6 %	53,0 %	41,9 %	42,0 %

Rahojen ja pankkisaamisten (4,218 milj. €) osuus oli 49,2 prosenttia (49,2 % v. 2018, 60,4 % v. 2017, 58,1 % v. 2016, 46,9 % v. 2015, 56,8 % v. 2014, 44,3 % v. 2013, 32 % v. 2012 ja 32 % v. 2011) taseen loppusummasta ja noin 36,6 prosenttia (43,7 % v. 2018, 35,0 % v. 2017, 27,5 % v. 2016, 21,3 % v. 2015, 31,2 v. 2014, 26,7 % v. 2013, 19 % v. 2012 ja 20 % v. 2011) vuotuisista kuluista

4. Henkilöstötiedot esitetään toimintaa kuvaavassa mittariliitteessä

5. Ympäristötekijät

Suomen riistakeskus noudattaa toiminnassaan kestävän käytön periaatetta. Riistakeskuksen toimitilat sijaitsevat toimistokiinteistöissä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristöhaittoja. Toimisto- ja kierrätyskeräys ja kierrätys on järjestetty.

Laitalan toimintakeskuksen toimitilakiinteistöistä luovuttiin vuoden 2019 keväällä.

6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Nykyisen TTS suunnitelmien mukainen riistakeskuksen valtionapu on merkitty vuoden 2019 jälkeen lähivuodet muuttumattomaksi. Sähköisten palveluiden kehittäminen ja lieväkin inflaatiokehitys aiheuttavat, että palkkaus- ja kulutusmenojen karsimista jatketaan. Lisäksi TTS:n mukaisen valtionosuuden kehitys riippuu eduskunnan päätöksistä sekä metsästäjämäärän tulevasta kehityksestä. Suomen riistakeskuksen talouden odotetaan vuonna 2020 olevan kohtalainen, mutta tiukkenevan viisivuotisen suunnittelujakson loppua kohden.

Oma riista palvelujen käyttöönoton odotetaan automatisoivan Suomen riistakeskuksen lupahallintoa ja yksinkertaistavan lupahallintomenettelyä. Oma riistaan rekisteröityneiden määrän lisääntyessä on tulevaisuudessa mahdollista julkaista osa valistuslehdistä sähköisenä.

Vuonna 2019 aloitettiin merkittävä Hirvitalousalueiden toiminnan kehittäminen 2019-2021 -hanke, jonka keston ajaksi Suomen riistakeskukseen palkattiin useita määräaikaista henkilöitä.

Riistanhoitomaksuun vuonna 2018 saatu korotus, turvaa riistakeskuksen toiminnan jatkuvuuden nykyisen laajuusena lyhyellä aikavälillä. Keskipitkällä aikavälillä on varauduttava menojen karsimiseen, mikä saattaa vaikuttaa palvelukykyä laskevasti.

6. LIITTEET

No		Sivu
Liite 1:	Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo	66
Liite 2:	Suomen riistakeskuksen valtakunnallisten toimielinten kokoonpano	71
Liite 3:	Julkisten hallintotehtävien päätösmäärät	73
Liite 4:	Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2019	74

Liite 1: Taulukko 1							
KONSERNISTRATEGIAN MITTARIT							
Tieto	Mittari/ Arviointikriteer	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Metsästäjä määrä (maksetut kortit)		306 542	306 277	304 245	306 020	302 988	307 759
Rekisteröityjen metsästäjien määrä		372 700	377 082	372 775	375 260	376 986	378 058
SRVA-toimenpiteiden määrä	Suurpedot/vuosi	117	132	152	244	195	156
	Hirvieläimet/vuosi	5 830	6 475	8 733	10 967	13 532	14 802
Metsästysonnettomuuksien määrä	Kuolintapaukset	0	0	1	0	0	1
	Loukkaantumiset	16	7	4	3	3	4
		2013	2018				
Metsästyksen hyväksyttävyyden kansalaisten suhtautuminen	Positiiviset	61 %	66 %				
	Negatiiviset	13 %	10 %				
LIITE 1: Taulukko 2							
Vaikuttavuus							
Tavoite							
-kriittinen menestystekijä							
1. Riistatalous luo hyvinvointia	Mittari/ Arviointikriteeri	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- Viestinnässä tuodaan esille riistatalouden arvoa hyvinvoinnin tuottajana	Hyvinvointijuttujen ja -tiedotteiden määrä	27	44	0	0		
2. Riistakannat säilyvät elinvoimaisena	Mittari/ Arviointikriteeri	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- Hoitosuunnitelmatyö ja toimeenpano aktiivista	Hoitosuunnitelmatoimenpiteiden toteutusaste	2	2	2	2	2	2
		2	2	2	2	2	2
- Riistaseurantojen riittävä aktiivisuus ja kattavuus	Riistakolmioiden määrä lasketut/kaikki	1 233	1 233	1 233	1 233	1 233	1 233
		76,3 %	82,2 %	78,5 %	81,3 %	80,9 %	83,9 %
	Saalistiedon kattavuus	100	100	100	100	100	
		66,0 %	63,0 %	62,0 %	60,0 %	61,0 %	
3. Metsästyksen ja riistanhoito on eettistä ja vastuullista	Mittari/ Arviointikriteeri	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- Metsästyksen tapahtuu laillisesti ja turvallisesti	Tietoon tulleiden laittomasti tapettujen	22	24	31			
	Metsästysonnettomuuksien määrä	16	7	4	3	3	5
- Eettiset ohjeet laaditaan ja niistä viestitään tehokkaasti	Eettisten ohjeistojen määrä	4	5	6			
		5	6	7	8	8	8
	Ko. sivujen latauksien määrä kotisivuilla						
4. Riistavahingot ja -konfliktit hallinnassa	Mittari/ Arviointikriteeri	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- Sidosryhmien edustajat ovat tyytyväisiä sidosryhmätyöhön ja osallistumismahdollisuuksiin	Riistaneuvostojen ja sidosryhmien tyytyväisyyskysely	4,2	4,3	4,22			
		3,6	3,54	3,48			
		3,2	3,13	3,07			
- Lupahallinto ja vahinkojen torjunta on toimivaa	Vahinkoperusteisten poikkeuslupien käsittelyaika	23	18	15	17	14	13
	Ennaltaehkäisevät toimenpiteet	2 150	2 215	2 250	2 300	2 350	2 520
		81	0	0	107	125	156
- Hirvivahinkojen määrä	Hirvikolareiden määrä	1 622	1 808	1 880	2 173	1 948	2 007
	Korvattujen maatalous- ja metsätapausten määrä	563	725	741	1 551	1 878	1 763
	Korvaussumma (maatalous ja metsä)	381 127	408 375	350 000	1 118 500	1 486 242	1 721 128
- Suurpetovahinkojen määrä	Korvaussumma (poislukien ahma)	n. 3,5 milj	n. 1,6 milj	n. 2,26 milj	n. 3 milj.	n.4,6 milj	n.3 milj.

Liite 1: Taulukko 3		Tuloksellisuusmittarit					
Suoritteet							
Prosessi/ Suoritteet							
Strategia ja johtaminen/Viestintä		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Annettujen lausuntojen määrä	Lausuntojen määrä	94	108	100	53	63	60
Metsästäjä-lehden painosmäärä ja saavutettujen kontaktien määrä	Painosmäärä	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Lukijamäärä	2,2	2,09		1,84		
	Lukuaika/lehti	30-59 min	30-59 min		30-59 min		30-59 min
Nettikontaktien aktiivisuus	Kävijämäärä	556 777	761 532	2 629 734	3 034 012		2 874 071
	Käytetty aika, min	2:55	2:52	2:48	2:32		
Tiedotteiden määrä	Tiedotteita	142	189	175	166	160	100
JHT		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lupapäätösten määrä	Pyyntiluvat	71	68	68	52	62	66
	Hirvieläinten pyyntiluvat	1 915	1 919	1 937	2 003	1 967	1 955
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	432	480	420	471	361	355
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	654	249	155	112	124	300
	Muut luvat ja päätökset	643	649	1 078	905	968	1 097
	Yhteensä	3 715	3 365	3 658	3 543	3 482	3 773
Metsästäjätkinon suorittaneiden määrä	Henkilöiden kokonaismäärä	6 577	6 598	6 750	6 360	6 475	7 375
	Joista naisia	21,2 %	25,9 %	25,1 %	27,1 %	27,1 %	28,0 %
Palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asiakaspalvelutapahtumien määrä	Puhelintapahtumat	3 238	4 866	5 841	4 773	3 371	3 278
	Sähköpostitapahtumat	1 138	2 032	2 140	2 050	1 495	1 323
Riistanhoitomaksun maksaneet/ Rekisterissä olevat	Henkilömäärä metsästäjärekisterissä	372 700	377 082	372 775	375 260	376 986	378 058
	Riistanhoitomaksun maksaneet	306 542	306 277	304 245	306 020	302 988	307 759
	Maksaneiden osuus	83 %	81 %	82 %	82 %	80 %	81 %
	Metsästäjien keski-ikä	49,1	50,7	51,0	51,3	50,6	50,8
Metsästäjärekisterin palvelutapahtumien määrä	Palvelutapahtumat	26 143	39 573	36 913	38 625	33 680	35 457
	Itsepalvelutapahtumat						
RHY-tukitapahtumat	Neuvottelupäivät	38	30	32			
	Osanottajien määrä niihin	646	856	907			
	Työtunnit rhy-neuvontaan	7 709	9 215	12 784	14 145	9 847	8 145
Kestävä riistatalous		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hoitosuunnitelma-toimenpiteet	susi			60	70	80	uusi hs
Työryhmjäsenyydet	Työryhmiä	101	93	97			
Sisäiset palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Materiaalipalvelu-tapahtumien määrä	Lähetyskiä	5 981	6 017	4 297	4 481	4 045	3 809

Liite 1: Taulukko 4							
Laatu	(asiakastyytyväisyyden arvosana 1= heikko...5=erinomainen)						
Prosessi/ Suoritteet							
Strategia ja johtaminen/Viestintä		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lukijatytyväisyys (Lukijatutkimus)	Metsästäjä	4,0	3,95		3,48		4,2
	Jägaren	4,0	3,95		3,48		4,2
Nettisivujen käytettävyys	riista.fi/Arvosana	2,3	3,66		3,43		4,12
Tiedotteiden läpimeno	Uutisten määrä	2 685	4 421	2 518	2 636	1 597	1 714
Sidosryhmätyytyväisyys	Tarpeellisuus	4,2	4,3				
	Onnistuminen	3,6	3,54				
JHT		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lupapäätösten laatu lupatyypeittäin	Pyyntiluvat	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut
	Hirvieläinten pyyntiluvat						9 %
Valitusten läpimeno- %	Luontodirektiivin poikkeusluvut	0 %	0 %	0 %	20 %	0%	0%
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	0 %	27 %	50 %	50 %	50 %	0%
	Muut luvat	0 %	0 %	0 %	0 %	0%	Ei ollut
Metsästäjäututkinnon suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjäututkinto	4,3	4,3	-	4,3	-	4,4
Tyytyväisyys metsästäjävakuutukseen	Vakuutus	4,3	4,2	-	4,2	-	4,4
Palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asiakaspalvelutapahtumien laatu (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Puhelin- ja sähköpostitapahtumat	3,6	3,58				
Metsästäjäkurssin suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjäkurssi	4,3	4,21				
Tyytyväisyys palveluihin (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Metsästyskortti ja maksaminen	4,2	4,2				
	Lehti	4,0	3,95		3,48		
RHY-tukitapahtumat (Rhy-kysely)	Neuvottelupäivät	3,9	4	4	3,92		
	Neuvontatapahtumat	3,9	4	3,8	3,8		
Kestävä riistatalous		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sidosryhmätyytyväisyys	Onnistuminen	4,2	4,3	4,22	4,22	4,28	
	Vaikutusmahdollisuudet	3,2	3,13	3,07	3,07	2,88	
Sisäiset palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Materiaalipalvelu-tapahtumien laatu (Rhy-kysely)	Palvelun arvosana	4	3,7	3,8	3,82		

Liite 1: Taulukko 5							
Taloudellisuus							
Prosessi/ Suoritteet							
Kaikki prosessit							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Varsinaisen toiminnan kustannukset prosesseittain ja projekteissa, 1000 €	Strategia ja johtamien	847,6	815,8	777,1	643,8	684,3	765,4
	KRT	1 316,3	1 512,9	1 433,0	1 410,5	1 435,4	1 817,6
	HRT			37,0	2,6	0,6	42,0
	Palvelut	878,5	953,7	1 072,2	1 116,0	1 080,9	1 128,5
	JHT	1 340,9	1 365,9	1 377,6	1 360,3	1 540,1	1 767,8
	Sisäiset palvelut	1 243,9	1 194,6	1 012,2	1 146,6	822,8	1 230,9
	Hanketoiminta	2 263,9	2 184,6	2 419,2	2 286,3	2 866,3	2 774,5
	Yhteensä	9 381,7	9 560,5	9 669,5	9 394,8	9 954,7	11 192,6
Strategia ja johtaminen/Viestintä							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Johtamisen yleiskustannus	Prosessin kokonaiskustannus, 1000 €	847,6	815,8	777,1	643,8	684,3	765,4
	Yleiskustannus-%	9,0 %	8,5 %	8,0 %	6,7 %	6,9 %	6,8 %
Lehden nettokustannus	Nettokustannukset 1000 €/vuosi	815,6	927,4	919,8	813,7	891,3	1 026,7
	Kustannus, €/rh-maksun maksanut	2,66	3,03	3,02	2,66	2,94	3,33
Nettisivujen kustannus	Kustannukset, 1000 €	45,5	35,6	36,7	41,0		
	Kustannukset/kontakti, €	0,082	0,047	0,014	0,014		
JHT							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lupapäästösten kustannus lupatyypeittäin, €	Pyyntiluvat	166	220	188	93	248	131
	Hirvieläinten pyyntiluvat	120	118	144	159	244	298
	Luontodirektiivin poikkeusluvat	283	394	324	311	475	374
	Lintudirektiivin poikkeusluvat	339	376	524	423	565	563
	Muut luvat	129	125	89	98	103	51
Metsästäjävakuutuksen kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €	206,6	208,5	152,4	103,5	92,3	92,3
	Kustannukset/vakuutettu, €	0,67	0,68	0,50	0,34	0,30	0,30
Metsästäjärekisterin hoidon kustannus	Yhteensä, 1000 €	214,7	323,5	274,5	336,5	297,5	302,4
	€/rekisteröity henkilö	0,70	0,86	0,74	0,9	0,79	0,8
Palvelut							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asiakaspalvelutapahtumien kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €	39,5	71,9	100,2	81,7	91,7	80,1
	Kustannukset/tapahtuma, €	12,2	10,4	12,6	12,0	18,8	17,4
Sisäiset palvelut							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Materiaalipalvelutapahtumien tuotto/tapahtuma	Tuotto yhteensä, 1000 €	-1,8	-133,3	16,5	73,5	42,3	81,5
	Tuotto/ tapahtuma, €	-0,3	-22,1	3,85	16,4	10,5	21,4
Sisäisten palveluiden kustannukset	Kulut yhteensä, 1000 €	1 243,9	1 194,6	1 012,2	1 146,6	822,8	1 230,9
	Yleiskustannus-%	13,3 %	12,5 %	10,5 %	12,2 %	8,3 %	11,0 %
Johtamisen ja tukipalveluiden yleiskustannus	Yleiskustannus, €/HTV	26 814	25 940	24 345	26 253	21 811	26 977
		23,0 %	21,0 %	18,5 %	18,9 %	15,1 %	17,8 %
Tietotekniikan investoinnit	Yhteensä, 1000 €	819,9	957,9	917,3	1 029,5	953,4	1 152,0
	€/htv	10 511	12 360	12 480	15 095	13 798	15 568
Tietotekniikan käyttökulut	Yhteensä, 1000 €	273,7	300,7	309,4	338,4	304,4	352,1
	€/htv	3 508	3 880	4 209	5 355	4 405	4 758
Toimitilakustannukset	Yhteensä, 1000 €	295,8	312,9	282,2	271,9	275,8	291,2
	€/ m2	93,7	90,4	92,0	89,6	90,9	104,6
	€/ htv	3 712	4 038	3 840	3 987	3 991	3 935
Matkakustannukset	Yhteensä, 1000 €	430,2	411,2	368,6	312,6	317,9	383,9
	€/htv	5 516	5 306	5 015	4 584	4 600	5 188

Liite 1: Taulukko 6							
Tuottavuus							
JHT		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuottavuus lupahallinnossa, päätöstä/HTV	Pyyntiluvat	682	600	730	1 179	562	1 066
	Hirvieläinten pyyntiluvat	939	1 122	950	693	572	469
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	399	335	424	354	294	373
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	333	351	262	260	247	248
	Muut luvat	875	1 053	1 549	1 119	1 351	2 292
Palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asiakaspalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	1,15	1,74	1,85	1,77	2,1	2,05
	Suorite/htv	3 800	3 960	3 728	3 852	2 284	2 246
Sisäiset palvelut		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Materiaalipalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	0,705	0,84	0,29	0,36	0,33	0,39
	Suorite/htv	8 484	7 163	14 817	12 482	12 258	9 767
Liite 1: Taulukko 7							
Aikaansaannoskyky							
Kaikki prosessit		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Henkilöstötietoja tilinpäätökseen							
Henkilötyövuosien määrä rahoituslähteittäin	Mom. 30.40.50 (rh-maksu)	62	64	63	62	62	62
	Mom. 30.40.50 hankerahoitus	8	9	9	6	7	12
	Muu rahoitus	8	4,5	1,5	0,2	0,1	0
	Yhteensä	78	77,5	73,5	68,2	69,1	74
Henkilötyöpanoksen jakauma prosesseittain	Strategia ja johtaminen/viestintä	12,8 %	13,1 %	12,1 %	11,7 %	11,4 %	9,7 %
	Kestävä riistatalous	35,7 %	36,3 %	32,9 %	31,0 %	31,6 %	38,1 %
	Hyvinvointia riistasta			0,7 %	0,2 %	0,1 %	1,4 %
	Palvelut	14,6 %	16,7 %	19,3 %	21,0 %	21,1 %	14,6 %
	Julkiset hallintotehtävät	16,8 %	14,4 %	16,1 %	18,1 %	20,4 %	24,0 %
	Sisäiset palvelut	20,2 %	19,5 %	18,9 %	17,9 %	15,4 %	12,2 %
	Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Projektien osuus tästä	16,5 %	16,7 %	13,9 %	6,7 %	9,5 %	12,7 %
Henkilöstön ikä	Ikäryhmä						
Jakauma luokkiin	20 - 29	6 %	8 %	4 %	4 %	9 %	7 %
	30 - 39	20 %	21 %	20 %	24 %	18 %	23 %
	40 - 49	22 %	21 %	26 %	25 %	24 %	25 %
	50 - 59	35 %	36 %	37 %	31 %	36 %	35 %
	60 -	17 %	14 %	14 %	16 %	13 %	10 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Keski-ikä, vuotta	Naiset	51,1	49,3	51,2	50,9	46,6	47,5
	Miehet	45,6	46,2	46,7	45,7	46,3	45,1
	Kaikki	47,3	47,1	48,1	47,1	46,4	45,7
Koulutustaso	Lisensiaatti tai tohtori	4 %	4 %	5 %	9 %	9 %	7 %
	Korkeakoulututkinto	43 %	46 %	43 %	47 %	46 %	49 %
	Opisto- / AMK -tutkinto	42 %	41 %	42 %	41 %	41 %	39 %
	Ylioppilastutkinto	2 %	0 %	1 %			1 %
	Keski- / peruskoulu	8 %	9 %	8 %	4 %	4 %	4 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Työsuhteen laatu	Pysyvä	64	59	61	61	63	65
	Määräaikainen	15	17	13	10	7	18
Työvoimakustannukset	Kokonaiskustannukset 1000 €/vuosi	4 615,5	4 689,6	4 452,0	4 246,0	4 441,4	4 855,5
	Kokonaiskustannukset 1000 €/htv	59,1	60,5	60,6	62,2	64,3	58,5
	Välilliset kustannukset % palkoista	28,9 %	29,6 %	30,0 %	25,9 %	24,7 %	28,1 %
Lähtövaihtuvuus	Lähtövaihtuvuus, %	3,7 %	11,1 %	9,0 %	10,3 %	6,9 %	2,4 %
Tulovaihtuvuus	Tulovaihtuvuus, %	7,4 %	3,7 %	7,7 %	9,0 %	2,8 %	21,2 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiset	Työkyvyttömyyseläkkeelle, %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Työterveyshuolto, bruttomeno	Työterveyshuoltomenot, €/htv	594	866	636,3	885,5	972,9	867,6
Työhyvinvointi-indeksi	Työhyvinvointi-indeksi	Ei tutk.	13,5	Ei tutk.	13,8	Ei tutk.	14,3

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN VALTAKUNNALLISTEN TOIMIELINTEN KOKOONPANO**LIITE 2**

HALLITUS toimintavuonna 2019

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tauno Partanen, puheenjohtaja	Juhani Kukkonen
Erkki Huhta, varapuheenjohtaja	Jouko Heikkinen
Risto Hanhineva(t)	Jari Korhonen
Pentti Pulkkinen	Veikko Sorsa
Mikael Nyholm	Mikael Antell
Pauli Kiviluoma	Erkki Alanne
Vilppu Talvitie	Heikki Lehtinen
Sirpa Thessler	Kirsi Arvelo
Aarno Puttonen	Timo Leskinen
Marko Mikkola	Sirpa Kuhlström

VALTAKUNNALLINEN RIISTANEUVOSTO toimintavuonna 2019

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Juhani Kukkonen, puheenjohtaja	Seppo Törnroos
Martin Hägglund, varapuheenjohtaja	Seppo Lohimies
Juha Mäki	Pekka T. Partanen
Ilkka Tiainen	Jarmo Myllylä
Asko Keski-Nisula	Teuvo Suutari
Leo Houhala	Yrjö Soidinmäki
Jari Huhtamella	Paula Ajanki
Jouko Arvo	Raimo Kinnunen
Toni Peltoniemi	Sauli Ojatalo
Kimmo Alakoski	Pertti Salminen
Veikko Sorsa	Esa Rätty
Juha Savolainen	Marko Metso
Mathias Lindström	Pasi Sandvik
Erkki Kallio	Mika Tuomisaari
Mikael Antell	Markku Tuominen
Sami Niemi	Sanna Paanukoski
Suvi Borgström	Esko Hyvärinen
Ahti Putaala	Antti Maukonen
Anssi Niskanen	Pekka Hovila
Sirpa Thessler	Otso Huitu
Mikko Tirola	Timo Leskinen
Tuomas Hallenberg	Heli Siitari
Vesa Luhta	Riku Lumiaro

JOHTORYHMÄ

<u>Nimi</u>	<u>tehtävä</u>
Jari Varjo	johtaja
Sauli Härkönen	julkisten hallintotehtävien päällikkö
Jari Pigg	apulaisjohtaja, palvelupäällikkö
Jarkko Nurmi	riistatalouspäällikkö
Tuomo Pispä	hallintopäällikkö
Klaus Ekman	viestintäpäällikkö

JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN PÄÄTÖKSET

LIITE 3

	2015	2016	2017	2018	2019
<u>PÄÄTÖSTYYPPI</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>
ML 10 §	68	68	52	62	66
ML 26 §	1919	1937	2003	1967	1955
ML 28 §	285	367	353	419	334
ML 35 §	-	-	54	39	89
ML 40 §	5	4	5	3	2
ML 41 §:n 3 momentti	24	18	27	24	29
ML 41 a §:n 1 momentti	124	131	140	96	100
ML 41 a §:n 3 momentti	355	288	289	264	253
ML 41 b §	227	148	106	108	296
ML 41 c §	47	45	42	41	34
ML 41 d §	34	17	28	37	26
ML 42 §	35	8	7	6	8
ML 49 a §	0	0	0	2	2
ML 52 §:n 1 momentti	33	36	45	43	47
ML 52 §:n 3 momentti	35	32	25	21	19
Kielletyt pyyntivälineet	12	11	6	7	3
Täydennyspäätös	1	0	0	0	0
Hakemusten peruuttaminen	36	68	49	72	73
Tutkimatta jättäminen	7	0	9	4	7
Nimittämispäätökset (rhy)	118	480	303	26	402
Yhteensä	3365	3658	3543	3482	3773

Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2019

Liite 4.

Alalantela	Jaakko	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Alhainen	Mikko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Boström	Irene	Asiantuntija	Keskushallinto
Ekman	Klaus	Viestintäpäällikkö	Keskushallinto
Eronen	Visa	Riistapäällikkö	Uusimaa
Hakala	Minna	Riistasuunnittelija vs.	Pohjanmaa
Hakala	Sirpa	Asiantuntija	Keskushallinto
Harju	Saana	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Hautanen	Jaakko	Riistasuunnittelija	Rannikko-Pohjanmaa
Heikkilä	Juha	Riistasuunnittelija	Pohjanmaa
Heimo	Lasse	Asiantuntija	Keskushallinto
Hellman	Johanna	Viestintäharjoittelija	Keskushallinto
Hepo-oja	Harri	Riistapäällikkö	Oulu
Hermansson	Jörgen	Riistasuunnittelija	Varsinais-Suomi
Hokkanen	Ville	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Huhtinen	Riitta	Asiantuntija	Keskushallinto
Härkönen	Sauli	JHT-päällikkö	Keskushallinto
Hölli	Otto	Tietojärjestelmäasiantuntija	Keskushallinto
Impola	Antti	Riistapäällikkö	Satakunta
Itkonen	Lauri	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Juntunen	Ritva	Asiantuntija	Keskushallinto
Kangas	Veli-Matti	Riistasuunnittelija	Oulu
Karhula	Kari	Riistasuunnittelija	Keskushallinto
Kelkka	Mari	Asiantuntija	Keskushallinto
Kervinen	Matti	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Savo
Keränen	Jukka	Riistapäällikkö	Kainuu
Kilpeläinen	Matti	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Kiukas	Erkki	Riistapäällikkö	Kaakkois-Suomi
Kontro	Valto	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Korhonen	Tuija	Asiantuntija	Keskushallinto
Kotilainen	Reijo	Riistasuunnittelija	Pohjois-Karjala
Kuhlström	Sirpa	Riistasuunnittelija	Keskushallinto
Kuittinen	Juha	Riistapäällikkö	Pohjois-Karjala
Kuitunen	Tero	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Kursula	Olli	Riistapäällikkö	Keski-Suomi
Körhämö	Jani	Riistapäällikkö	Pohjois-Häme
Laaja	Reima	Riistasuunnittelija	Satakunta
Laine	Eerojuhani	Riistasuunnittelija	Lappi
Lamberg	Teemu	Riistasuunnittelija	Keski-Suomi
Laukkanen	Paula	Projektityöntekijä	Keskushallinto
Lehikoinen	Pekka	Taluspäällikkö	Keskushallinto
Littow	Inga	Asiantuntija	Keskushallinto
Luoma	Mikael	Riistapäällikkö	Pohjanmaa
Lyly	Mari	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

Lönnfors	Carola	Asiantuntija	Keskushallinto
Miettinen	Janne	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Mikkola	Marko	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Häme
Muuttola	Marko	Riistasuunnittelija	Etelä-Häme
Mänty	Maria	Asiantuntija	Keskushallinto
Norberg	Harri	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Nurmi	Jarkko	Riistatalouspäällikkö	Keskushallinto
Paakkonen	Risto	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Paananen	Esko	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Paasimaa	Marko	Erikoissuunnittelija	Kainuu
Paavola	Heli	Asiantuntija	Keskushallinto
Pellas	Stefan	Riistapäällikkö	Rannikko-Pohjanmaa
Pietarinen	Kari Petteri	Projektityöntekijä	Keskushallinto
Pigg	Jari	Apulaisjohtaja	Keskushallinto
Piironen	Antti	Riistasuunnittelija	Uusimaa
Pispa	Tuomo	Hallintopäällikkö	Keskushallinto
Rantala	Mirja	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Rauhala	Jyri	Riistapäällikkö	Etelä-Häme
Rinne	Antti	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Ruuskanen	Tuula	Asiantuntija	Keskushallinto
Salo	Ohto	Riistasuunnittelija	Etelä-Savo
Saunaluoma	Joni	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Siira	Antti	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Sundqvist	Marion	Asiantuntija	Keskushallinto
Svensberg	Marko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Särkijärvi	Leena	Asiantuntija	Keskushallinto
Södergård-Ahlskog	Lena	Asiantuntija	Keskushallinto
Tanskanen	Jouni	Riistapäällikkö	Pohjois-Savo
Tervonen	Kimmo	Tietojärjestelmäasiantuntija	Keskushallinto
Toivola	Mikko	Riistapäällikkö	Varsinais-Suomi
Toivonen	Timo	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Tolvanen	Jouni	Riistasuunnittelija	Kaakkois-Suomi
Tossavainen	Sami	Riistapäällikkö	Lappi
Uksulainen	Pekka	Life-suunnittelija	Keskushallinto
Varjo	Jari	Johtaja	Keskushallinto
Varjus	Tuula	Asiantuntija	Keskushallinto
Vartiainen	Petri	Riistapäällikkö	Etelä-Savo
Viitanen	Ville	Hta-suunnittelija	Keskushallinto
Wikström	Mikael	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

YHTEENSÄ

83